

Mateo Iifa Faunina Iesu Fouga Mateo Epapua Auga

*Iesu Ufuga Apa E'i Mauni Ninina
(Luka 3:23-38)*

¹ I'ina auga Iesu Kristo, i'a ufu'a apa'a Abraham okogai emai auga, ke kin Davide okogai emai auga, ega mauni ninina:

² Abraham gauga auga Aisak. Aisak gauga auga Jakob. Jakob gauga auga Juda aaga akina fou. ³ Juda gauga Peres ke Sera fou. Isa ina'i auga Tama. Peres gauga auga Hesron. Hesron gauga auga Ram. ⁴ Ram gauga auga Amminadab. Amminadab gauga auga Nashon. Nashon gauga auga Salmon. ⁵ Salmon gauga auga Boas. Boas ina Rahab. Ke Boas gauga auga Obed. Obed ina auga Ruth. Obed gauga auga Jese. ⁶ Jese gauga auga kin Davide.

Davide gauga auga Solomon. Solomon ina auga Uriah akafa kai, isa ama Davide eakafania. ⁷ Solomon gauga auga Rehoboam. Rehoboam gauga auga Abaija. Abaija gauga auga Asa. ⁸ Asa gauga auga Jehoshafat. Jehoshafat gauga auga Joram. Joram gauga auga Usiah. ⁹ Usiah gauga auga Jotam. Jotam gauga auga Ahas. Ahas gauga auga Heskia. ¹⁰ Heskia gauga auga Manaseh. Manaseh gauga auga Amon. Amon gauga

- auga Josia. ¹¹ Ke Josia gauga auga Jekonia. Jekonia aaga akina fou keagu kinagai, kepamani'ini'i keafii'i kelao au a'i'i koa i'opo'i Babilon ago a'inai keagu.
- ¹² Ke egae Babilon agogai au a'i'i koa keagu alogai, Jekonia gauga Shealtiel epamauga. Shealtiel gauga auga Serubabel. ¹³ Serubabel gauga auga Abiud. Abiud gauga auga Eliakim. Eliakim gauga auga Asor. ¹⁴ Asor gauga auga Sadok. Sadok gauga auga Akim. Akim gauga auga Eliud. ¹⁵ Eliud gauga auga Eleasar. Eleasar gauga auga Matan. Matan gauga auga Jakob. ¹⁶ Ke Jakob gauga auga Iosepa. Ke Iosepa auga Maria akafa. Ke Maria Iesu epamauga aka Mesaia keoma.
- ¹⁷ Ega koa emia, Abraham faagagai e'ina mauni ninina 14 emia eake emai Davide faagagai. Ke Davide faagagai isafa mauni ninina 14 emia eake emai, Israel papi'au'i kepamani'ini'i keafii'i kelao ago a'inai Babiloniai keagu kinagai. Ke ega'ina kinagai e'ina, mauni ninina 14 emia emai Mesaia* emauni.

Iesu Emauni Fouga
(Luka 2:1-7)

- ¹⁸ Ke pau Iesu Mesaia auga ega mauni fouga iina epea oma. Isa ina Maria auga pako'a iifaga kepaapa Iosepa auni'i fekeamage keoma. Kai auni'i akeagu fou koa kai, Maria Deo ega Spiritu ega isapu'ai epakaisau. Iosepa Maria

* **1:17:** Hibru malagai, 'Mesaia' ke Grik malagai 'Kristo.' I'ina auga 'Deo ekinaga, oiliai kania ke'efa Auga.'

epakaisau auga eisa elogo kai, Deo ega Spiritu ega isapuai epakaisau auga aelogo. ¹⁹ Ke Iosepa Maria auni'i fekeamage keoma auga, Deo maa-gai alo opai auga kainai, Maria papiiau ma'oi ago'iai fepameagaina auga anina aeani. Ega puo iifa epaapa, Maria auni'i kepako'ania fekeamage keoma auga iifaga ogefakai laa'i gapamia eoma.

²⁰ Kai isa ega'ina opolaga eafia alogai, kina aga'o gapiai, Lopia ega agelo nipiai isa eapakina penia epainia einaka, "Iosepa, Davide okogai lomai aumu, Maria foafia emu e'a folaoaina, akafamu femia auga mani'ina folopa'aua. Gome imoi Maria gua alogai auga, Deo ega Spiritu ega isapuai eafia. ²¹ Isa imoi maguaega agepamauga. Ke imoi ega'ina, aka 'Iesu'† fooma, gome isa ifo ega papiiau laomai apala ee'iai kania'i ageagamauga," eoma.

²² Ega'ina kapa'i ma'oi ega kemia oma, ega koa Lopia profeta ake'iai kapa'ina mo eifani'i au'i ko'a'i mo fekemia eoma. ²³ Ega'ina kapa'i aga'o auga fougā profeta Aisaea iina epapua oma: "Ifiao agu'a faaga fofouga, au aga'o fou akefeufeu auga, ageinae imoi maguaega agepamauga. Ke papiiau isa aka Immanuel akeoma." Immanuel☆ i'a mala'aisai auga, "Deo i'a fou aague," auga eifania.

²⁴ Ke Iosepa e'ue aisama, Lopia ega agelo maa-gai kapa'ina eifa kapulania auga ekapaisa. Ke Maria eafia auni'i kelao ega e'ai akafa emia.

† **1:21:** 'Iesu' auga Grik malagai, ke Hibru malagai auga 'Joshua.' Aka ega'ina auga 'Lopia papiiau kania'i eagamauga auga fougā eifania.' ☆ **1:23:** Aisaea 7:14

²⁵ Kai Iosepa akafa Maria fou akefeufeu mo elao imoi maguaega epamauga. Ke imoi epamauga aisama, aka Iesu eoma.

2

Mako Au'i Kemai Iesu Keisa

¹ Kai Iesu aemauni koa kai, Herod kin emia Iudea ago e'imaia. Isa kin emia alogai, Iesu Iudea agogai Beteleme taoninai emauni. Ega aisama Mako au'i kina e'agau afuga kainai kemai Ierusalem taoninai. ² Ke isa Herod eega kelao kepa'ani penia keinaka, "Iudea e'i kin emauni auga kapai? Lai isa ega mi'imi'i kina e'agau afuga kainai emai aisa puo, amai amaa afagaina aoma," keoma.

³ Kin Herod ke Ierusalem taonina papiau'i ma'oai fou i'ina iifaga a'o kelogonia aisama, kegaagu auga aekainia. ⁴ Ke isa Iudea papiau'i e'i sakedote lopia'i ma'oai, ke Moses ega iifa pamalelega au'i ma'oai fou eifa kaigugui'i efua aisama, Mesaia kapai agemauni auga epa'aniaina. ⁵ Ega aisama isa keifa keinaka, "Iudea agogai Beteleme taoninai agemauni, gome profeta aga'o Deo ega iifa pukagai iina epapua oma:

⁶ " 'Oi Beteleme, Juda agogai aumu, oi alomuai au akaiki'a aga'o agemai.

Isa sipi ke'ima au'i koa agemia, Lau e'u papiau Israel papiau'i age'ima'i.

Ega puo oi Beteleme taonina aumu, taoni e'elemu laa'i kai taoni akaiki'a ipaumamu,' "

keoma.

Mika 5:2

⁷ Egae kai Herod ogefakeai Mako au'i eifani'i, ke epa'ani peni'i kina kapagai ipauma mi'imi'i ega'ina eapakina auga maagai keifania. ⁸ Egae kai eulai'i Beteleme taonina kelao kai epaini'i einaka, “Amolao ke imoi ega'ina fokapu felo alogaina. Ke agoisa aisama, fofiakoa iifa foulaisa ega koa lau isafa faafai isa faau afagaina laoma,” eoma.

⁹ Ega'ina au'i kin aina kelogonia efua aisama, kekailai kelao. Ke mi'imi'i kina e'agau kaina afugai eapakina keisa auga, ago'iai epea elao mo imoi eagu afuga laagai eapakipo. ¹⁰ Isa mi'imi'i imoi eka afuga laagai eapakipo keisa aisama, alo'i egama alogaina. ¹¹ Ke kemai ega'ina afugai kekoko aisama, imoi ina Maria fou egae keisa. Ke kelao keloukipo imoi keau afagaina. Egae kai e'i amu afa'i akaiki'a'i keuka'i fe'a kegupuki'i, ke pipeni amu'i, gold, ke mulamura foga'i felo'i au'i, ke myrrh keoma auga fou kekagau'i imoi kepalao penia. ¹² Ega'ina afegai Deo nipiai aina'i epalogo Herod eega fakelao eoma puo, keaga i'oina keafia kemue ifo'i e'i ago kelao.

Imoi Ina Ama Fou Kepiaukoko Isipto Kelao

¹³ Isa kemue kelao afegai, Lopia ega agelo nipiai Iosepa eapakina penia epainia einaka, “Mo'ue imoi moafia ina fou amopiaukoko Isipto amolao. Ke egae mo foagu felao alapainio kai fomue pugu, gome Herod isa agekapuga gaaupugua ageoma,” eoma. ¹⁴ Ega puo isa gapiai e'ue, imoi eafia ina fou ega'ina afuga kepua'afuga Isipto ago kelao. ¹⁵ Ke kelao egae mo keagu elao, Herod emae. I'ina kapa'i kemia, ega koa Lopia profeta ake'iai

kapa'ina eifafoua auga, ko'a mo femia, “Lau gau laifaga Isiptoai epealai.”✧

Herod Ega Ifai Imoi Maguae'i Keaupugui'i

¹⁶ Herod Mako au'i isa kefogeisa auga elogo aisama, gua ekupu alogaina. Ke ega au au'i eifa kapula peni'i, Mako au'i isa maagai kina keifania elogo auga koa i'opoga kina maagai imoi kemauni au'i, Betelemeai ke pagua kainagai au'i alo'iai imoi maguae inipo'i gua, ke papagai au'i ma'oai kegaaupugu'i eoma. ¹⁷ Isa ega koa ekapaisa auga profeta Jeremaia Deo ega iifa pukagai kapa'ina eifania auga ko'a mo femia kainai ekapaisa:

¹⁸ “Aufalao aga'o Rama agogai eapepe ke epinapina alogaina aina kelogonia.

Ega'ina auga Rachel gauga puo'iai eapepe, ke papiaua kegapaame keoma eumaka, gome isa gauga laa'i kemia.” *Jeremaia 31:15*

Imoi Ina Ama Fou Kemue Nasareta Taonina Kelao

¹⁹ Herod emae afegai, Lopia ega agelo aga'o Isiptoai nipiai Iosepa eapakina penia. ²⁰ Ke epainia einaka, “Mo'ue imoi moafia ina fou Israel ago amolao. Gome imoi kegaaupugua keoma au'i kemae efua,” eoma.

²¹ Ega puo e'ue imoi eafia ina fou kemue Israel ago kelao. ²² Kai isa Herod gauga Akelaus ama afuga eafia Iudea ago e'ima auga fougua elogo aisama, ega felao auga emani'i. Ke Deo nipiai isa aina epalogo afegai, Kalilea ago elao. ²³ Ke elao taoni aga'o aka Nasareta taoninai eagu.

✧ **2:15:** Hosea 11:1

Ke ega'ina auga Deo ega iifa pukagai profeta ake'iai eifafoua auga ko'a mo emia. “Isa akeifaga Nasareta auga akeoma.”

3

Ioane Baptista E'ina Einogo

(Mako 1:1-8; Luka 3:1-9, 15-17; Ioane 1:19-28)

¹ Ega'ina afegai inipo ma'o kelao kai, Ioane Baptista emai Iudea agogai ago maininai einogo.

² Ke ega inogoai iina eifa oma, “Emi laomai apala'i amoumakalaini'i, gome Deo ega agofa'a emai kainagai,” eoma. ³ Ke isa fougā Deo ega iifa pukagai profeta Aisaea iina epapua oma koa i'opoga mo ekapaisa:

“Ago maininai aufalao aga'o eagaga einaka,

‘Lopia ega keaga amopakaisa ke faugai amopa'opaina.’” *Aisaea 40:3*

⁴ Ioane ega tiapu auga kamelo faaga'iai kekapa'i, ke peleta a'o faaga'iai kekapa auga uufa epaafiapia. Ke ega fo'ama auga apela'opu ke meme'uge feina fou. ⁵ Ierusalemē taoninai, Iudea ago, ke Jordan ago fofougā papiāu'i kepealai isa eega kelao. ⁶ Ke e'i laomai apala'i keifafou'i kai, Ioane Jordan agapugegai baptismo epenii'i.

⁷ Kai ega'ina alogai Faliseo ke Saduseo ikupuga papiāu'i ma'o isa baptismo epipeni afuga kemai eisa'i aisama epaini'i einaka, “Oi kaapa apala ipauma gauga koa i'opomi. Oi laomai apala mo okapakapa kai, paukai Deo kaniami gaagamauga ooma. Kaisau epainimi oi Deo ega guakupu eegai agopiaukoko eoma? ⁸⁻⁹ Oi ifomi alomia i foloopolaga, ‘Lai Abraham okogai amai puo Deo

gauga aumai,' auga agoifania agekaina folooma. Gome Deo anina ageani koa aisama, i'ina kepo'i Abraham gauga agepamia'i agekaina. Kai oi emi laomai apala'i foumakalaini'i, ke emi laomai apala'i oumakalaini'i auga gouga fokapa animi fooge. Ega'ina gouga auga au aga'o puaga felo eoge koa i'opoga, oi isafa puami felo fooge, laomai felo'i papiau ago'iai fokapa'i. Egae kai oi Abraham okogai omai aumi fooma. ¹⁰ Ke oi fologo Deo emi laomai apala afa agepenimi auga, inaina au gomegai efua ekae koa i'opoga. Ke au kapa anina felo aeoge auga ageisaga, loa'i agei'afoau.

¹¹ “Lau oi emi laomai apala'i foumakalaini'i laoma puo feisai mo baptismo lapenimi. Kai muniuai agemai auga ega isapu lau e'u isapu eka'egaina. Ke lau isa ife kamataga alaafiakae alapua afaekaina. Isa Deo ega Spiritu isapugai ke loa'i baptismo agepenimi. ¹² Ke isa efua imagai poka eafia, laiti felo auga gaafia kai apala auga gaoge me'e eoma. Ega kainai laiti kepaogogo afugai eapae, laiti felo'i au'i ageafi'i fo'ama keogeoge e'a agelaoaini'i, ke apala'i au'i ageafi'i lo aealoalo auga alogai age'afo'au'i akeaga.”

*Iesu Baptismo Eafia
(Mako 1:9-11; Luka 3:21-22)*

¹³ Ioane einoinogo kai, Iesu baptismo gaafia eoma puo Kalilea agogai epagai emai Jordan aga-pugegai Ioane eegai. ¹⁴ Kai Ioane Iesu epaapakipo ke epainia einaka, “Oi lau baptismo fopeniau kai kapa puo lau eeu lomai?” eoma.

¹⁵ Kai Iesu einaka, “Pau lau faagauai kapa'ina femia auga mokapa. I'ina fakapa ega koa Deo

maagai alo opai lao'i mai'i ma'oai ko'a'i mo fekemia,” eoma. Ega puo Ioane isa baptismo epeniia.

¹⁶ Ke Iesu baptismo mo eafia ke fiakoa mo feisai e'agaukae. Ega aisama ufa eagalai, Deo ega Spiritu koofi koa i'opoga laagai eake eisa. ¹⁷ Ke ufai aupalao aga'o eifa einaka, “I'ina auga Lau Gau alou ko'agai anina laani alogaina. Ke isa eegai alou egama alogaina,” eoma.

4

Satani Iesu E'opoisa

(Mako 1:12-13; Luka 4:1-13)

¹ Iesu Jordan Agapugegai baptismo eafia afe-gai, Deo ega Spiritu Iesu epapea ago maini elaoaina, ega koa tiapolo isa fe'opo eoma. ² Ke egae ago maininai eani gopegope kapa aga'o aeania elao kina ke gapi 40 aisama, inaega ekimu alogaina. ³ Ega aisama i'opo auga Satani emai isa e'opoisa einaka, “Oi Deo Gauga koa aisama, i'ina kepo'i mopaini'i palafa kegamia,” eoma.

⁴ Kai Iesu einaka, “Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma:

‘Papiau aumauni palafa mo akeania akeagu afaekaina.

Kai Deo ega iifa akegai kepealai au'i ma'oai isafa ani'i fekeani kainai fekepea ke fekeaguaina,’ ” eoma. *Deuteronomy 8:3*

⁵ Egae kai Satani Iesu eafia elaoaina Ierusalem Deo ega taoniai. Ke elaoainia mo Deo ega e'a ofaofa au'oniai kua onina ipaumagai epaapa. ⁶ Egae kai epainia einaka, “Oi Deo Gauga

koa aisama, i'ina afugai ifomu mopiulaiso. Gome Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma:

“ ‘Isa oi faumuai ega agelo ageifa kapula peni'i ake'ima feloiso.

Ke ima'iai akeafiakaeiso ega koa ifemu kepoai afolo'anina,’ ”

eoma. *Sam 91:11, 12*

⁷ Kai Iesu isa ega iifa epamue einaka, “Deo ega iifa pukagai isafa iina kepapua oma:

‘Oi emu Lopia Deo folo'opo,’

eoma.

Deuteronomy 6:16

⁸ Ke tiapolo Iesu eafia pugu elao iku aga'o on-ina ipaumagai kai, agofa'a fofouga ega akaiki'a ke ega felo ala koa auga epakina. ⁹ Egae kai epainia einaka, “Oi aloloukipo lau aloau afagainiau koa aisama, i'ina kapa'i ma'oai oi alapenio,” eoma.

¹⁰ Kai Iesu isa epainia einaka, “Satani! Eeuai moapa'au. Gome Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma:

‘Emu Lopia Deo ifogamo foau afagaina, ke Isa mo ega pinauga fokapa,’

eoma.

Deuteronomy 6:13

¹¹ Ega aisama Satani Iesu epua'afuga, ke Deo ega agelo kemai Iesu kepalagaina.

Iesu E'ina Kalilea Agogai Einogo

¹² Ega'ina afegai Iesu Ioane kepatipulania auga fouga elogo aisama, emue Kalilea ago elao.

¹³ Egae kai Nasareta taonina epua'afuga elao Kapenaum taoninai eagu. Ega'ina taonina auga a'u aka Kalilea keoma auga eegai, Sebulun ke Naftali auni'i ago'iai. ¹⁴ Iesu ega koa ekapaisa

auga Deo ega iifa pukagai profeta Aisaea eifania ke iina epapua oma auga ko'a mo emia:

¹⁵ Iudea papiâu'i laa'i au'i Sebulun ago ke Naftali ago auni'i,

Jordan agapuge apiegai ke Kalilea a'uga niegai keague au'!

¹⁶ Egae ega'ina papiâu'i uminagai keague au'i eaea akaiki'a keisa.

Isa mae afuga ogo koa i'opoga afugai keague au'i eaea akaiki'a eake egefai'i.” *Aisaea 9:1-2*

¹⁷ Ega'ina kinagai Iesu e'ina Kalilea agogai einogo einaka, “Oi emi laomai apala'i amoumakalaini'i, gome Deo ega agofa'a fougā emai eemiai efua,” eoma.

*Iesu Imoi Ekina Kakau'i Au'i
(Mako 1:16-20; Luka 5:1-11; Ioane 1:41-42)*

¹⁸ Iesu kina aga'ogai Kalilea a'uga foegai epea alogai, au aaga akina auni'i eisa'i. Ega'ina au'i auga Saimon Peto keoma auga, ke akina Andru auni'i. Isa ega'ina a'ugai fe'i keogeoge kai eisa'i gome isa inoino au'i. ¹⁹ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Omai muniuai amopea. Ke lau oi papiâu ipaoa'i aumi alapamiaimi,” eoma.

²⁰ Peto Andru auni'i Iesu ega eifa oma aina kelogonia aisama, fiakoa mo e'i fe'i, ke amu ma'oai kepu'afuni'i Iesu muninai kelao.

²¹ Ke egae ekailai elao au i'oina aga'o akina auni'i eisa'i. Isa auni'i auga Sebedi gauga James akina Ioane auni'i. Ke isa ama'i Sebedi fou gaagai keagu fe'i kekapai'i kegaoge'i keomaoma kai eisa'i eifani'i. ²² Ega aisama isa fiakoa mo e'i

gaaga ke ama'i fou kepua'afuni'i Iesu muninai kepea.

*Iesu Kalilea Agogai Einogo
(Luka 6:17-19)*

²³ Ega'ina afegai Iesu Kalilea ago fofouga alogai epea, Iudea papiiau'i e'i la'afou afu'iai ekoko epamalele, ke iifa faunina Deo ega agofa'a fouga einogaina. Ega'ina alogai papiiau isafa i'oi'i i'oi'i keafi'i au'i kemai ma'oai epafelo'i. ²⁴ Iesu fouga epea efoufa'a Siria ago papiiau'i ma'oai kelogo. Ega puo papiiau isafa i'oi'i i'oi'i keafia papiiau'i kemaiseini'i isa eegai epafelo'i. Isafa ega'ina au'i kiekie akaiki'a'i keafi'i au'i, tiapolo alo'iai keagu au'i, isafai epakauaini'i faaga'i efa'i'i au'i, ke faaga'i kema'e au'i. ²⁵ Iesu ega koa eka-paisa puo, papiiau la'afou akaiki'agai isa muninai kepea. Ega'ina papiiau'i isa Kalilea agogai kemai, isa Taoni Ou'aga keoma taoninai kemai, isa Ierusaleme taoninai kemai, isa Iudea agogai kemai, ke isa Jordan agapuge eegai keagu au'i isafa kemai.

5

*Kaisau Deo Eegai Kapa Felo'i Keafi'i Au'i Fou'i
(Luka 6:20-26)*

¹ Ke Iesu papiiau ma'o la'afouai eisa'i aisama, elao iku aga'ogai e'agaukae mapegai eagukipo. Ke ega imoi au'i kemai isa eegai. ² Egae kai epamaleleni'i einaka:

³ “Lalau'iai keulalu au'i Deo eegai kapa felo'i keafi'i,
gome Deo ega agofa'a isa apu'i.

- 4 Ke keapepe au'i Deo eegai kapa felo'i keafi'i,
gome Deo isa agepaame'i.
- 5 Ke ifo'i kepaake'i e'ele'i kepamia'i au'i Deo eegai
kapa felo'i keafi'i,
gome Deo aagoa isa apu'i agepamia.
- 6 Ke alo opai lao'i mai'i inaekimuga ke
aisokupuga kepa'aua au'i Deo eegai kapa
felo'i keafi'i,
gome Deo isa alo'i agepapogua.
- 7 Ke papiau gua'i keania au'i Deo eegai kapa felo'i
keafi'i,
gome Deo isa gua'i ageania.
- 8 Ke alo'i elolofa au'i Deo eegai kapa felo'i keafi'i,
gome isa Deo akeisa.
- 9 Ke gagao kekapa au'i Deo eegai kapa felo'i
keafi'i,
gome isa akeifani'i Deo gauga akeoma'i.
- 10 Ke alo opai lao'i mai'i kekapa'i kainai keafi
apalani'i au'i Deo eegai kapa felo'i keafi'i,
gome Deo ega agofa'a isa apu'i.
- 11 “Ke lau puouai papiau oi akeifa apala penimi,
akeafi apalanimi, ke pifogeai akepaagu fofoumi
iifa apala'i i'oi'i i'oi'i ma'oi eemiai akeifani'i
aumi, Deo eegai kapa felo'i oafi'i aumi. 12 Ke
foalogama alomi fegama alogaina, gome afa felo
ufai ekae auga akaiki'a ipauma. Ufainagai oi
alomai koa kai isa profeta isafa ega keafi apala
oma'i.”

Kikimalu Ke Eaea Fou Fou'i
(Mako 9:50; Luka 14:34-35)

- 13 Ke Iesu eifa pugu einaka, “Oi auga aagoa
kikimaluga koa i'opomi. Kai kikimalu meki'aga
agefua koa aisama, ala akeoma agemeki'a pugu?”

Isa ega meki'a efua kainai akeafia kapa aga'o felo akekapa afaekaina. Kai akeafia akepuake papiiau laagai akepea akegafamu'a.

¹⁴ “Ke oi auga i'ina agofa'a eaea koa i'opomi. Taoni aga'o iku e'elegai kepaapa auga akepai'ofake afaekaina koa i'opoga, oi isafa agoi'ofake afaekaina. ¹⁵ Ke papiiau lanepa akepaafiaua aisama, liti papagai afakeoge'unia. Kai lanepa kepapa'afa afugai akepa'afa, ega koa e'ai keagu papiiau'i ma'oai eaea agepeni'i. ¹⁶ Ega koa i'opoga, oi isafa laomai felo'i fokapa'i emi eaea papiiau laa'iai fopagefaua, ega koa papiiau oi emi laomai felo'i fekeisa'i Amami ufai eague auga fekeifagina.”

Deo Ega Iifa Ma'oai Kapa Akaiki'a'i Ipauma'i

¹⁷ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Oi foloopolaga lau Deo ega iifa Moses epenia auga, ke Profeta kapa'ina keifania auga isafa laa'i mapamia'i laoma puo lamai folooma. Laa'i. Lau lamai auga ega'ina iifa'i laa'i fapamia'i puo alamai kai ko'a'i mo fapamia'i laoma puo lamai. ¹⁸ Iifa gome maamia'i laifania. Aagoa ufa fou laa'i akemia kai, ega'ina iifa'i alogai malele e'ele mo, o peni kuagai afa'agamo mo kepaau opogaina auga afuga aga'omo mo ganinagai laa'i afaemia agelao ega'ina iifa'i ma'oai ko'a'i mo akemia. ¹⁹ Ega puo kaisau i'ina iifaga kapula e'ele ipauma aga'omo mo ageaupea, ke papiiau isafa agepamaleleni'i, isa ekapa koa akekapa auga Deo ega agofa'ai akeifaga au e'ele akeoma. Kai kaisau i'ina iifa'i kai'iai mo agepea ke pamalele'i papiiau agepamaleleni'i auga, Deo ega agofa'ai akeifaga

au akaiki'a akeoma. ²⁰ Gome lau lapainimi, oi alomi opaina Faliseo au'i ke pamalele au'i fou e'i alo opai afaeka'egaina koa aisama, Deo ega agofa'ai afolokoko paisa.”

Guakupu Fouga

²¹ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Ufainagai Moses ega iifa kainai, papiu kepaini'i iina keoma auga a'o ologonia. ‘Kai aga'o foloaupugua. Ke kaisau aufalao aga'o ageaupugua auga ega apala afa kansolo au'i ee'iai ageafia,’ keoma. ²² Kai lau lapainimi. Kaisau ifo aaga akina eegai gua ekupu auga ega laomai apala afa Deo eegai ageafia. Ke kaisau aaga akina mo agepaina ama'ama auga ageoma auga kansolo au'i ago'iai iifa agepakaisa. Ke kaisau aaga akina agepaina ‘Oi kafo'o aumu’ ageoma auga ipeli logai agekoko ageaga.

²³⁻²⁴ “Ega puo oi Deo amu kepa'a penia afugai kapa aga'o Deo mopa'a penia loomaoma kai aamu akimu aga'o oi eemuai gua ekupu auga alopolaga koa aisama, pipeni amuga ega'ina afuga akegai fopua'afuga feka. Egae kai folao aamu akimu eegai oi emu apala fe'agegeai kakaua fou fogagao kai fomai pugu emu pipeni Deo fopa'a penia.

²⁵ “Ke aufalao aga'o oi iifa ipakainai agepaa-paukaiso aisama, fiakoa mo ega'ina papiuga auni kapa ega'ina oko fopakaisa. Ke iifa ipakaina auga eega alolao koa kai keagai ega koa fokapa. Laa'i koa aisama, isa ageafio au oi emu laomai afa fepenio auga imagai agepauiso. Ke isa oi tipula afuga e'ima auga imagai agepauiso, ke tipula afuga e'ima auga oi tipula afugai age'afo kokoiso.

²⁶ Iifa gome maamiai laifania. Oi afolopealai laa'i agelao emi moni fua eemiai ekae auga agopafua afe'aina.”

Papiau Fou Akeamage Kai Fou Kefeu Auga Fouga

²⁷ Iesu eifa pugu einaka, “Ufainagai Moses ega iifa kainai papiau iina keifa oma a'o ologonia. ‘Aufalao aga'o fou aloamage auga fou folofeu,’ keoma. ²⁸ Kai lau oi lapainimi. Kaisau ifiao o papie eisa emaaga auga, papie fou kefeu koa laoga maina apala gua alogai ekapaisa efua. ²⁹ Oi maami kaina epaafimi laomai apala okapa koa aisama, amo'iulaisa amopuake. Oi faagami aga'o fegea kai Deo ega agofa'ai fokoko auga felo. Kai faagami fofouga mo ipeliai agoake auga apala ipauma. ³⁰ Ke oi imami kaina epaafimi laomai apala okapa koa aisama, fofoua fopuake. Oi faagami aga'o fegea kai Deo ega agofa'ai fokoko auga felo. Kai faagami fofouga mo ipeliai agoake auga apala ipauma.”

Amage Papiau'i Akafa'i Kepaake'i Auga Fouga (Mateo 19:9; Mako 10:11-12; Luka 16:18)

³¹ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Moses ega iifa kainai iina keifa oma auga isafa a'o ologonia. ‘Au aga'o akafa agepaake auga, isa akafa epaake auga pepa fekapa fepenia,’ keoma. ³² Kai lau lapainimi. Kaisau akafa fou keamage ke akafa ega'ina aufalao aga'o fou afakefeu mo ganinagai agepaake auga, isa akafa au i'oina aga'o fou kefeu auga laoga maina isa epagama. Ke kaisau ipaake papiega ageakafania auga, isa papie i'oina aga'o fou fakefeu auga iifaga eaupea.

Pako'a Nini'anina Auga Fouga

³³ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Ufainagai Moses ega iifa kainai papiau iina kepaini oma'i auga isafa a'o ologonia. ‘Oi emi pako'a nini'anina okapaisa auga laagai foloaopagai. Kai Lopia eegai emi pako'a nini'anina ega'ina okapaisa auga kainai foepa,’ keoma. ³⁴ Kai lau lapainimi. Oi pako'a nini'anina aga'omo mo ganinagai folokapa. Oi ufa akagai isafa pako'a nini'anina folokapa. Gome ufa auga Deo ega aguagu afuga. ³⁵ Ke oi aagoa akagai isafa pako'a nini'anina folokapa. Gome aagoa auga Deo ife ipaapauga afuga. Ke oi Ierusalem taonina isafa akagai pako'a nini'anina folokapa. Gome Ierusalem taonina auga Kin akaiki'a Auga ega taoni. ³⁶ Ke oi ifomi kaniamiai pako'a nini'anina folokapa. Gome oi ifomi kaniamiai fufumi aga'omo ganinagai keloga o umuga agopamia afaekaina. ³⁷ Kai aufa kina ko'a mo foifania, ke kapa'ina agokapa auga ‘E’ mo fooma, ke afolokapa auga, ‘Laa'i’ mo fooma. Ke muniai kapa'ina agoifania auga tiapolo eegai emai.”

*Papiau E'i Laomai Afa Isogemue Auga Fouga
(Luka 6:29-30)*

³⁸ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Oi Moses ega iifa kainai papiau iina keifa oma auga a'o ologonia. ‘Aufalao aga'o au aga'o maaga agepalifua koa aisama, papiau ega'ina isafa isa ima afa feoge i'opoga mo faagagai fekapa. Ke aufalao aga'o au aga'o nie agepalifua koa aisama, papiau ega'ina isafa isa ima afa feoge i'opoga mo faagagai fekapa,’ keoma. ³⁹ Kai lau lapainimi.

Papiau apala aga'o oi eemuai apala afekapa koa aisama, ima afa folooge. Ke aufalao aga'o me'emu kaina afepoa koa aisama, apie foailao me'emu lafanina kaina isafa fepoa. ⁴⁰ Ke aufalao aga'o iifa ipakainai gapaapaukaiso kai emu tiapu i'iuka gaafia ageoma koa aisama, afemu tiapuga isafa feafia. ⁴¹ Ke aufalao aga'o agepaafio fou 2 kilomita amopea ageoma koa aisama, fou 4 kilomita fopea. ⁴² Ke kaisau kapa'ina agegoinimi auga fopenia, ke kaisau eemiai kapa aga'o gaafia kai muniai fepenimueimi ageoma auga folomu-niapua, kapa'ina gaafia eoma auga fopenia.”

Alomi Ko'agai Emi Ou Au'i Ani'i Foani Auga Fouga

(Luka 6:27-28, 32-36)

⁴³ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Moses ega iifa kainai papiau iina keifa oma auga a'o ologonia. ‘Alomi ko'agai emi e'a ipafe au'i ani'i foani. Kai emi ou au'i auga alomi ko'agai ani'i foloani,’ keoma. ⁴⁴ Kai lau lapainimi. Alomi ko'agai emi ou au'i ani'i foani, ke keafi apalanimi au'i fau'iai fomegamega. ⁴⁵ Ega koa Amami ufai eague auga gauga agomia agekaina. Gome Deo kina epaaga papiau felo'i ke apala'i ma ganinagai ma'oai laa'iai egefaopu. Ke imu epa'aua alo opai ke alo opai laa'iai au'i isafa epeni'i. ⁴⁶ Ega kainai oi papiau animi keani au'i mo ani'i agoani koa aisama, Deo eegai ega'ina laoga mainai afa felo agoafia ma? Ke tax isafina au'i isafa laomai apala ikapa au'i mo ganinagai ega koa akekapa ma? ⁴⁷ Ke oi aami akimi mo agopamegoni'i koa aisama, oi kapa'ina okapa auga papiau isa'i kapa'ina kekapa auga

faagagai oka'egaini'i ma? Oi kapa aga'o alokapa isa aloka'egaini'i. Gome Deo akelogonia papiiau'i isafa ega koa kekapa. ⁴⁸ Ega puo oi Amami ufai eague auga alo opai lao'i mai'i alo epogu koa i'opoga, oi isafa Isa koa i'opoga fomia alo opai lao'i mai'i alomi fepogu.”

6

Pipeni Ulalu Papiiau'i Fopeni'i Auga Fouga

¹ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Foisa felo oi emi laomai felo'i papiiau kegaisa ooma puo papiiau ago'iai folokapa. Gome oi ega agokapa oma koa aisama, Amami ufai eague auga eegai afa felo afoloafia.

² “Ega puo oi ulalu papiiau'i amu openi'i aisama pifoge au'i kekapa koa i'opo'i folokapa. Isa auga papiiau isa kegaisa'i au akaiki'a'i kegapamia'i keoma puo, la'afou afu'iai ke peapea afu'iai papiiau ago'iai keapa e'i laomai felo auga fi'i keipina au'i kekapa koa i'opoga kekapa. Iifa gome maamia'i laifania. Isa e'i laomai afa keafia efua.

³ Kai oi ulalu papiiau'i amu agopeni'i aisama, imami kaina kapa'ina ekapa auga imami lafanina faelogo. ⁴ Ega koa fokapa ogefakapai ega'ina laoga maina fokapa. Ega agokapa oma koa aisama, Amami laomai ogefakapai okapa eisa auga afa felo agepenimi.”

Megamega Fouga (Luka 11:2-4)

⁵ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Oi agomegamega aisama pifoge au'i kemegamega koa i'opoga folomegamega. Gome pifoge au'i kegamegamega

keoma aisama, papiau isa fekeisa'i auga anina keani alogaina puo la'afou afu'iai, ke keaga kiu'iai keapa kemegamega. Iifa gome maamia laifania. Isa e'i laomai afa keafia efua. ⁶ Kai oi agomegamega aisama, folao emi e'a alogai oi mo ologo afugai fokoko pa'afi fokupuga kai, Amami eaguega kai aloisaisa auga fomegamega penia. Ega agokapa oma koa aisama, Amami ogefakapai kapa'ina okapa eisa auga afa felo agepenimi. ⁷ Ke oi agomegamega aisama, Deo akelogonia au'i nini'ani ani'i laa'i ma'o keifani'i au'i koa folomia. Gome isa kepamia nini'ani ma'o keifani'i puogai Deo aina'i agelogo keoma. ⁸ Ega puo oi auga isa kekapa koa folokapa. Gome oi Amami kapa'ina agogoina auga alogoina koa kai elogo efua.

⁹ “Ega puo oi iina fomegamega oma:
‘Amamai ufai loague aumu, Akamu galolofa aoma.

¹⁰ Ke emu agofa'a gamai.

Oi emu logoai kapa'ina anina loani ufai kekapa auga i'opoga mo aagoai isafa gaikapa.

¹¹ Aufa kina fo'amaga pau mopenimai.

¹² Ke lai papiau e'i apala a'agegeaini'i koa i'opoga,
Oi isafa lai emai apala mo'agegeaini'i.

¹³ Ke mopapeaimai i'opo apala'i alo'iai falakoko,
ke tiapolo apala auga eegai mopapealimai.’ ”*

¹⁴ Oi papiau e'i apala fo'agegeaini'i, gome oi papiau eemiai apala kekapa au'i e'i apala ago'agegeaini'i koa aisama, Amami ufai eague auga isafa, oi emi apala age'agegeaini'i. ¹⁵ Kai

* **6:13:** Papiau isa'i 13 fuagai i'ina iifaga kepapua: “Gome isapu ma'oai, eaea akaiki'a ma'oai, ke agofa'a ma'oai oi apumu aoniamo. Amen.’

oi papiâu e'i apala afole'agegeaini'i koa aisama, Amami ufai eague auga isafa, oi emi apala afae'agegeaini'i.”

Ani Gopegope Fouga

¹⁶ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Oi agoani gopegope aisama, pifoge au'i kekapa ko'a i'opoga folokapa alomi faemafu. Gome isa keani gopegope aisama, papiâu isa keani gopegope auga fekeisa keoma puo, iisa'i keafi lilifua. Iifa gome maamiai laifania, isa e'i laomai afa keafia efua. ¹⁷ Kai oi agoani gopegope aisama, maami foikua ke oili kaniamiai fooge. ¹⁸ Ega koa oi oani gopegope auga papiâu folopakina'i kai, oi Amami eaguega kai aloisaisa auga mo fopakina. Ke oi Amami kapa'ina ogefakai okapa eisa auga afa felo agepenimi.”

Ufa Amu'iai Fopa'amu'amu Auga Fouga (Luka 12:33-34)

¹⁹ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Oi ifomi faumiai inae aagoa amu'iai folopa'amu'amu. Gome aagoa amu'i auga moamoa ke mokemoke ageafi'i akelifu. Ke painao au'i isafa oi emi e'a akeaupea ega'ina amu'i akepainaoni'i. ²⁰ Ega puo inae aagoa amu'iai folopa'amu'amu kai, oi ifomi faumiai ufa amu'iai fopa'amu'amu. Gome amu ufai kekae au'i moamoa ke mokemoke afaefafi'i afakelifu. Ke painao au'i isafa e'a afakeaupea afakepainaoni'i. ²¹ Lau ega laifa oma, gome oi alomiai afu kapagai opa'amu'amu afugai, guami fofouga isafa egae ooge.”

*Maami Auga Imaaumi Fofouga Ega Eaea
(Luka 11:34-36)*

²² Ke Iesu eifa pugu einaka, “Oi maami auga imaaumi fofouga ega eaea. Ega puo oi maami felo koa aisama, imaaumi fofouga eaea agepogu. ²³ Kai oi maami apala ipauma koa aisama, imaaumi fofouga umina agepogu. Ega puo oi alo-miai eaea ega'ina auga umina koa aisama, umina ega'ina oi imaaumi fofouga agepalifu afe'aina.”

*Moni Foloopopoina Kai Deo Fopako'ania
(Luka 16:13; 12:22-34)*

²⁴ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Kai aga'o lopia auni'i e'i kala'afi agemia afaekaina. Isa alo ko'agai aga'o anina afaeani, ke aga'o alo ko'agai anina ageani, o isa alo ko'agai aga'o ega iifa kainai agepea kai, aga'o auga alo ko'agai ega iifa kainai afaepea. Ega koa i'opoga mo, Deo ke moni fou e'i pinauga agokapa aga'onua mo afaekaina.

²⁵ “Ega puo iifa gome maamiai laifania, oi emi agu opopo folopa'aua. Ega'ina auga kapa'ina agoania, o agoinu auga opopo folopa'aua. Ke imaaumi isafa opopo folopa'aua. Ega'ina auga kapa'ina agoi'iuka auga opopo folopa'aua. Oi emi agu auga kapa akaiki'a fo'ama aeka'egaina ma? Ke imaaumi auga kapa akaiki'a ipauma, tiapu aeka'egaina ma? Ko'a ipauma. Oi emi agu ke imaaumi fou kapa akaiki'a'i ipauma'i. ²⁶ Maami galao ufa inei'i amoisa'i. Isa kapa aga'o akefauga, o fo'ama aga'o fo'ama isoge e'agai ake'oamenia aeka. Ega mo ganinagai oi Amami ufai eague auga isa epaaniani'i. Oi auga kapa akaiki'ami ufa inei'i aloka'egaini'i ma? ²⁷ Oi epomia kaisau

opopoai kina maaga aga'omo koa ega aguagu laagai eogeaua ifo ega agu epo epamaefania? Kai aga'o laa'i.

²⁸ “Ega puo kapa puo oi tiapu kapa agoi'iuka auga opopo opa'aua? Maami galao ago alo kaikai'i ala keuki oma auga amoisai'i. Isa akepinauga ke kapa aga'o feke'iuka auga pinau-gaga aga'o akekapa. ²⁹ Kai lapainimi, Solomon epa'amu'amu alogai mo ganinagai, ega tiapu aga'omo mo ganinagai kaikai ega'ina e'i felo aeka'egaina. ³⁰ Deo ago alo mukimuki'i pau kekae kai fafoko akemae, loai ake'afou'i mo ganinagai, kaikai'i tiapu felo ipauma koa epeni'i kei'iuka'i, iisa'i felo ipauma emia. Ega koa aisama, oi Deo maagai kapa akaiki'ami ipau-mami puo, oi tiapu ma'o afaepenimi afolo'iuka'i ma? Oi pako'a e'ele aumi! Iifa gome Isa oi tiapu ma'o agepenimi agoi'iuka'i. ³¹ Ega puo foloopopo foloifa, 'Kapa'ina agaania?', o 'Kapa'ina againu?' o 'Kapa'ina agai'iuka?' folooma. ³² Gome Deo akelogonia papiau'i auga ega'ina kapa'i mo opopo'i kepa'au'i, ke muni'iai kepiu. Kai oi Amami ufai eague auga ega'ina kapa'i ma'oai ani'i oani auga elogo efua. ³³ Ega puo Deo ega agofa'a, ke ega alo opai lao'i mai'i fokapu kakau'i. Egae kai ega'ina kapa'i ma'oai ani'i oani au'i isafa ega'ina fou laagai ageogeaua. ³⁴ Ega puo oi fafoko opopo folopa'aua. Gome fafoko kapa'ina agemia auga ifo opopo agepa'aua. Aufa kina auga ifo ega opopo egome mo ekae.”

Papiau E'i Apala O E'i Felo Auga Alomiaai Foloopolaga

(Luka 6:37-38, 41-42)

¹ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Aufalao aga'o kapa aga'o ekapaisa auga oi alomiaai isa felo o apala ekapaisa folooma. Laa'i koa aisama, oi kapa aga'o alokapa aisama, aufalao aga'o isafa alogai oi felo o apala lokapaisa ageoma. ² Gome felo o apala alomiaai agoopolaga agoifania aisama, Deo isafa oi eemiai ega koa agekapa. Ke aufalao aga'o ega laomai felo o apala afa ala openi oma auga i'opoga mo, Deo oi afa ega agepenimi omaimi.

³ “Kapa puo oi aami akimi maa'iai au keilina aeapuga e'ele ekae auga oisa kai, oi ifomi maamiaai au u'u'afa akaiki'a ekae auga gefa aloauga? ⁴ Oi aufa kina maamiaai au u'u'afa ekaega maami ekaisapua kai, ala koa aami akimi opaini'i oinaka, ‘Aau o akiu, maamuai ama'ama e'ele maafilaisa ooma?’ ⁵ Pifoge aumi! Foufai ifomi maamiaai au u'u'afa ekae auga foafilaisa kai, maami ofakaegai aami akimi maa'iai iili aeapuga ekae auga agoafilaisa agekaina.

⁶ “Ke Deo maagai kapa'ina elolofa ooma ooge me'e auga, oafia amu'e folopeni'i. Ke kapa aga'o afa akaiki'agai o'afa auga oafia uma folopiu peni'i. Kai ega agokapa oma koa aisama, uma kapa felo ega'ina auga ife'iai akegafamu'a kai, ake'afoaipini oi eemi akefai ake'i'iokaimi,” eoma.

Deo Fagoina Fakapuga Ke Ega Pa'afi Fa'inipa Auga Fouga

(Luka 11:9-13)

⁷ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Fopinoi ke agoafia. Fokapuga ke agokapulaisa. Ke pa'afi fo'inipa ke pa'afi ageagalai. ⁸ Gome kaisau epinoi auga kapa'ina egoina auga eafia. Ke kaisau kapa aga'o ekapuga aepakipo auga ekapulaisa. Ke kaisau pa'afi e'inipa auga pa'afi eagalai.

⁹ “Ke oi epomiaia kaisau auga gauga isa agegoina palafa ageoma aisama, kepo agepenia? ¹⁰ Ke kaisau gauga isa agegoina ma'a ageoma aisama, kaapa agepenia? ¹¹ Oi laomai apala ikapa aumi mo ganinagai, pipeni felo gaumi ipeni'i ologo. Kai oi Amami ufai eague auga felo ipauma puo, kaisau Isa egoina auga pipeni felo'i ma'o mo agepenia papiiau ageka'egaini'i. ¹² Ega puo kapa ma'oai agokapa'i alogai, papiiau oi eemiai kapa'ina fekekapa ooma auga mo isa ee'iai fokapa. Gome Moses ega iifa ke profeta ma'oai e'i iifa ma'oai ega fokapa oma keoma kepapua ekae.”

*Ufa Falao Keagaga
(Luka 13:24)*

¹³ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Oi auga pa'afi ake e'elegai fokoko. Gome keaga ake akaiki'a auga elao afu apala ipauma papiiau epalifu'i afugai epealai. Ke ega'ina afuga pa'afina ake akaiki'a. Ega puo papiiau ma'o ega'ina pa'afinai kekoko. ¹⁴ Kai keaga elao papiiau agu pagai maunina keafia afugai epealai auga ake e'ele, ke pa'afina isafa ake e'ele. Ega puo papiiau isa'i mo ega'ina pa'afinai kekoko.”

*Au Puaga Iisagai Agologo
(Luka 6:43-44)*

¹⁵ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Profeta pifogeli eemi kefai au'i foisa felo'i. Isa faaga'i afe auga sipi koa i'opoga kai alo'i auga, ago alo amu'e'i a'i'i koa i'opo'i. ¹⁶ Ke isa papiiau kapa'i au'i e'i laomaisai agoisa'i agologo. Ke papiiau ini gufugai aupua puaga akeafia agekaina ma? Ke ini gufugai au aka fik keoma auga isafa puaga akeafia agekaina ma? Laa'i afaekaina! ¹⁷ Ega koa i'opoga, au felo auga puaga felo eoge kai, au apala auga puaga apala eoge. ¹⁸ Ke au felo auga anina apala afaeoge, ke au apala auga anina felo afaeoge. ¹⁹ Au kapa'i ani'i felo afakeoge au'i akeaga'i loai ake'afoau'i. ²⁰ Ega puo profeta pifogeli au'i, au puagai aisa alogo koa i'opoga, isa isafa e'i laomaisai isa kaisau auga agoisa'i agologo.”

*Lau Oi Alalogogonimi
(Luka 13:25-27)*

²¹ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Papiiau lau, ‘Lopia, Lopia,’ keomaisau au'i ma'oai mo ufai Deo ega agofa'ai afakekoko. Kai kaisau lau Amau ega logoai kapa ma'oai ekapa auga mo ega'ina agofa'agai agekoko. ²² Ega'ina kina ma'o lau akepainiau, ‘Lopia, Lopia, lai oi akamuai profeta koa i'opoga emu iifa papiiau maa'iai aifafoua, ke oi akamuai tiapolo papiiau alo'iai keagu au'i apa-pealai'i, ke oi akamuai mirakulo ma'o akapai'i,’ akeoma. ²³ Ega aisama lau isa maa'iai alaifa gomeisa mo alainaka, ‘Lau oi egae alalogonimi

mo emai pau. Oi Deo ega iifa kai'iai alopeapea aumi eeuai amokailai,' alaoma.”

E'a Ipaapa Au'i Auni'i
(Luka 6:47-49)

²⁴ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Ega puo papiiau ma'oai lau e'u iifa a'o kelogo ke kekapa au'i auga, ikifa auga fopa laagai e'a epaapa auga koa i'opo'i.

²⁵ Au ega'ina ega e'a uu'uga fopai efaunia kai e'a epaapa. Ega puo imu e'au, ke kou elai, ke ameku epua ega e'a epuaise mo ganinagai aepoi.

²⁶ Kai papiiau ma'oai lau e'u iifa a'o kelogo kai kai'iai akepea au'i auga, kafo'o auga ega e'a figuai epaapa auga koa i'opo'i. ²⁷ Ega puo imu e'au, ke kou elai e'a eauniia, ke ameku epua e'a epuaise aisama, epoi eauoka a'o akaiki'a ipauma emia.”

²⁸ Iesu ega'ina kapa'i ma'oai epamalele efua aisama, egae kela'afou au'i ma'oai isa ega pamalele eegai keopofua ke kekauai alogaina.

²⁹ Gome isa Moses ega iifa pamalelega au'i koa aepamalele kai, Deo ega isapu eafia auga koa epamalele.

8

Iesu Molumolu Isafaga Auga Epafelo
(Mako 1:40-45; Luka 5:12-16)

¹ Iesu iku mapegai eapa epamalele efua eake emai aisama, papiiau la'afou akaiki'agai isa muni-nai kepea. ² Ega'ina alogai au molumolu isafaga eafia auga emai Iesu agogai eanife'u kai eifa einaka, “Lopia, oi lau mopafeloisau alooma koa aisama, alopafeloisau agekaina,” eoma.

³ Ega aisama Iesu ima ekalaisa elao au faagagai eafiau kai eifa einaka, “Lau lalogo oi mapafeloiso laoma puo, felomu momia,” eoma. Ke fiakoa mo au faaga felo emia. ⁴ Ega aisama Iesu isa epainia einaka, “Foisa oi faagamuai kapa'ina emia auga kai aga'o maagai foloifania. Kai opainai folao sakedote ee'iai faagamu fopakina'i. Ke isa oi faagamu felo emia auga fekeisa, papiu fekepaina'i. Ke faagamu felo emia laoga maina Moses ega iifai eifa kapula penio auga kainai, amu Deo fopa'a penia,” eoma.

*Iesu Roma Ifani Lopiaga Ega Kala'afi Epafelo
(Luka 7:1-10; Ioane 4:43-54)*

⁵ Ega'ina afegai Iesu elao Kapenaum taoninai ekoko aisama, Roma ifani au'i 100 e'ima'i lopiaga emai isa eegai egoinia gapalagaina eoma. ⁶ Ke eifa einaka, “Lopia, lau e'u kala'afi faaga fofouga emae paguai ekae ekiekie alogaina,” eoma.

⁷ Ega aisama Iesu einaka, “Lau alafai alapafelo,” eoma.

⁸ Kai ifani lopiaga iifa epamue einaka, “Lopia, lau au e'eleu puo, oi fomai lau e'u e'ai fokoko auga afaekaina. Foloafipugu e'u e'a folomai kai, moifa mo e'u kala'afi felo gamia. ⁹ Gome lau ifou isafa e'u lopia akaiki'a'i papa'iai lapinauga, ke e'u ifani au'i isafa papauai kepinauga. Lau i'ina au'i aga'o lapaina, ‘Molao’ laoma aisama, elao. Ke aga'o lapaina, ‘Momai,’ laoma aisama, emai. Ke e'u kala'afi lapaina, ‘i'ina mokapa,’ laoma aisama, eka,” eoma.

¹⁰ Ke Iesu ifani lopiaga ega enini'ani oma aina elogonia aisama, ekauai alogaina, ke e'afoaipini

papiau isa muninai kepea au'i epaini'i einaka, "Iifa gome maamia laifania. Israel papiau'i epo'iai kai aga'o iina epako'a omaisau auga alaisa koa. ¹¹ Lapainimi, kina fuagai papiau ma'o kina e'agaukae afuga kaina, ke kina eake afuga kainai akemai Abraham, Aisak, ke Iakobo fou Deo ega agofa'ai, miamia akaiki'agai afu'i akeafia akeagu. ¹² Kai Israel papiau'i Deo ega agofa'a papiau'i auga, afegai uminagai akepiulai'i, egae akeapepe nie'i akeapalolia," eoma.

¹³ Ke Iesu enini'ani afegai, ifani lopiaga epainia einaka, "Molao! Oi lopako'ania koa i'opoga mo ageikapa," eoma. Ke ifani lopiaga ega kala'afi ega'ina kina maagai mo felo emia.

*Iesu Papiau Ma'o Epafelo'i Pugu
(Mako 1:29-34; Luka 4:38-41)*

¹⁴ Ega'ina afegai Iesu ke ega imoi fou kelao Peto ega e'ai ekoko. Egae Peto gafa papiega auama isafa eafia petiai eka eisa. ¹⁵ Ke Iesu papie ima eafi opogaina aisama, auama isafaga isa epua'afuga. Ke e'uegekae fo'ama egakunia epeni'i keania.

¹⁶ Ke epagapigapi aisama, papiau ma'o tiapolo alo'iai keagu au'i kemaiseini'i Iesu eegai. Ke isa eifa mo tiapolo kepealai, ke isafa papiau'i ma'oai epafelo'i. ¹⁷ Iesu ega koa ekapaisa auga, Deo ega iifa pukagai profeta Aisaea iina eifa oma auga pau ko'a mo emia:

"Isa i'a a'a apoke lao'i mai'i ma'oai eafi'au'i apuga epamia,
ke a'a isafa epuai'i." *Aisaea 53:4*

*Iesu Muninai Kepea Auga Mai'afa
(Luka 9:57-62)*

¹⁸ Ega'ina afegai papiau ma'o alogaina kemai Iesu keapa lofe. Ega puo ega imoi eifa kapula peni'i, gaaga aga'o kegaisa gaaguka gapagai a'u apie galao eoma. ¹⁹ Ega'ina alogai Moses ega iifa pamalelega auga aga'o emai Iesu epainia einaka, “Pamalele aumu, oi ala folao mo ganinagai, munimuai alafai paisa,” eoma.

²⁰ Ega aisama Iesu einaka, “Ago alo amu'e'i e'i feu afuga apu inegai ekae, ke ufa ine'i isafa nii'i ekae. Kai Papiau Aumauni Gauga auga, kania feogeaua felaagai afuga aga'o laa'i,” eoma.

²¹ Ke Iesu ega imoi aga'o Iesu epainia einaka, “Lopia, mologoainiau malao amau mafufu kakaua kai alamai munimuai alapea,” eoma.

²² Kai Iesu isa epainia einaka, “Lalau'i emae au'i ifo'i e'i mae kegafufuga. Kai oi auga mai muniuai mopea,” eoma.

*Iesu Lanina Epaapakipo
(Mako 4:35-41; Luka 8:22-25)*

²³ Iesu ega'ina eifania afegai, gaagai eaguka ke ega imoi isafa gaagai keaguka. ²⁴ Ke kelao alogai, fiakoa mo lanina akaiki'a ipauma emai ega'ina a'uga mo epea oma. Ega puo goiso emai gaaga laagai e'afu pagainia. Kai ega'ina alogai Iesu eka efu. ²⁵ Ega puo Iesu ega imoi kelao kepagonia kai kepainia keinaka, “Lopia, kania'a moagamauga! I'a agakogo!” keoma.

²⁶ Ke Iesu isa epaini'i einaka, “Oi pako'a e'ele ipauma aumi. Kapa puo oi ega omani'i oma?”

eoma. Egae kai e'uegekae ameku a'u fou efinai'i, ke kapa ma'oi ke'olo.

²⁷ Au ma'oi ega'ina gaagagai keaguka au'i ega koa emia keisa aisama, kekauai alogaina keopofua ke kepa'ani keinaka, "I'ina au kapa? Isa ameku, a'u mo ganinagai aina keafia," keoma.

Kerasene Agogai Iesu Au Auni'i Alo'iai Tiapolo Keagu Au'i Epafelo'i
(Mako 5:1-20; Luka 8:26-39)

²⁸ Ega'ina afegai kelao apiegai Kadara papiu'i keagu agogai keofau ke'agaukae keagai kepea. Ega aisama au auni'i alo'iai tiapolo keagu au'i laai kemai Iesu fou kepiaogai. Isa ke'e'efa alogaina puo kai aga'o ega mo aepeapea oma. ²⁹ Isa Iesu keisa aisama, tiapolo isa alo'iai keagu au'i keagaga keinaka, "Deo Gauga aumu, kapa'ina lai eemaisai anina loani? Oi emu kina aekaina koa kai lomai lai mopakiekie alogainimai ma looma?" keoma.

³⁰ Ega'ina alogai afa'agamo aakai koa i'opoga auga, uma ma'opa'i kela'afou keapa keanimai.

³¹ Ega puo tiapolo Iesu kegoinia keinaka, "Oi lai alopapealaimai koa aisama, foulaimai falao uma ega'ina ma'opa'i kela'afou keapae au'i alo'iai fakoko," keoma.

³² Ke Iesu isa elogoini'i ke epaini'i einaka, "Amolao," eoma. Ega puo tiapolo ega'ina au'i auni'i alo'iai kepealai kelao uma alo'iai kekoko. Ke uma kekauai la'afouai poupouai kepiu keake kelao a'uai kekogo kema. ³³ Ke egae keapa uma ke'ima'i au'i kepiu kelao taoniai kapa'ina kemia au'i ma'oi keifafou'i. Ke au

alo'iai tiapolo keagu au'i isafa, faaga'iai kapa'ina emia auga papiau maa'iai keifafoua. ³⁴ Ega aisama taoni papiau'i ma'oai kelao Iesu kegaisa keoma. Ke keisa aisama, kapa'ina ekapaisa auga mani'ina kepa'aua puo kegoinia e'i ago gapua'afuga keoma.

9

Iesu Au Faaga Fofouga Emae Auga Epafelo (Mako 2:1-12; Luka 5:17-26)

¹ Ega puo Iesu gaagai eaguka pugu, ega'ina a'ugai epagai emai ifo ega taoninai eofau. ² Ega aisama au isa'i au aga'o faaga fofouga emae auga ileai eka kai kepuaisa Iesu eega kemaiseina. Ke Iesu ega'ina au'i ma'oai, ke faaga fofouga emae auga isa agepafelo auga kepako'ania eisa aisama, faaga fofouga emae auga epainia einaka, "Gauagai, alomu gakapula, oi emu laomai apala'i la'agegeaini'i," eoma.

³ Ega aisama Moses ega iifa pamalelega au'i isa ifo'i mo epo'iai keifa keinaka, "Deo mo papiau e'i laomai apala age'agegeaini'i. I'ina auga Deo eegai eifa apala!" keoma.

⁴ Ke Iesu isa kapa'ina keopolaga auga elogo puo epaini'i einaka, "Kapa puo oi alomiai opola apala mo oopolani'i? ⁵ Nini'ani auni'i epo'iai kapa auga mame'a foifania ooma, 'Emu laomai apala'i la'agegeaini'i,' o 'Mo'ue mopea?' Oi oopolaga lau ega'ina auga ega laomai apala'i la'agegeaini'i auga agoisa afaekaina ooma puo nini'ani mame'a mo laifania ooma. ⁶ Kai lau Papiau Aumauni Gauga au agofa'ai papiau e'i

laomai apala'i fa'agegeaini'i isapuga laafia auga agoisa,” eoma. Egae kai Iesu au faaga fofouga emae auga epainia einaka, “Lau lapainio, oi lofelo efua mo'ue emu ile moafia emu e'a molao,” eoma. ⁷ Ke au ega'ina e'uegekae ega ile eafia ega e'a elao. ⁸ La'afou papiiau'i iina koa emia keisa aisama kemani'i alogaina. Ke Deo papiiau isapu ega koa epenii'i mirakulo kekapa auga au akaiki'a kepamia.

Iesu Mateo Eifaga

(Mako 2:13-17; Luka 5:27-32)

⁹ Ega'ina afegai Iesu ekilai elao alogai, tax isafina auga aga'o aka Mateo tax keogeoge afugai eagu epinauga eisa. Ega aisama Iesu isa epainia einaka, “Lau muniuai mopea,” eoma. Ke Mateo e'ue Iesu munina epea.

¹⁰ Ega'ina afegai Iesu Mateo ega e'ai fou gapi-gapi fo'amaga kegaania keoma alogai, tax keafia au'i ma'o, ke tax keafia au'i koa i'opo'i laomai apala'i kekapa'i au'i isafa ma'o kemai Iesu ke ega imoi fou keagu keaniani. ¹¹ Faliseo au'i iina koa emia keisa aisama, anina akeani puo Iesu ega imoi kepa'ani peni'i keinaka, “Kapa puo oi emi pamalele auga tax keafia au'i, ke laomai apala kekapa au'i fou keaniani?” keoma.

¹² Iesu isa e'i pa'ani a'o elogonia puo epaini'i einaka, “Papiiau akeisafa au'i toketa anina akeani kai, keisafa au'i mo toketa anina keani. ¹³ Ega koa i'opoga, lau lamai auga papiiau Deo maagai alo'i opaina au'i faifani'i puo alamai. Kai Deo maagai laomai apala'i kekapa au'i faifani'i, e'i apala fekeumakalaini'i Deo fekeaipenia laoma

puo lamai. Ega puo folao i'ina iifaga kapa'ina eifania auga fomaleleaina oko fokapulaisa: 'Lau guani anina laani kai, amu opa'a peniau auga ani'i alaani.' ✨

Ani Gopegope Pa'anina

(Mako 2:18-22; Luka 5:33-39)

¹⁴ Ega'ina alogai Ioane ega imoi kemai Iesu kepa'ani penia keinaka, "Ala koa i'opoga lai ke Faliseo au'i fou aani gopegope kai, oi emu imoi fou auga aloani gopegope?" keoma.

¹⁵ Ke Iesu iifa epamue einaka, "Papiau amage mamaga auga ega miamia kemai au'i, amage mamaga auga fou keaguega kai alo'i emafu gouga akekapa agekaina ma? Laa'i, afaekaina! Kai kina aga'o agemai amage mamaga auga isa ee'iai akeafi'aua aisama, egae kai isa akeani gopegope," eoma.

¹⁶ Ke Iesu isa maa'iai eifa pugu einaka, "Kai aga'o tiapu aina mamaga aeafia, afe tiapuga ufaina ine aekaiapua. Gome isa ega koa agekapa koa aisama, tiapu mamaga ega'ina, afe tiapuga ufaina age'i'ina, ke ine akaiki'a ipauma agemia.

¹⁷ Ega koa i'opoga, papiau fino mamaga afakeafia fino pute ufainagai afakepa'efauka. Kai isa ega koa akekapa koa aisama, fino mamaga pute ufaina efugugu puo ageau'i'ina. Ke fino agefaka ke pute isafa agelifu afe'ai. Laa'i, isa ega koa afakekapa kai, fino mamaga akeafia fino pute mamagai ake'efauka, ega koa auni'i kai'ialao akeka felo.

✨ **9:13:** Hosea 6:6

*Ifiao Emae Auga Emaunimue Ke Ifamomogu
Isafa Eafia Papiega Efelo*

(Mako 5:21-43; Luka 8:40-56)

¹⁸ Iesu enini'ani laolao kai, Iudea papiiau'i e'i la'afou afuga e'ima auga aga'o emai Iesu agogai eanife'u kai eifa einaka, "Lau gau ifiaoga pau mo emae. Kai mai alao faagagai imamu mo moogeaua kai, isa agemaunimue ageagu," eoma. ¹⁹ Ega puo Iesu e'uegekae ega'ina auga, ke ifo ega imoi isafa fou kelao.

²⁰ Ega'ina alogai papie aga'o inipo 12 alogai ifamomogu isafaga eafia auga emai Iesu afe tiapuga eafi opogaina. ²¹ Gome isa ifo mo alogai einaka, "Lau isa tiapuga mo alaafi opogaina koa aisama, felou alamia," eoma.

²² Ega aisama papie ega'ina Iesu tiapuga eafi opogaina auga gamuga eoponia puo, e'afoaipini papie eisa ke epainia einaka, "Gau ifiaomu, folo-man'i. Oi emu pako'a epafeloiso," eoma. Ke ega'ina kina maagai mo papie felo emia.

²³ Ke Iesu elao Iudea papiiau'i e'i la'afou afuga e'ima auga ega e'ai ekoko. Ke egae mae filikoga keipina au'i, ke la'afou akaiki'a a'oa'o ma'o kekapaisa au'i eisa'i. ²⁴ Ega aisama ega'ina papiiau'i epaini'i einaka, "Oi amokani. Ifiao aemae kai efeu," eoma. Kai ega'ina papiiau'i ifiao emae auga kelogo puo, Iesu kepa'aua kea'alaina. ²⁵ Ke la'afou papiiau'i ma'oai kepapealai'i afegai aisama, Iesu ifo mo ekoko elao ifiao imagai eafi, ke ifiao emaunimue e'ue eagu. ²⁶ Iesu ega'ina ekapaisa auga fougaga ega'ina ago fofougaga epeaisa.

Iesu Akeafu Ke Maakimi'i' Au'i Fou Epafelo'i

27 Iesu ifiao epamaunimue afegai, ekailai elao alogai, maakimi'i au'i auni'i isa muninai kemai keagaga keinaka, "Davide okogai lomai aumu, guamai moania!" keoma.

28 Ke Iesu elao e'a aga'o alogai ekoko aisama, isa isafa kemai ega'ina e'agai, ke Iesu isa epa'ani peni'i einaka, "Oi lau ega'ina alakapa agekaina auga opako'ania ma?" eoma.

Ke isa iifa kepamue keinaka, "E Lopia lai apako'ania," keoma.

29 Ega puo isa maa'i eafi opogaina kai, epaini'i einaka, "Oi opako'ania koa i'opoga mo faagamiai gamia," eoma. 30 Ke maa'i felo emia afu keisa. Egae kai epaini kapulani'i einaka, "Foisa, kai aga'o i'ina fougā faelogo," eoma. 31 Kai isa kelao Iesu fougā ago fofougā alogai keifafoua.

32 Ke Iesu e'ai ega imoi fou kepealai alogai, papiāu isa au aga'o akeafu tiapolo alogai eagu puo, aenini'ani auga isa eega kemaiseina. 33 Ke Iesu tiapolo epapealaisa aisama, akeafu auga ega'ina e'ina enini'ani. La'afou papiāu'i ma'oai kapa'ina emia keisa aisama, kekauai keopofua ke keifa keinaka, "Kapa iina koa aga'o Israel agogai emia alaisaisa," keoma.

34 Kai Faliseo au'i auga Iesu eegai kepikupa puo keifa keinaka, "Isa tiapolo e'i lopia aka isapugai tiapolo epapealai'i," keoma.

Pinauga Au'i Ma'o Laa'i

35 Ega'ina afegai Iesu taoni ke pagua ma'oai alo'i epei'i Iudea papiāu'i e'i la'afou afu'iai ekoko epamalele. Ke iifa faunina Deo ega agofa'a fougā einogaina. Ega'ina alogai papiāu isafa

apala keafia au'i kemai eegai epafelo'i. Ke isafa i'oi'i i'oi'i isafa kemai epafelo'i. ³⁶ Ke Iesu la'afou papiiau'i eisa'i gua'i eani alogaina. Gome isa sipi koa i'opo'i kai i'ima'i auga aga'o laa'i keafipugu, ke kai aga'o isa fepalagaini'i auga papiauga aga'o laa'i auga eisa. ³⁷ Ega aisama ega imoi epaini'i einaka, “Iifa faunina a'o fekelogo papiiau'i ma'o auga, laiti anina ma'o eoge efua i'aina kina ekainia koa i'opoga, papiiau ma'o kefua keague kai pinauga au'i ma'o laa'i. ³⁸ Ega puo laiti i'aina Lopiaga amogoina pinauga au'i ma'o gaulai'i, isa ega laiti afugai kegapinauga,” eoma.

10

Iesu Ega Imoi 12 Eulai'i Kepinauga (Mako 3:13-19; 6:7-16; Luka 9:1-6)

¹ Ega'ina afegai Iesu ega imoi 12 eifa kaigugu'i. Ke kekaigugu aisama, tiapolo ma'oai fekepa-pealai'i, ke isafa apala'i ke isafa i'oi'i i'oi'i keafi'i au'i fekepafelo'i isapuga epenii'i.

² Iesu ega imoi 12 aka'i inamo'e: Eufai auga Saimon, Peto keoma auga, ke akina Andru. Sebedi gauga James, ke akina Ioane. ³ Filip ke Batolomeo. Tomas ke Mateo tax eafia auga. James Alfeus gauga ke Tadius. ⁴ Saimon, Silot* auga, ke Judas Iskariot Iesu e'afa'afalaina auga.

⁵ Iesu i'ina au'i, au'i 12 eulai'i alogai epaini'i einaka, “Oi Iudea papiiau'i laa'i au'i epo'iai folokoko, ke Samaria papiiau'i isafa e'i taoni aga'ogai folokoko. ⁶ Kai Israel papiiau'i laomai

* **10:4:** I'ina au'i auga, e'i ikupu aga'o kekapaisa kin Herod fou kepipaini au'i.

apala'i kekapa'i, sipi kegea koa i'opo'i au'i ee'i folao. ⁷ Ke agolao aisama, i'ina iifaga foinogonia, 'Deo ega agofa'a emai kainagai' fooma. ⁸ Ke isafa papiau'i fopafelo'i, mae au'i fopamaunimue'i, molumolu isafaga keafia au'i faaga'i fopafelo, ke tiapolo papiau alo'iai keagu au'i fopapealai'i. Isapu i'ina oafi aagenia mo koa i'opoga, oi isafa fopipeni aage mo. ⁹ Ke emi peleta paotina alogai gold, silifa, o moni aga'o folouka. ¹⁰ Ke agolao alogai peagege aumi koa folokagakaga, fe'a aga'o foloafia, tiapu eo aga'o foloafia, kamata isafa eo aga'o foloafia, ke i'ini foloafia. Gome pinauga auga ega pinauga afa feafia paisa.

¹¹ “Ke taoni o pagua kapagai agokoko aisama, aufalao aga'o oi fou agoagu agekaina auga foka-puga foisa fou foagu. Ke egae mo foagu felao ega'ina afuga fopua'afuga. ¹² Ke e'a alogai agokoko aisama, egae papiau keagu au'i fopako'aini'i. ¹³ Ke isa oi emi pamego akeafia alo'i agegama aisama, emi gagao ega'ina e'agai feka. Kai isa oi emi pamego afakeafia alo'i afaegama koa aisama, emi gagao eemi femue femai pugu. ¹⁴ Ke kai aga'o afakeifa kokoimi o ainami afakelogo koa aisama, e'a ega'ina o taoni ega'ina agopua'afuga aisama, keumakalainimi auga gouga fokapa ifemi aeapuga foauopuaina. ¹⁵ Iifa gome maamiai laifania. Muni Deo papiau e'i laomai felo, o apala afa agepeni'i aisama, taoni ke pagua ega'ina oi keumakalainimi au'i afa apala ipauma agepeni'i. Ke afa apala ega'ina auga Sodom ke Komora fou papiau'i e'i laomai apala afa agepeni'i auga afa ageka'egaina. ¹⁶ Ke

amoisa, lau oi sipi koa i'opomi laulaimi amu'e a'i'i ee'i olao. Ega puo oi kaapa maaga egoa felo kai epea koa i'opoga foikifa, ke koofi koa fomia kai aga'o faaga folopalifua,” eoma.

Akeafi Apalanimi Kina
(Mako 13:9-13; Luka 12:2-7; 21:12-17)

¹⁷ Iesu ega imoi epaini'i pugu einaka, “Oi papiau foisa felo'i. Gome isa oi akeafimi kansolo ima'iai akepaaumi, ke e'i la'afou afu'iai akegapukimi. ¹⁸ Ke lau puouai papiau akeafimi ake-laoainimi kafana, ke kin ago'iai iifa agopakaisa. Ega koa egae lau fou isa maa'iai, ke Iudea papiau'i laa'i au'i isafa maa'iai agoifafoua. ¹⁹ Kai oi akeafimi isa ima'iai akepaaumi aisama, kapa'ina agoifania o nini'ani ala agoifa oma auga opopo folopa'aua. Ega kinagai oi kapa'ina agoifania auga Deo agepenimi agoifania. ²⁰ Gome oi ifomi afolonini'ani kai, Amami Deo ega Spiritu oi akemiai agenini'ani.

²¹ “Ega'ina kina'i alo'iai papiau ifo'i aa'i aki'i akeafi'i papiau i'oi'i ima'iai akepaaui akemae. Ke ama ageoge gauga ageafia papiau i'oi'i ima'iai agepaaua. Ke imoi ina'i ama'i fou akeaipagai, ke ina'i ama'i akeafi'i akelaoaini'i papiau isa akeaupugu'i. ²² Ke lau akau puogai papiau ma'oai alo'i ko'agai oi animi afakeani kai, kaisau agekapula lau agepako'aniau mo agelao fuagai auga kania ageisagamau. ²³ Ke afu aga'ogai akeafi apalanimi aisama, fopiaukoko folao afu aga'ogai foagu. Iifa gome maamia laifania. Oi Israel ago taoni'i ma'oai alo'iai afolopea lau fou

afoloifa afe'aina koa kai, lau Papiiau Aumauni Gauga au alamue alamai pugu.

²⁴ “Ke malele imoina, ega pamalele auga aeka'egaina, ke pinauga auga, ega lopia aeka'egaina. ²⁵ Kai malele imoina, ega pamalele auga koa i'opoga agemia, ke pinauga auga ega lopia auga koa i'opoga agemia agekaina koa aisama ekainia. Ega puo lau e'a inagome au keifaniau Belsabul, tiapolo lopiaga keomaisau koa aisama, oi lau muniuai opea kainai famili aga'omogai omai aumi, lau faagauai kekapa koa i'opoga oi faagamiai akekapa kai, oi auga akepalifu alogainimi akeifanimi Belsabul akeoma afaefuafua.

²⁶ “Ega puo oi ega'ina papiiau'i oisa'i folomani'i. Gome kapa'ina ogefakaei kekae au'i muni akepafoki'i. Ke kapa'ina eifania auga ma'oai agefoufa'a papiiau ma'oai akelogo. ²⁷ Ke kapa'ina uminagai maamiai laifania auga, kinai foifafoua, ke kapa'ina ainamiai laifa kekefa mo auga, ofaofai foapa foifafoua. ²⁸ Ke kaisau oi imaaumi akeaupugua kai lalaumi afakeaupugua au'i folomani'iaini'i. Kai kaisau oi lalaumi ke imaaumi fou ipeliai age'afolai'i agolifu afe'ai auga fomani'iaina. ²⁹ Oi ologo iilo gua penimae'i auni'iai ke'afa'afalaini'i. Kai aga'omo mo ganinagai afae'ualai aage mo, Ama'a Deo agelogo kai age'ualai. ³⁰ Ke oi kaniamiai fufu mo ganinagai pika euki auga Amami Deo epaaui afe'aina elogo. ³¹ Ega puo folomani'i, gome oi afami auga iilo ma'o afa'i eka'egaina.

³² “Ke kaisau lau elogoniau auga papiiau maa'iai ko'a ageifania aisama, lau isafa ufai Amau Deo

agogai, isa ko'a lalagonia alaoma. ³³ Kai kaisau papiaiu ago'iai lau agepuniaiainiau auga, lau isafa ufai Amau Deo agogai isa alapuniaiaina.

³⁴ “Ke oi foloopolaga lau lamai aagoai auga gagao lamaiseina folooma. Lau lamai auga gagao famaiseina puo alamai kai, ifani a'ifaga famaiseina laoma puo lamai. ³⁵ Gome lau lamai auga lau puouai iina agemia oma:

‘Au aga'o ama auni'i akelo'u akepipaini,
 ke ifiao ina auni'i akelo'u akepipaini,
 ke papie gafa papiega fou akelo'u akepipaini.

³⁶ Ega koa agemia,
 au aga'o ifo ega famili ipauma fou ake'ou.’

Mika 7:6

³⁷ “Kaisau ina ama ani'i ageani alogaina kai lau aniu afaeani alogaina auga, lau e'u imoi agemia afaekaina. Ke kaisau gauga maguaega o papiega anina ageani alogaina kai lau aniu afaeani alogaina auga, lau e'u imoi agemia afaekaina. ³⁸ Ke kaisau ega koloti afaepua muniuai afaepea auga, lau e'u imoi agemia afaekaina. ³⁹ Ke kaisau ifo kania gaagamauga eoma auga ega agu agepagea. Kai kaisau lau puouai ega agu agepagea auga, ega agu mamaga agekapulaisa.

⁴⁰ “Ke kaisau oi eifa kokoimi auga lau eifa kokoisau. Ke kaisau lau eifa kokoisau auga, lau eulaisau Auga eifa koko. ⁴¹ Kaisau aufalao aga'o profeta puo eifa koko auga, profeta auga afa ala eafi oma koa i'opoga, isa isafa afa ega koa ageafia. Ke kaisau aufalao aga'o alo opaina puo eifa koko auga, alo opai auga, afa ala eafi oma koa i'opoga, isa isafa afa ega koa ageafia. ⁴² Ke kaisau

papiau e'ele i'ina aga'o lau e'u imoi kainai fei keke'a kaputina agepenia ageinu auga, iifa ko'a maamiaia laifania, isa afa kapa feafia auga

11

laa'i afaemia, ageafia paisa,” eoma. ¹ Iesu ega imoi 12 ega'ina iifa'i kapula'i epenii'i efua aisama, Kalilea ago taoni'iai gapamalele ke gainogo eoma puo, egae ekailai elao.

Iesu Ioane Baptista Ega Pa'ani Afa Epamue (Luka 7:18-35)

²⁻³ Ioane Baptista tipula e'agai eaguega kai, Iesu kapa'ina ekapaisa auga fougā elogo aisama, ega imoi eulai'i kelao Iesu kepa'ani penia keinaka, “Au aga'o agemai keoma auga oi, o aufalao aga'o i'oina ma fa'ima?” keoma

⁴ Ke Iesu isa epaini'i einaka, “Omue olao kapa'ina a'o ologo, ke oisa auga Ioane maagai foifania. ⁵ Isa fopaina, maakimi'i au'i afu keisa, melo au'i kepea, molumolu isafaga keafia au'i faaga'i felo emia, aina'i efua au'i a'oa'o kelogo, mae au'i kemaunimue, ke iifa faunina ulalu papiau'i maa'iai iifafougā emia fooma. ⁶ Ke kaisau lau fauai afae'ualai auga, Deo eegai kapa felo'i eafi'i auga.”

⁷ Ke Ioane ega imoi kekailai kelao alogai, Iesu e'ina Ioane fougā la'afou papiau'i maa'iai eifania einaka, “Kapa'ina foisa ooma puo opealai ago maini olao? Ameku inipo epua auga amoisa ooma puo, olao ma? ⁸ Ega'ina laa'i koa aisama, kapa'ina foisa ooma puo, olao? Au afe tia-puga felo'i ei'iuka'i auga foisa ooma puo olao

ma? Laa'i, kaisau tiapu felo'i kei'iuka'i au'i, kin eaguagu e'agai keague. ⁹ Ega puo kapa'ina foisa ooma puo, olao egae? Profeta aga'o foisa ooma puo olao ma? E, iifa gome maamiai laifania, Ioane auga profeta kai, isa auga profeta ma'oai eka'egaini'i. ¹⁰ Gome isa fouga Deo ega iifaga pukagai iina kepapua oma:

“Lau e'u iifa ipapea auga
oi agomuai alaulai kakaua,
Isa oi emu keaga agepakaisa,
keoma

Malaki 3:1

¹¹ Iifa gome maamiai laifania, papiiau aumauni ma'oai papie gua'iai kemauni au'i epo'iai, kai aga'o ae'agaukae Ioane Baptista ega akaiki'a aeka'egaina. Ega mo ganinagai Deo ega agofa'ai au e'ele aga'o eague auga, Ioane Baptista eka'egaina. ¹² Ke Ioane Baptista Deo ega iifa eifafoua mo emai pau i'ina kina alogai lau iifa faunina Deo ega agofa'a fouga papiiau maa'iai laifafoua. Ke papiiau kefa'i'i keuniaimoimo, Deo ega agofa'ai kegakoko keoma au'i ega'ina afuga keafia. ¹³ Gome Moses ega iifa, ke profeta ma'oai pau kapa'ina agemia auga keifafoua mo emai Ioane Baptista miagai. ¹⁴ Ke oi Ioane opako'ania koa aisama, isa auga Elaija agemai keoma auga egamo'e emai. ¹⁵ Kaisau aina ekae auga, aina gapaaau felo ainau galogo.

¹⁶ “Pau papiiau'i auga kapa'ina koa fou alaafiopo'i agekaina? Isa auga imoi e'ele'i afa'afa afugai keagu imoi i'oi'i isa'i kepaini'i iina keoma au'i koa i'opo'i:

¹⁷ Lai oi faumiai filiko apa'opuania kai, oi alogefa, ke lai apepe iifina aifinia kai, oi aloapepe.

18 Gome Ioane Baptista emai eani gopogope fo'ama aiania, ke fino aeinu aisama, isa keifa 'Ioane alogai tiapolo eaguega,' keoma. 19 Ke Papiiau Aumauni Gauga emai eaniani ke fino einu aisama, isa keifa, 'Amoisa, isa eaniani mogemoge, einu alogaina, ke laomai apala kekapa au'i, ke tax keafia au'i isafa ekefa'a'i emia,' keoma. Kai aufalao aga'o ega laomaisai aisa, isa ikifa auga ma auga alogo."

Taoni Kapa Papiiau'i E'i Laomai Apala'i Afakeu-makalaini'i Au'i Deo Eegai Afa Apala Akeafia (Luka 10:13-15)

20 Egae kai Iesu taoni kapa'i alo'iai ega mirakulo ma'o ekapai'i au'i, e'i laomai apala'i akeu-makalaini'i puo, e'ina efinai'i einaka: 21 "Korasin ke Betsaida taonina papiiumi, oi agomia mirakulo ma'o lakapai'i oisa'i kai alopako'aniau puo, Deo eegai afa apala ipauma agoafia! Kai oi agomia mirakulo lakapai'i au'i Taire ke Sidoni taoni'iai makapa'i koa aisama, ega'ina papiiau'i e'i laomai apala'i kekapa'i auga fiakoa mo ofuofu tiapu'i fekei'iuka'i, ke agafa fekeafia faaga'i feke'afa. Ke pau laa'i e'i laomai apala'i fekeu-makalaini'i. 22 Kai maamia laifa gomeisamo. Oi Korasin ke Betsaida taoni'i papiiumi, kina fuagai Deo papiiau e'i laomai felo o apala'i afa agepeni'i aisama, Taire ke Sidoni taoni'i papiiau'i e'i laomai apala'i afa e'ele mo akeafia kai, oi auga emi laomai apala'i afa akaiki'a ipauma agoafia. 23 Ke oi Kapenaum taonina papiiumi, oi oopolaga akami akaiki'a puo ageafiakaemi ufai ma ooma? Laa'i, oi auga agoake ipeli papa ipauma agolao.

Gome oi agomia i mirakulo lakapa'i au'i Sodom taonina i makapa'i koa aisama, isa e'i laomai apala'i fekeumakalaini'i Deo fekeaipenia puo, ala aga'o fakeoma, e'i taonia i fekeagu mo femai pau kina. ²⁴ Kai iifa gome maamia i laifania, oi Kape-naum taonina papiaumi, kina fuagai Deo papiau e'i laomai felo, o apala afa agepeni'i aisama, oi afa apala ipauma agepenimi. Ke afa apala ega'ina auga Sodom, ke Komora fou papiau'i e'i laomai apala afa agepeni'i auga ageka'egaina.”

Eeu Fomai Laagai Alapenimi
(Luka 10:21-22)

²⁵ Egae kai Iesu eifa einaka, “O Amau, aagoa ufa fou Lopiaga Aumu, tenkiu lapenio. Gome oi kapa ma'oai lau laifani'i, ke lakapai'i au'i ikifa au'i, ke malele au'i fou ee'iai loogefake'i. Kai papiau imoi e'ele'i koa i'opo'i ikifa, ke malele ma'o laa'i au'i ee'iai lopaofakaea. ²⁶ E, Amau, gome ega'ina auga oi alomu epagama alogaina kainai ega koa emia.

²⁷ “Lau Amau kapa ma'oai lau imauai epaaua. Ke kai aga'o Gauga aelonia kai Ama auga mo Gauga elonia. Ke kai aga'o Ama aelonia kai, Gauga auga mo Ama elonia. Ke Gauga Ama kaisau fepakina'i eoma au'i mo, Ama kaisau auga epaloni'i.

²⁸ “Ke oi ma'oai emi aguai oafipugu alogaina aumi, ke emi aguai meu akaiki'a faagamiai kekae aumi lau eeu fomai. Ke lau oi laagai alapenimi. ²⁹ Lau alou gagafe, ke lau ifou e'eleu lapamiaisau puo, lau fou alao alogai eeuai foma-lele. Ke oi lau eeuai lalaumi ega laagai afuga agokapulaisa. ³⁰ Gome oi lau fou kai'alao amia

auga emame'a, ke e'u iifa laifani'i kai'iai fopea laoma meauga auga e'ilikae,” eoma.

12

*Kaisau Deo Isau Afagaina Kina Lopiaga Auga
(Mako 2:23-28; Luka 6:1-5)*

¹ Ega'ina afegai Iudea papiau'i Deo keau afagaina kinagai, Iesu ega imoi fou palafa kefauga agogai peapea afugai kepea pagai. Ega'ina alogai Iesu ega imoi inae'i ekimu puo, palafa puaga isa au'aagai kefaipoga keania. ² Faliseo au'i Iesu ega imoi ega kekapa oma keisa'i aisama, Iesu kepainia keinaka, “Moisa! Oi emu imoi Deo aau afagaina kinagai lai emai kagakaga kainai keifa apua auga kekapa,” keoma.

³ Ega aisama isa iifa epamue einaka, “Ufainagai Davide ega au fou inae'i ekimu aisama, kapa'ina ekapaisa auga fouga Deo ega iifa pukagai alokuapina ma? ⁴ Isa Deo ega e'ai ekoko, ke palafa Deo kepalao penia, Moses ega iifa kainai keifa apua isa fakeania kai, sakedote mo fekeania keoma auga eafia ega au fou keania. ⁵ Ke Moses ega iifa kainai Deo isau afagaina kinagai pinauga laa'i eoma kai, sakedote Deo ega e'a alogai kepinauga amu Deo kepa'a penia aisama, ega'ina iifaga keauepa mo ganinagai, isa laomai apala akekapaisa auga fouga Deo ega iifa pukagai alokuapina ma? ⁶ Lau lapainimi. Pau au aga'o Deo ega e'a eka'egaina auga emai efua. Lau auga isa. ⁷ Ke oi i'ina iifaga, ‘Lau guani anina laani kai amu opa'a peniau auga ani'i alaani,’[☆] auga

[☆] **12:7:** Hosea 6:6

kapa'ina eifania auga oko amologo koa aisama, papiaua kapa apala aga'o akekapa auga, e'i laomai apala afa fekeafia auga foloifania. ⁸ Gome Papiaua Aumauni Gauga auga Deo isau afagaina kina Lopiaga auga.”

*Iesu Au Ima Emelo Auga Epafelo
(Mako 3:1-6; Luka 6:6-11)*

⁹ Iesu ega'ina afuga epua'afuga aisama, elao Iudea papiaua'i e'i la'afou afugai ekoko. ¹⁰ Egae au aga'o ima emelo auga eagu. Faliseo au'i keaga aga'o kekapunia Iesu kegapaagu fofoua keoma puo, kepa'ani penia keinaka, “Deo isau afagaina kinagai, papiaua aufalao aga'o kepapelo auga ekainia ma?” keoma.

¹¹ Ke Iesu isa epaini'i einaka, “Deo isau afagaina kinagai oi emi sipi aga'o ipuai afe'ualai koa aisama, afololao afolola'aua ma? ¹² Papiaua aumauni auga kapa akaiki'a ipauma sipi eka'egaina. Ega puo Deo isau afagaina kina'iai papiaua felo kekapua auga ekainia,” eoma.

¹³ Egae kai ima emelo auga epainia einaka, “Imamu mokalaisa,” eoma. Ke au ima ekalaisa aisama, ima felo ipauma ima apie koa i'opoga emia. ¹⁴ Kai Faliseo au'i kepealai kelao Iesu ala fekeaupugu oma auga iifaga kepaapa.

Deo Ega Pinauga Auga Ekinaga Auga

¹⁵ Iesu Faliseo au'i kapa'ina fekekapa keoma auga elogo puo, ega'ina afuga epua'afuga ekailai elao. Ega'ina alogai papiaua ma'o isa muninai kepea, ke keisafa au'i ma'oi epafelo'i. ¹⁶ Kai aina'i epalogo isa kaisau auga fakeifafoua eoma. ¹⁷ Iesu

ega ekapa oma auga, Deo ega iifa pukagai profeta Aisaea eifafoua auga ko'a mo femia eoma:

18 “Amoisa! Lau e'u pinauga auga lakinaga auga inamo'e,

Lau alou ko'agai isa anina laani, ke eegai alou egama alogaina.

Lau e'u Spiritu isa alapenia,

ke isa agofa'a papiâu'i e'i laomai felo, o apala auga fouga maa'iai ageifafoua.

19 Isa afaelo'u, o afaeagagapea,

ke kai aga'o peapea afu'iai isa aina afaelogo.

20 Isa papiâu inipo keuki lilifu koa i'opo'i au'i afaefaiponi'i.

Ke papiâu imaaui'iai, ke lalau'iai keapoke lanepa uikina efua lanepa agealo koa i'opoga au'i, lanepa koa afaeipialo'i agelao papiâu ma'oai e'i laomai afa agepeni'i ke kapa ma'oai agepalutini'i kinagai kai.

21 Ke agofa'a papiâu'i e'i afia'ama isa aka eegai akeoge.”

Aisaea 42:1-4

*Iesu Ke Tiapolo Lopiaga Belsabul Fou Fou'i
(Mako 3:20-30; Luka 11:14-23; 12:10)*

22 Ega'ina afegai papiâu au aga'o tiapolo ake epaafua, ke maaga epakimi'inia auga Iesu eega kemaiseina. Ke Iesu isa epafelo ega koa enini'ani, ke afu isafa eisa. 23 Ega aisama papiâu ma'oai kekauai alogaina keifa keinaka, “Davide okogai agemai keoma auga inamo'e ma'e afemia?” keoma.

24 Kai Faliseo au'i papiâu ega keifa oma aina'i kelogonia aisama, keifa keinaka, “Isa tiapolo

e'i lopia Belsabul mo aka isapugai tiapolo epapealai'i," keoma.

²⁵ Iesu isa kapa'ina keifania, ke opo'iai kapa'ina emai auga elogo puo epaini'i einaka, "Agofa'a aga'o ifo ageaupea koa aisama, agelifu afe'ai. Ke taoni aga'o papiiau'i ifo'i mo akeaupea'i koa aisama, taoni ega'ina ageapa afaekaina. Ke e'a aga'ogai famili ifo'i mo akeaupea'i koa aisama, e'a ega'ina isafa ageapa afaekaina. ²⁶ Ega koa i'opoga, Satani ageoge Satani mo agepapealaisa koa aisama, isa ifo eaupea. Ega puo ala koa i'opoga isa ega agofa'a ageapa? ²⁷ Ke lau Belsabul aka isapugai tiapolo lapapealai'i koa aisama, oi emi papiiau auga kaisau aka isapugai tiapolo kepapealai'i? Ega puo isa oi kapa'ina oifania auga ko'a o pifoge auga akeifafoua. ²⁸ Kai lau Deo ega Spiritu ega isapuai tiapolo lapapealai'i koa aisama, Deo ega agofa'a emai oi eemiai efua.

²⁹ "Ke lau lapa'ani pugu. Aufalao aga'o au kapula aga'o afaegope kakaua koa aisama, ala koa i'opoga ega e'ai agekoko ega amu ageafi'i agekaina? Isa agegope kakaua kai, ega e'ai agekoko ega amu agepainaoni'i agekaina.

³⁰ "Kaisau lau afeuai aeaulao auga, lau fou laa'i, ke kaisau lau fou papiiau alapakai guguai'i auga, papiiau epakanini'i. ³¹ Ega puo maamia'i laifa gomeisamo. Laomai apala'i ma'oai ke Deo eegai keifa apala au'i e'i apala Deo age'agegeaini'i. Kai kaisau Deo ega Spiritu eegai keifa apala au'i, e'i apala Deo afae'agegeaini'i. ³² Ke kaisau Papiiau Aumauni Gauga eegai iifa apala aga'o ageifania auga, Deo isa ega apala

age'agegeaina. Kai kaisau Deo ega Spiritu eegai iifa apala aga'o ageifania auga, Deo isa ega apala i'ina agofa'agai, pau o muni ganinagai afae'agegeaina.”

*Au Ke Puaga Fou
(Luka 6:43-45)*

³³ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Au aga'o felo, o apala auga puagai kekapulaisa. Ega puo au aga'o felo agopamia aisama, puaga felo ageoge, o au aga'o apala agopamia aisama, puaga apala ageoge. ³⁴ Oi ikifa aumi, kaapa apala ipauma auga gauga koa i'opomi. Oi laomai apala ikapa aumi puo, ala koa kapa felo aga'o agoifania agekaina? Gome kapa'ina papiau gua'i alo epogu auga, ake'iai epealai keifania. ³⁵ Ega koa i'opoga, au felo auga, gua alogai kapa felo'i alogai eoge'i keka au'i, felo'i akegai kepealai eifani'i. Kai au apala auga, gua alogai kapa apala'i eoge'i keka au'i, apala'i mo akegai kepealai eifani'i. ³⁶ Kai lapainimi. Kina fuagai Deo papiau e'i laomai felo, o apala afa agepeni'i aisama, papiau e'i nini'aniai kenini'ani aage mo mo ganinagai, kapa ma'oai kapa puo keifani'i au'i Deo maagai akeifafoua. ³⁷ Gome Deo oi emi iifai afa felo agepenimi, ke ifomi emi iifai afa apala agoafia.”

*Faliseo Au'i Mirakulo Kepa'aniaina
(Mako 8:11-12; Luka 11:29-32)*

³⁸ Ega'ina afegai Faliseo au'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i isa'i Iesu kepa'ani penia keinaka, “Pamalele aumu, lai anina aani oi eemuai mirakulo gouga aga'o amaisa aoma,” keoma.

³⁹ Kai Iesu einaka, “Papiau apala'i ipauma'i Deo kapa'ina eifania akepako'ania ke kainai akepea puo, e'i laomaisai amage au'i kai papie i'oi'i fou kefeu au'i koa i'opo'i au'i, mirakulo gouga aga'o gaikapa auga pa'anina kepa'ani. Kai mirakulo gouga aga'o afalakapa kai, profeta Jona faagagai kapa'ina emia auga mo gouga agemia. ⁴⁰ Gome ufainagai Jona kina oiso ke gapi oiso ma'a akaiki'a gua alogai eka koa i'opoga, Papiau Aumauni Gauga kina oiso ke gapi oiso a'isa alogai ageka. ⁴¹ Ninife taonina papiau'i Jona einogo aina kelogonia aisama, e'i laomai apala'i keumakalaini'i. Kai pau Jona eka'egaina auga emai einogonimi ganinagai alopako'ania. Ega puo muni Deo papiau e'i laomai felo, o apala afa agepeni'i aisama, Ninife taonina papiau'i ake'ue akeifa, pau papiaumi afa apala amoafia akeoma. ⁴² Ke South kuinina isafa aaka ipaumagai mo ganinagai, emai Solomon ega ikifa a'o elogonia. Kai pau Solomon ega ikifa eka'egaina auga emai efua kai oi isa aina alologo. Ega puo muni Deo papiau e'i laomai felo, o apala afa agepeni'i aisama, South kuinina ega'ina isafa age'ue ageifa, pau papiaumi afa apala amoafia ageoma.”

*Tiapolo Apala Agemue Agemai Auga Fouga
(Luka 11:24-26)*

⁴³ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Tiapolo apala aga'o au aga'o alogai epealai aisama, elao afu eogogo afugai elao emai laagai afuga ekapuga kai aeisa. ⁴⁴ Ega aisama ifo alogai einaka, ‘Lau e'a lapua'afuga auga e'a alamue alalao pugu,’ eoma. Ke elao ega'ina e'agai aisama, kai aga'o

ega'ina e'agai laa'i kai, e'a ega'ina ke'amunia alo felo, ke amu ma'oai mo kepakokopai eisa. ⁴⁵ Ega aisama elao tiapolo i'oi'i au'i imagea gua, isa ega apala keka'egaina au'i emaiseini'i fou kelao ega'ina e'agai kekoko keagu. Ke fuagai aisama, au ega'ina ega agu elifu alogaina, ufainagai ala eagu oma auga aguga eka'egaina. Pau i'ina papiami apalami ipaumami aumi, ega koa i'opoga mo faagamiai agemia.”

*Kaisau Auga Iesu Ega Famili Ipauma
(Mako 3:31-35; Luka 8:19-21)*

⁴⁶ Iesu la'afou papiau'i maa'iai enini'ani laolao kai, isa ina ke akina fou kemai afegai keapa fou keganini'ani keoma. ⁴⁷ Ega aisama la'afouai aufalao aga'o Iesu epainia einaka, “Oi inamu ke akimu fou kemai afegai kepae fou amonini'ani keoma,” eoma.

⁴⁸ Ke Iesu isa ega iifa epamue einaka, “Kaisau lau inau, ke kaisau lau akiu?” eoma. ⁴⁹ Egae kai ega imoi au'i epa'anini'i kai eifa einaka, “I'ina au'i lau inau, ke akiu. ⁵⁰ Gome kaisau lau Amau ufai eague Auga ega logoai mo kapa ma'oai kekapa'i au'i, lau inau, ke akiu, ke afakuau,” eoma.

13

*Au Oga Efauga Auga Palapole
(Mako 4:1-9; Luka 8:4-8)*

¹ Ega'ina kinagai mo, Iesu e'ai epealai elao a'u niegai eagu. ² Ega aisama la'afou akaiki'a ipauma kemai keapa lofe puo, elao gaagai eaguka kai papiau ma'oai auga foeai mo keapa. ³ Egae

kai kapa ma'o palapoleai papiiau maa'iai eifania einaka, “Au oga efauga auga aga'o, au oga'i gafauni'i eoma puo, epealai elao ega umai. ⁴ Ke au oga'i e'afoka'i alogai, isa'i paioai peapea afugai ke'ualai, ke inei keake keanii'i. ⁵ Ke isa'i fopa laagai a'isa afa'agamo mo eka auga laagai ke'ualai. Ke a'isa afa'agamo puo ke'omo kefiAISAKOA mo. ⁶ Kai kina e'agau egagai'i aisama, gagamu'i laa'i puo gagau'i kekala kemae. ⁷ Ke au oga isa'i au'i ini mogogo alo'iai ke'ualai, ke keuki kai ini mogogo keuki ke'agau keafipugu'i. ⁸ Kai isa'i au'i a'isa felogai ke'ualai. Ke ega'ina au'i keuki ke'agau kepua, ani'i keoge felo alogaina. Ke ani'i keoge'i auga, au oga aga'omo alogai anina 100, 60, o 30 eoge'i. ⁹ Kaisau aina ekae auga, aina gapaaua kapa'ina laifania auga a'o galogo,” eoma.

Iesu Palapole Kapa'ina Eifania Auga Fouga Eifania

(Mako 4:10-20; Luka 8:9-15)

¹⁰ Egae kai Iesu ega imoi kemai kepa'ani penia keinaka, “Kapa puo papiiau maa'iai Deo ega iifa loifania aisama palapoleai lonini'ani?” keoma.

¹¹ Ega aisama Iesu einaka, “Deo ega agofa'a logo fouga ogefaka auga oi epeniimi efua kai isa aepen'i. ¹² Lau ega laifa oma, gome kaisau eegai amu kekae au'i, Deo isa ma'o agepenia amu agealogai alogaina eegai akeka. Ke kaisau eegai amu oisomo mo kekae au'i, oisomo mo eegai kekae au'i mo ganinagai, Deo ega'ina amu'i isa ageafania. ¹³ Lau i'ina iifaga kainai papiiau maa'iai palapoleai Deo ega iifa laifania:

“Isa maa'iai keisa mo ganinagai, akeisa koa i'opoga.

Ke a'o kelogo mo ganinagai, a'o akelogo koa i'opoga,

ke kapa'ina eifania auga isafa oko akelogo.

¹⁴ Isa faaga'iai ega koa emia auga, profeta Aisaea Deo ega iifa pukagai iina epapua oma auga ko'a mo emia:

‘Oi aufa kina mo Deo ega iifa a'o agologo kai, kapa'ina eifania auga oko afolologo.

Oi aufa kina kapa'ina emia auga agoisa kai, kapa'ina emia auga oko afolologo.

¹⁵ Gome i'ina papiiau'i gua'inoka au'i.

Isa ainapaauai auga, aina'i efua koa i'opoga, ke maa'i kepafufua.

Kai ega koa fakekapa koa aisama, isa kapa'ina emia auga maa'iai fekeisa,

ke kapa'ina keifania auga aina'iai a'o fekelogo.

Ke kapa'ina eifania auga gua'iai oko fekelogo, ke e'i laomai apala'i fekemuni'i, ke lau isa fapaponi'i papiiau felo'i fapamia'i.’ *Aisaea 6:9-10*

¹⁶ “Kai oi auga, pau maamiai lau kapa'ina lakapa auga oisa, ke kapa'ina laifani'i au'i ainamiai a'o ologo. Ega puo oi maami ke ainami fou Deo eegai kapa felo'i keafi'i. ¹⁷ Gome iifa gome mo maamiai laifania. Profeta ma'o ke alo opai au'i ma'o isafa oi pau kapa'ina oisa auga alafai kegaoma kegaisa keoma kai akeisa. Ke kapa'ina pau a'o ologo auga a'o kegalogo keoma kai a'o akelogonia.

18 “Ega puo pau ainami fopaaua, au ega umai au oga'i efauni'i auga palapole kapa'ina eifania auga oko alapakaisa ainau fologo. 19 Aufalao aga'o Deo ega agofa'a fouga a'o elogonia kai ega'ina iifaga kapa'ina eifania auga oko aelogo. Ega aisama tiapolo emai ega'ina iifaga au oga koa i'opoga gua alogai kefauga auga eafilaisa. Ega'ina auga au oga uma alogai peapea afugai ke'ualai au'i. 20 Kai au oga'i kepo laagai a'isa afa'agamo eka auga laagai ke'ualai au'i auga, aufalao aga'o Deo ega iifa a'o elogo ke alogamai eafia auga. 21 Kai isa Deo ega iifa au oga koa alogai efauga auga gagamuga aeoge puo, Deo ega iifa alogai eka epo aemaefa. Gome isa Deo ega iifa kainai kina apala'i eafi'i, o papiiau isa keafi apalania aisama, eapoke e'ualai. 22 Ke au oga'i ini mogogo alogai ke'ualai au'i auga, aufalao aga'o Deo ega iifa a'o elogo eafia. Kai isa agu felo opopo, ke i'ina agofa'a amu'iai gapa'amu'amu eoma auga isa kefoge, ke ega'ina kapa'i Deo ega iifa au oga koa isa alogai euki auga eafipugua anina aga'o aeoge. 23 Kai au oga'i a'isa felogai ke'ualai au'i auga, aufalao aga'o Deo ega iifa a'o elogo, ke Deo ega iifa kapa'ina eifania auga isafa oko elogo. Isa Deo ega iifa au oga koa i'opoga auga alogai euki, epua felo alogaina, au oga aga'omo alogai anina 100, 60, o 30 eoge.

Afa Apala Fouga Iesu Palapoleai Eifania

24 Ke Iesu palapole i'oina aga'o la'afou papiiau'i maa'iai eifania pugu einaka, “Deo ega agofa'a auga, au aga'o laiti anina felo'i eafi'i ega agoai efauni'i auga koa i'opoga. 25 Kai gapiai papiiau

kefeufeu kai, isa ega ou auga afa apala pua'i eafii'i emai ega laiti ega'ina epo'iai efauni'i kai ekailai elao. ²⁶ Pau laiti afa apala ega'ina fou keuki aga'omo kelao laiti e'ina e'afoisia aisama, afa ega'ina isafa kefokilai.

²⁷ “Ega aisama ago inagome auga ega pinauga au'i isa eega kemai kepainia einaka, ‘Au akaiki'a aumu, oi laiti anina felo emu agoai lofaunia kai, afa apala'i au'i kapai kemai egae keuki?’ keoma.

²⁸ “Isa einaka, ‘Lau e'u ou auga iina koa eka-paisa,’ eoma.

“Ega aisama pinauga au'i au akaiki'a kepa'ani penia keinaka, ‘Oi anina loani lai falao afa apala'i ega'ina fafuu'u'i ma looma?’ keoma.

²⁹ “Kai au akaiki'a einaka, ‘Laa'i, gome oi afa apala'i agofuu'u'i alogai laiti isafa afofuu'u'i. ³⁰ Amopua'afuni'i fou kai'ialao kegauki galao laiti i'aina kinagai kai. Ega'ina kinagai laiti i'aina papiuu'u'i alapaini'i, ‘Afa apala'i amopakai guguai kakau'i amo'ofa'i ega koa loai feiuma. Egae kai laiti mo amopakai guguaina amomaiseini'i e'a akaiki'a fo'ama keogeoge afugai amooge alaoma,’ ” eoma.

Mastad Oga Ke Palafa Ipaufuga Mulamula Palapole

(Mako 4:30-32; Luka 13:18-19, 21-22)

³¹ Ke Iesu palapole i'oina aga'o la'afou papiuu'u'i maa'iai eifania einaka, “Deo ega agofa'a auga, au aka mastad oga aufalao aga'o eafiiia ega agoai efauga auga koa i'opoga. ³² Au ma'oai oga'i epo'iai mastad oga auga e'ele ipauma mo ganinagai, euki aisama, au akaiki'a emia, uma alo aupu

gagau'i au'i ma'oai eka'egaini'i, ega koa ufa inei'i kemai agagai kei'oau," eoma.

³³ Ke Iesu palapole i'oina aga'o la'afou papiiau'i maa'iai eifania pugu einaka, "Deo ega agofa'a auga, papie aga'o palafa ipaufuga mulamula eafia palafa ma'o fou eoge lapuinia kai, fei e'efa efiuga kai epua'afuga eka, ke mulamula ega'ina palafa fofouga alogai epinauga palafa ega'ina epaufua auga koa i'opoga," eoma.

³⁴ Iesu Deo ega agofa'a fouga la'afou papiiau'i maa'iai palapoleai mo eifania. Ke kapa aga'o aeifa ofakaea kai ma'oai palapoleai moa'ina eifani'i. ³⁵ Iesu ega koa ekapaisa ega koa profeta Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma auga ko'a mo emia:

"Lau akeu alapaagalaisa palapoleai alanini'ani,
 lau agofa'a egama mo alogai kapa ma'oai
 kekafake au'i alaifafou'i." *Sam 78:2*

Iesu Afa Apala'i Palapole'i Kapa'ina Eifania Auga Oko Epakaisa

³⁶ Iesu palapole la'afou papiiau maa'iai eifania efua aisama, epua'afuni'i elao e'a alogai ekoko. Ke ega imoi au'i kemai isa kepainia keinaka, "Afa apala'i agoai keuki auga palapole kapa'ina eifania auga maamaisai oko mopakaisa," keoma.

³⁷ Ke isa einaka, "Au laiti anina felo efauga auga Papiiau Aumauni Gauga. ³⁸ Ke agoai laiti efauga auga, i'ina agofa'a. Ke laiti anina felo au'i Deo gauga, Deo ega agofa'ai akekoko au'i. Ke afa apala'i auga laomai apala inagome auga gauga au'i. ³⁹ Ke ou auga afa apala'i efauni'i auga

tiapolo. Ke laiti i'aina kina ekaina auga, kina fua fougā eifania, ke laiti i'aina papiāu'i auga agelo.

⁴⁰ “Ke afa apala'i kefuāu'i loai keuma'i koa i'opoga, kina fuagai isafa ega koa agemia. ⁴¹ Ega kinagai Papiāu Aumauni Gauga, ega agelo ageu-lai'i akelao, isa ega agofa'ai papiāu laomai apala'i kepagama'i au'i, ke laomai apala'i kekapa afa apala'i koa i'opo'i kemia au'i akefuāu'i. ⁴² Egae kai akeafi'i lo eufa emoge auga alogai ake'afo koko'i, egae akeapepe nie'i akeapalolia. ⁴³ Ega aisama papiāu kapa'i Deo maagai alo'i opaina au'i, isa Ama'i ega agofa'ai akeagu, kina eaga eaea koa i'opoga, isa isafa akeaga ega akeeeaa oma. Kaisau aina ekae auga aina gapaaua aināu galogo,” eoma.

Kapa Aga'o Afa Akaiki'a Auga Palapole

⁴⁴ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Deo ega agofa'a auga, kapa aga'o afa akaiki'a agoai keogefake auga koa i'opoga. Ke au aga'o ega'ina kapa afa akaiki'a auga ekapulaisa aisama, eafia eogefake pugu. Egae kai ekailai elao alogamai ega amu ma'oi e'afa'afalaini'i kai, monina eafia emue emai ega'ina ago e'afaisa.

⁴⁵ “Ke Deo ega agofa'a auga, afa'afa auga aga'o ou'ou felo ipauma ekapuga ga'afa eoma auga koa i'opoga. ⁴⁶ Ke isa ou'ou felo ipauma aga'o afa akaiki'a auga ekapulaisa aisama, elao ega amu ma'oi e'afa'afalaini'i monina eafia emai ega'ina ou'ouga e'afaisa.”

Fe'i Palapole

⁴⁷ Ke Iesu palapole i'oina aga'o eifania pugu einaka, “Deo ega agofa'a auga, inoino au'i fe'i

a'uai keoge ma'a i'oina i'oina kemai keofa auga koa i'opoga. ⁴⁸ Ke fe'i ake epogu aisama, inoino au'i fe'i kela'aua foeai. Egae kai keagukipo ma'a felo'i au'i keafii'i kepakai guguaini'i ale'a alogai keukai'i kai, apala'i au'i kepuake'i. ⁴⁹ Kina fuagai isafa ega koa i'opoga agemia. Ega kinagai agelo akemai papiiau alo'i opaina au'i, ke papiiau apala'i au'i fou ake'ea'i. ⁵⁰ Egae kai papiiau apala'i au'i lo eufa emoge auga alogai ake'afo koko'i, egae akeapepe nie'i akeapalolia," eoma.

⁵¹ Iesu ega'ina palapole'i ma'oai eifani'i afegai, ega imoi epa'ani peni'i einaka, "Ega'ina kapai'ina keifania auga oko'i ologo afe'ai ma?" eoma.

Ke isa keinaka, "E, oko'i alogo," keoma.

⁵² Ega aisama epaini'i einaka, "Ega puo Moses ega iifa pamalelega au'i ma'oai Deo ega agofa'a fougua a'o kelogo au'i auga, e'a inagome auga ega amu isoge e'a alogai amu afa'i akaiki'a'i au'i, mama'i ke ufai'i isafa fou eafilai'i ofakaegai eoge'i auga koa i'opo'i," eoma.

*Nasareta Taonina Papiiau'i Iesu Keumakalaina
(Mako 6:1-6; Luka 4:16-30)*

⁵³ Iesu ega'ina palapole'i ma'oai eifani'i efua aisama, afu ega'ina epua'afuga ekailai elao. ⁵⁴ Ke emai Nasareta, isa ifo ega taoniai aisama, egae la'afou afugai e'ina papiiau epamaleleni'i. Ke papiiau isa ega pamalele a'o kelogonia, ke kekauai alogaina kepa'ani keinaka, "I'ina auga i'ina ik-ifaga ke mirakulo isapu'i kapai eafilii? ⁵⁵ Isa e'a ipaapa auga gauga laa'i ma? Ke isa ina aka Maria laa'i, ke akina James, Joseph, Saimon ke

Judas laa'i ma? ⁵⁶ Ke isa afakua ma'oi i'a fou inae alaagu ma? Iifa gome isa ega'ina auga paisa. Ega puo i'ina auga ega'ina kapa'i ma'oi kapai eafil'i?" keoma. ⁵⁷ Ke ega'ina papiiau'i Iesu keumakalaina.

Kai Iesu isa epaini'i einaka, "Profeta aga'o ifo ega taoniai, ifo ega papiiau au'i mo isa au akaiki'a afakepamia," eoma. ⁵⁸ Ke papiiau isa akepak'o'ania kainai, egae mirakulo ma'lo aekapai'i.

14

Ioane Baptista Ega Mae Fougā (Mako 6:14-29; Luka 9:7-9)

¹ Ega'ina alogai kin Herod Kalilea ago e'ima lopiaga Iesu fougā elogo. ² Ke ega pinauga au'i epaini'i einaka, "I'ina auga Ioane Baptista maeai emaunimue. Ega kainai mirakulo isapu'i isa faagagai kepinauga," eoma.

³ Herod ega eifa oma, gome isa Iesu fougā aelogo koa kai, isa ifo akina Filip akafa Herodias eakafania puogai Ioane Baptista eafia egopeisa tipulai epaagua. ⁴ Gome Ioane Baptista isa epainia einaka, "Oi ifomu akimu akafa loakafania auga keifa apua kai lokapaisa," eoma. ⁵ Ioane tipulai eagu alogai, Herod isa gaaupugua eoma kai papiiau emani'iaini'i, gome papiiau Ioane profeta keomaisa.

⁶ Kai Herod ega mauni kina miamiaga ekapaisa aisama, Herodias gauga ifiaoga emai isa ma'oi ago'iai egefa, ke Herod alo epagama alogaina. ⁷ Ega kainai Herod ifiao ega'ina maagagai epako'ania eifa, kapa'ina mo agegoina auga

agepenia eoma. ⁸ Ke ifiao ega'ina, ina isa kapa'ina fegoina eoma maagai eifania auga Herod maagai eifania einaka, “Lau anina laani Ioane Baptista kania litiai gakauka gamai maisa laoma,” eoma. ⁹ Ega aisama kin Herod alo emafu alogaina kai ega pako'a iifaga kainai, ke ega la'afou au'i kai'iai, ifiao kapa'ina egoina auga gaikapa eoma. ¹⁰ Ke ega au au'i kelao Ioane tipulai eaguega kai aiso kefoua. ¹¹ Ke litiai kania kepakauka kemaiseina ifiao imagai kepaaua, ke ifiao eafia elao ina epeniia. ¹² Ke Ioane Baptista ega imoi au'i kemai isa imauga keafia kelao kefufunia. Egae kai kelao Iesu maagai Ioane emae auga fouga keifania.

*Iesu Papiau 5000 Epaaniani'i
(Mako 6:30-44; Luka 9:10-17; Ioane 6:1-14)*

¹³ Iesu kapa'ina emia auga fouga elogo aisama, ogefakeai gaagai eaguka ekilai afu oapuga aga'o elao. Ke papiau isa ala elao auga fouga kelogo aisama, taoniai kepealai la'afouai ife'iai isa muni-nai kelao. ¹⁴ Iesu gaagai eake ke la'afou papiau'i eisa'i aisama, gua'i eani alogaina, ke keisafa au'i epafelo'i.

¹⁵ Ke epagapigapi emaiseina aisama, ega imoi isa eega kemai kepainia keinaka, “T'ina afuga oapuga ipauma, ke pau epagapigapi efua. La'afou mopakanina ega koa fekelao paguai ifo'i e'i fo'ama aga'o feke'afa fekeania,” keoma.

¹⁶ Kai Iesu isa epaini'i einaka, “Isa afu aga'o afakelao. Kai oi isa kapa aga'o amopeni'i kegaa-nia,” eoma.

¹⁷ Ega aisama Iesu ega imoi isa kepainia keinaka, “Lai eemaisai palafa ima ke ma'a gua mo kekae,” keoma.

¹⁸ Ke Iesu einaka, “Amoafi'i amomaiseini'i,” eoma. ¹⁹ Ke papiiau epaini'i mukimukiai kegaagukipo eoma. Ke papiiau keagukipo aisama, palafa ima ke ma'a gua fou eafi'i ufa eakae penia Deo maagai tenkiu eifania, efaiponi'i kai ega imoi epenii'i ke'eaisa papiiau kepenii'i. ²⁰ Ke papiiau ma'oai keaniani alo'i ekainia. Ke keaniani afegai, Iesu ega imoi palafa ame'afu'i ke isa kepua'afuni'i au'i fou kepakai guguai'i ale'a 12 ake'i kepapogu'i. ²¹ Papiiau egae keaniani au'i, au mo kepaauni'i auga, au'i ma'oai mo 5000 koa i'opoga kai, imoi ke papie fou auga akepaauni'i.

Iesu A'u Laagai Epea

(Mako 6:45-52; Ioane 6:15-21)

²² Egae kai Iesu la'afou epakanina alogai, fi-akoa mo ega imoi epaini'i gaagai keaguka keufai kepagai apie kelao. ²³ Ke Iesu la'afou epakanina afegai, ifogamo elao iku mapegai emegamega. Ke epa'umina emaiseina aisama, ifogamo ipauma ega'ina afugai eapa. ²⁴ Kai isa ega imoi au'i gaagai kelao a'u ipuainagai. Ega'ina alogai goiso emai isa keaguka gaagaga eauniia elaomo emai. Ke gaaga felao auga aekainia epaafipugu alogaini'i, gome ameku gaaga eaoapua.

²⁵ Ke gani eegai, Iesu a'u laagai epea isa ee'i elao. ²⁶ Ke Iesu ega imoi isa a'u laagai epea keisa aisama, keagaga keinaka, “Isage,” keoma, ke oge'i egea puo keagagapea.

²⁷ Kai Iesu fiakoa mo isa epaini'i einaka, “Alomi gakapula! Folomani'i, i'ina lau,” eoma.

²⁸ Ke Peto einaka, “Lopia, ko'a oi koa aisama, mopainiau fei laagai mapea eemu mafai,” eoma.

²⁹ Ke Lopia einaka, “Mai,” eoma.

Ega aisama Peto gaagai eapaopu fei laagai epea Iesu eega elao. ³⁰ Kai ameku epua eisa aisama, emani'i ke e'ina ekogo alogai eagaga einaka, “Lopia, kaniau moagamauga,” eoma.

³¹ Ega aisama Iesu fiakoa mo ima ekalaisa Peto eafia ke epainia einaka, “Pako'a e'ele aumu. Kapa puo eeuai opomu lopama'o?” eoma.

³² Ke isa gaagai ke'agaukae aisama, ameku eepakipo. ³³ Egae gaagai keaguka au'i isa ega koa ekapaisa keisa aisama, keau afagaina keinaka, “Iifa ko'a, oi Deo gauga paisa,” keoma.

*Iesu Kenesaret Agogai Isafa Papiiau'i Epafelo'i
(Mako 6:53-56)*

³⁴ Ke kepagai kelao apiegai aisama, Kenesaret taoninai keofau. ³⁵ Ke ega'ina ago au'i Iesu kaisau auga keisa felo aisama, iifa keulaisa taoni ega'ina eegai keagu papiiau'i ma'oai aina'i kepalogo. Ke ega'ina papiiau'i isafa au'i ma'oai Iesu eega kemaiseini'i. ³⁶ Ke kegoinia isafa papiiau'i galogoaini'i afe tiapuga kua mo kegaafi opogaina keoma. Ke ma'oai isa keafi opogaina au'i felo'i kemia.

15

*Faliseo Au'i E'i Laomai
(Mako 7:1-23)*

¹ Ega'ina afegai Faliseo au'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i Ierusalem taoninai kemai Iesu kepa'ani penia keinaka: ² “Kapa puo oi emu imoi papiâu apao'i e'i kagakaga laagai keaopagai? Gome isa ima'i akeikua kai keaniani!” keoma.

³ Ega aisama Iesu isa e'i iifa epamue einaka, “Ke oi aumi kapa puo, emi kagakaga mo faugai Deo ega iifa kapula'i au'i oaupea'i? ⁴ Lau oi lapa'ani penimi gome Deo eifa, ‘Inamu amamu fou fopalopiani'i,’[☆] ke ‘Aufalao aga'o ina ama ageifa apala penia aisama, feisaupegu,’[☆] eoma.

⁵ Kai oi oifa au aga'o ina o ama agepaina, ‘Pi-palagai kapa'i mo lau eeuai oafii'i au'i pipeni Deo apuga,’ ooma. ⁶ Ke ega'ina pipeni'iai isa ina ama faepalopiani'i ooma. Ega koa okapa oi emi kagakaga mo kainai opea kai, Deo ega iifa auga laa'i opamia. ⁷ Pifoge aumi! Ufainagai profeta Aisaea oi pau kapa'ina agokapa auga fougai Deo ega iifa pukagai epapua auga ko'a:

⁸ “ ‘I'ina papiâu'i fifina'iai mo lau kepalopianiau kai,
gua'i auga aaka ipaumagai.

⁹ Ke isa e'i pamalele auga, papiâu aumauni iifa kepaapa'i au'i.

Ega puo lau keau afagai aageniau mo,’ ”
eoma.

Aisaea 29:13

¹⁰ Iesu ega'ina eifania afegai, la'afou papiâu'i eifani'i eega kemai kai epaini'i einaka, “Ainami fopa'aua, i'ina iifaga kapa'ina eifania auga oko fologo. ¹¹ Kapa'ina au ake alogai ekoko auga, isa

[☆] 15:4: Exodus 20:12; Deuteronomy 5:16 [☆] 15:4: Exodus 21:17; Leftikus 20:9

aepaofua kai, kapa'ina isa akegai epealai auga isa epaofua,” eoma.

¹² Ega aisama isa ega imoi kemai kepainia keinaka, “Oi ega loifa oma Faliseo au'i a'o kelogonia aisama, alo'i lopalifua auga alologo ma?” keoma.

¹³ Kai Iesu isa e'i iifa afa palapoleai epamue einaka, “Au ma'oai lau Amau ufai eague auga, aefauni'i au'i gagamu'iai akefuau'i. ¹⁴ Amopua'afuni'i, isa maakimi'i au'i koa i'opoli maakimi'i papiiau'i kepapea'i. Ke maakimi'i auga aga'o maakimi'i auga mo aga'o agepapea koa aisama, auni'i kai'ialao ipuai ake'ualai,” eoma.

¹⁵ Ega aisama Peto Iesu epainia einaka, “Palapole i'ina maamaisai oko mopakaisa,” eoma.

¹⁶ Ega aisama Iesu ega imoi epa'ani peni'i einaka, “Oi lau kapa'ina laifani'i au'i oko'i alologo felo koa ma? ¹⁷ Aufalao aga'o fo'ama akegai ekoko aisama, elao inaega alogai ke imaaugai epealai pugu auga aloisa ma? ¹⁸ Kai kapa'ina au akegai kepealai au'i gua alogai kemai. Ega'ina iifa'i isa kepaofua. ¹⁹ Gome papiiau gua'i alogai kepealai au'i auga, opola apala'i, papiiau isaupugua, papiiau keamage kai papiiau i'oina aga'o fou akeamage auga fou kefeu, ifiao o'oe fou kefeu, painao, pifogei papiiau kepaagu fo-fou'i, Deo ke papiiau fou ee'iai keifa apala au'i. ²⁰ Ega'ina lao'i mai'i papiiau aga'o alo kepaofua. Kai ima aeikua kai eaniani auga papiiau alo aepaofua,” eoma.

*Kanaan Papiega Ega Pako'a
(Mako 7:24-30)*

²¹ Iesu ega'ina iifaga eifania afegai, Iudea papiu'i e'i ago epua'afuga elao Iudea papiu'i laa'i au'i e'i agoai, Taire ke Sidoni taoni'i agogai ekoko.

²² Ega aisama Kanaan papiega aga'o ega'ina ago eegai emai Iesu eegai maisapepega mo eifa einaka, “Lopia, Davide okogai lomai aumu, guau moania! Tiapolo lau gau papiega alogai eague, epakiekie alogaina,” eoma.

²³ Kai Iesu iifa aga'o aeifania. Ega puo isa ega imoi kemai kegoi peni kapulania keinaka, “Moula gakailai galao, gome isa i'a muni'aisai eagaga aeapakipo paisa,” keoma.

²⁴ Ega aisama Iesu einaka, “Lau auga Israel papiu'i laomai apala'i kekapa'i, sipi kegea koa i'opo'i au'i mo fau'iai Deo eulaisau lamai,” eoma.

²⁵ Ega aisama papie ega'ina emai Iesu agogai eanife'u kai eifa einaka, “Lopia, mopalagainiau,” eoma.

²⁶ Ke Iesu einaka, “Imoi e'i palafa faafia amu'e fapiu peni'i auga felo laa'i,” eoma.

²⁷ Kai papie einaka, “Iifa ko'a Lopia kai, amu'e mo ganinagai isa e'i lopia eaniani alogai ega teipoloai fo'ama ame'afu'i kea'opu au'i keani'i,” eoma.

²⁸ Iesu papie ega'ina ega eifa oma aina elogonia aisama, eifa einaka, “Papie, oi emu pako'a akaiki'a ipauma lau eeuai loogeisa. Ega puo kapa'ina loifania gaikapa looma auga ageikapa paisa,” eoma. Ke ega'ina kina maagai mo papie ega'ina gauga felo emia.

*Iesu Papiau 4000 Epaaniani'i
(Mako 8:1-10)*

²⁹ Ega'ina afegai Iesu ega'ina afuga epua'afuga Kalilea a'uga foega nie mo elao. Egae kai elao iku mapegai eagukipo. ³⁰ Ega'ina alogai papiau la'afou akaiki'agai isa eega kemai. Ke kemai alogai, kemelo au'i, maakimi'i au'i, isafai kemelo au'i, akeafu au'i, ke isafa i'oi'i ma'o keafi'i au'i isafa kemaiseini'i Iesu agogai kepakala'i. Ke Iesu isa epafelo afe'aini'i. ³¹ Papiau aina'i efua au'i a'oa'o kelogonia, ke kemelo au'i, ke isafai kemelo au'i fou epafelo'i, ke maakimi'i au'i afu keisa auga keisa'i aisama, kekauai alogaina keopofua. Ke isa Israel papiau'i e'i Deo Au Akaiki'a kepamia.

³² Iesu papiau epafelo'i afegai, ega imoi eifa kaigugui'i kai, epaini'i einaka, "I'ina papiau'i gua'i laania, gome isa lau fou kina oiso inae aagu, ke pau fo'ama aga'o ee'iai laa'i afakeania. Lau isa inae'i maikimuga mo falaulai'i fakelao laoma. Kai alaulai'i akelao koa aisama, keagai maa'i afepiu afeke'ualai," eoma.

³³ Ega aisama Iesu ega imoi keinaka, "Afu oapuga iina koa auga kapai palafa isa akeania agekaina auga agaafia la'afou iina koa agapaani-ani'i agekaina?" keoma.

³⁴ Ega aisama Iesu isa epa'ani peni'i einaka, "Palafa iuma pika eemiai kekae?" eoma.

Ke isa keinaka, "Palafa iuma imagea gua, ke ma'a e'ele'i pika koa mo eemaisai kekae," keoma.

³⁵ Ke Iesu papiau epaini'i agoai keagukipo. ³⁶ Egae kai palafa iuma'i imagea gua, ke ma'a fou eafi'i Deo tenkiu epeniia efua aisama, efaiponi'i

kai ega imoi epenii'i. Ke ega imoi palafa keafii'i la'afou papiiau'i kepenii'i. ³⁷ Ke papiiau ma'oai keaniani alo'i ekainia. Papiiau keaniani afegai, Iesu ega imoi palafa ame'afu'i kea'opu au'i kepakai guguinii'i ale'a imagea gua ake'i kepapogu'i. ³⁸ Ega kinagai papiiau keaniani au'i, au mo kepaauni'i auga au'i ma'oai mo 4000 kai, papie imoi fou auga akepaauni'i. ³⁹ Iesu la'afou epakanina afegai, ega imoi fou gaagai keaguka kelao Makadan taonina* ago niegai.

16

Pamalele Au'i Mirakulo Kepa'aniaina (Mako 8:11-13; Luka 12:54-56)

¹ Ega'ina afegai Faliseo au'i ke Saduseo au'i kemai Iesu ke'opoisa, ke kepainia gou aga'o ufa guagai gakapa kegaisa keoma.

² Ega aisama Iesu einaka, "Epagapigapi aisama oi oifa, 'Pau ufa gua epito puo gapiai imu afae'au,' ooma. ³ Ke amagai aisama oifa, 'Pau ufa gua epito, ke apuapu ufa gua ekaisapua puo kina apala agemia,' ooma. Oi ufa guagai kapa'ina emia oisa aisama, kina kapa auga oifania ekaina. Kai pau Mesaia emai efua auga gougua kapa'ina mo kemia oisa'i mo ganinagai, pau kina kapa auga agoifania afaekaina. ⁴ Papiiau apala'i ipauma'i Deo kapa'ina eifania akepako'ania ke kainai akepea au'i, e'i laomaisai amage papiiau'i kai papiiau i'oi'i fou kefeu au'i koa i'opo'i au'i auga, mirakulo gougua aga'o gaikapa keoma pa'anina kepa'ani.

* **15:39:** I'ina taonina aka aga'o auga 'Dalmanuta', o 'Maria Makdalena emai taonina.'

Kai mirakulo gouga aga'o afalakapa kai Jona faagagai gou emia auga mo agemia,” eoma.

Faliseo Ke Saduseo Au'i Fou E'i Palafa Ipaufuga Mulamula

(Mako 8:14-21)

⁵ Kai kepagai kelao a'u apiegai aisama, Iesu ega imoi ke'agege palafa akeafia. ⁶ Ega'ina alogai Iesu isa epaini'i einaka, “Faliseo au'i ke Saduseo au'i e'i palafa ipaufuga mulamula auga foisa felo, ke eegai ifomi fo'imaimi,” eoma.

⁷ Ega aisama Iesu ega imoi isa ega'ina eifania auga fougā, ifo'i mo epo'iai keifania keinaka, “I'a palafa aga'o alaafia kainai isa ega eifa oma,” keoma.

⁸ Kai Iesu isa kapa'ina keifania auga elogo puo epaini'i einaka, “Oi pako'a e'ele aumi. Kapa puo oi palafa aga'o eemiai laa'i auga fougā oifania? ⁹ Oi lau kapa'ina laifania auga oko alogo felo koa ma? Ke lau palafa iuma'i ima mo laafii'i papiau 5000 lapaaniani'i, ke ale'a pika opapogu'i auga aloopolaga ma? ¹⁰ Ke palafa imagea gua mo kai papiau 4000 lapaaniani'i, ke ale'a pika opapogu'i auga isafa aloopolaga ma? ¹¹ Ala koa i'opoga lau palafa fougā oi maamiaia alaifania auga oko alogo koa? Lau palafa fougā alaifania kai, oi Faliseo au'i ke Saduseo au'i fou e'i palafa ipaufuga mulamula auga foisa felo, ke eegai ifomi fo'imaimi laoma,” eoma. ¹² Iesu ega'ina eifania aisama, ega imoi isa mulamula palafa alogai keoge auga fougā aeifania kai, Faliseo ke Saduseo au'i e'i pamalele palafa ipaufuga mulamula koa

i'opoga auga fekeisa felo, ke eegai ifo'i feke'ima'i auga fougā eifania auga kelogo.

Peto Iesu Kaisau Auga Eifania
(Mako 8:27-30; Luka 9:18-21)

¹³ Ega'ina afegai Iesu ega imoi fou kelao Sisarea Filipi taoninai kekoko aisama, epa'ani peni'i einaka, “Papiau, lau Papiau Aumauni Gauga au keifaniau kaisau keoma?” eoma.

¹⁴ Ke isa keinaka, “Isa'i keifa oi auga Ioane Baptista maeai emaunimue emai keoma, ke isa'i keifa oi profeta Elaija keoma kai, isa'i au'i oi profeta Jeremaia, o ufaina profeta'i aga'o keoma,” keoma.

¹⁵ Ega aisama Iesu isa epa'ani peni'i einaka, “Ke oi auga lau kai ooma?” eoma.

¹⁶ Ke Saimon Peto keoma auga iifa epamue einaka, “Oi auga Mesaia,* Deo eague aoniamo Auga Gauga aumu,” eoma.

¹⁷ Ega aisama Iesu eifa einaka, “Saimon Jona gauga aumu. Oi Deo eegai kapa felo'i loafi'i aumu! Gome pau mo kapa'ina loifania auga papiau aumauni oi akepalogonio kai lau Amau ufai eague Auga epalogonio loifania. ¹⁸ Saimon, iifa ko'a maamuai laifania. Pau oi alaifanio Peto alaoma. (Peto i'a mala'aisai auga fopa.) Ke fopa ega'ina laagai lau e'u iifi e'a alapaapa. Ke ipeli† pa'afina isapuga iifi e'a ega'ina papiau'i afaepalutini'i afaela'a pagaini'i. ¹⁹ Ke lau oi Deo ega agofa'a pa'afina fopaagalaisa auga isapuga

* **16:16:** Grik malagai 'Kristo' † **16:18:** I'ina auga Grik malagai 'Hades', o i'a mala'aisai papiau kemae lalau'i egea elao egae eagu auga afuga.

alapenio. Ke kapa'ina aagoai loifa'apua auga, ufai isafa Deo ageifa'apua, ke kapa'ina aagoai alologoaina auga, ufai isafa Deo agelogoaina,” eoma. ²⁰ Iesu ega'ina iifaga eifania afegai, ega imoi aina'i epalogo, isa Mesaia auga fougā kai aga'o maagāi fakeifania eoma.

*Iesu Ega Mae Fougā Eifania
(Mako 8:31–9:1; Luka 9:22-27)*

²¹ Ke ega'ina kinagai Iesu e'ina ega imoi maa'iai isa ega mae fougā eifania. Ega'ina auga isa felao Ierusalemē taoninai, papiāu isa Iudea au akaiki'a'i au'i, sakedote lopia'i, ke Moses ega iifa pamalelega au'i ima'iai fekepaaua, ke kapa ma'o mo fau'iai isa fekepākiekie fekeapugua kai kina oiso aisama, femaunimue pugu auga fougā maa'iai eifania.

²² Ega aisama Peto isa eafiapia kai e'ina efinaisa einaka, “Lopia, laa'i afaekaina. Ega'ina kapa'i oi faagamuai afakemia,” eoma.

²³ Kai Iesu isa eaipenia kai epainia einaka, “Satani, muniu mai lao! Oi lau ifeu fa'anina fa'ualai koa kapa lomina e'u keaga lokaisapua. Oi Deo kapa'ina fekapa eoma auga aloopolaga kai papiāu aumauni kapa'ina fekekapa keoma auga mo loopolaga,” eoma.

²⁴ Egāe kai ega imoi ma'oai epaini'i einaka, “Aulalao aga'o lau muniuai gapea eoma koa aisama, isa ifo fe'agegeaina kai ega koloti fepua muniuai fepea. ²⁵ Gome kaisau ifo ega agu maunina kania gaagamauga eoma auga ega agu agepagea. Kai kaisau lau puouai ifo ega agu maunina agepagea auga agu pagai maunina agekapulaisa.

²⁶ Gome au aga'o agofa'a fofouga apuga agemia kai lalauga agepagea auga, kapa felo aga'o isa eegai agemia ma? Ke au aga'o lalauga agepagea koa aisama, kapa'ina agepipeni lalauga ageafimue pugu? ²⁷ Gome Papiiau Aumauni Gauga Ama ega eaea, ke ega isapu akaiki'agai ega agelo fou ake-mai aisama, ega'ina kinagai isa papiiau kapa'ina kekapa auga kainai mo afa agepeni'i. ²⁸ Iifa ko'a maamia laifania. Oi isami inae oapae aumi mae gamuga afoloopo agelao Papiiau Aumauni Gauga ega afuai agemai agoisa kai agomae," eoma.

17

Iesu Iisa Eponi

(Mako 9:2-13; Luka 9:28-36)

¹ Egae kai kina imagea elao afegai aisama, Iesu, Peto, James, ke akina Ioane fou e'afeini'i epapea'i ifo'i mo kelao iku aga'o e'agau alogaina auga ikugai ke'agaukae. ² Egae isa au'i oiso ago'iai Iesu eponi. Ke kua maaga auga kina eaga eaea koa emia, ke afe tiapuga auga eaea ekelo alogaina, eaea keloga koa i'opoga emia. ³ Ega aisama Moses Elaija auni'i isa ago'iai keapafoki Iesu fou kenini'ani keisa'i.

⁴ Ke Peto Iesu epainia einaka, "Lopia, lai oi fou amai inae auga felo ipauma. Oi anina loani koa aisama, lau inae efe'efe oiso alakapa'i, aga'o oi apumu, aga'o Moses apuga, ke aga'o Elaija apuga agemia," eoma.

⁵ Peto enini'ani laolao kai, apuapu mai'aeaga emai eumiapu'i, ke aufalao aga'o aina apuapuai emai eifa einaka, "I'ina auga Lau Gau, anina laani

alogaina auga, ke eegai alou egama. Oi isa aina foafia!” eoma.

⁶ Iesu ega imoi oiso ega'ina a'o kelogonia aisama, ke'ualai a'isaai keomukipo ke kemani'i alogaina. ⁷ Kai Iesu emai isa faaga'i eafi opogaina kai epaini'i einaka, “Folomani'i amo'uegekae” eoma. ⁸ Ke kekiakae aisama, kai aga'o egae akeisa kai Iesu ifogamo keisa.

⁹ Egae kai ikuai keake kemai alogai Iesu isa eifa kapula peni'i einaka, “Kapa'ina pau oisa auga, kai aga'o maagai foloifania felao Papiiau Aumauni Gauga maeai femaunimue afegai kai foifafoua,” eoma.

¹⁰ Ega aisama ega imoi oiso isa kepa'ani penia keinaka, “Ega koa aisama, kapa puo Moses ega iifa pamalelega au'i keifa Elaija feufai femai keoma?” keoma.

¹¹ Ke Iesu iifa epamue einaka, “Iifa ko'a, Elaija feufai femai, ega koa kapa ma'oai feoge opaini'i. ¹² Kai lapainimi, Elaija emai ke papiiau isa keisa efua kai akelogo, ke faagagai kapa ma'oai kegakapa'i keoma au'i kekapa afe'aini'i. Ega koa i'opoga, Papiiau Aumauni Gauga isa ima'iai agekiekie,” eoma. ¹³ Iesu ega eifa oma aisama, ega imoi isa Ioane Baptista fouga eifania auga kelogo.

*Iesu Imoi Alogai Tiapolo Apala Epapealaisa
(Mako 9:14-29; Luka 9:37-43)*

¹⁴ Egae kai kemai la'afou papiiau'i ee'iai aisama, au aga'o emai Iesu ife fo'inai eanife'u kai eifa einaka: ¹⁵ “Lopia, lau gau gua moania. Isa eaguagu epakauaina faaga efa'i'i, ke epogai kapa'ina emia auga aelogo puo, e'ualai lo laagai

ekauau ke feisai isafa e'ualai. Ega koa ekapa ifo faaga epakiekie alogaina. ¹⁶ Lau isa lamaiseina oi emu imoi ee'iai kai, oi emu imoi aekaini'i akepafelo,” eoma.

¹⁷ Iesu i'ina a'o elogonia aisama eifa einaka, “O, oi ma'oai pau alomi ko'agai alopako'aniau, ke emi pako'a alopapinauga felo papiaumi. Lau inae kina pika fou afaagu, ke kina pika alou eemiai afaafiapia mo afelaolao? Lau inae afalaagu pagainia mo kai emi pako'a eeuai alooge kapulania. Imoi eeu amomaiseina,” eoma. ¹⁸ Ega'ina imoina kemaiseina aisama, Iesu tiapolo imoi alogai eagu auga efinaisa epealai. Ke ega'ina kina maagai mo imoi felo emia.

¹⁹ Ega'ina afegai Iesu ega imoi ogefakeai kemai kepa'ani penia keinaka, “Kapa puo lai tiapolo amapapealaisa aoma aekainimai?” keoma.

²⁰⁻²¹ Ke Iesu iifa epamue einaka, “Gome oi emi pako'a e'ele ipauma puo, tiapolo amopapealaisa ooma aekainimi. Iifa ko'a maamia laifania. Oi emi pako'a au oga e'ele ipauma aka mastad oga koa i'opoga agemia koa aisama, iku i'ina agopaina, ‘Inae mokailai molao egae,’ agooma aisama, iku ega'ina agepea agelao egae. Ke kapa aga'o eemiai afae'inoka kai ma'oai agokapa'i agekaina,” eoma.*

*Iesu Ega Mae Fouga Eifamue Pugu
(Mako 9:30-32; Luka 9:44-45)*

* **17:20-21:** Papiau isa'i 20-21 fuagai i'ina iifaga kepapua: “Kai tiapolo iina koa i'opoga auga agopapealaisa afaekaina kai, ani gogopepei ke megamegai mo kai agopapealaisa agekaina.”

²² Ega'ina afegai Iesu ega imoi fou kemai Kalilea agogai kekaigugu aisama, epaini'i einaka, “Papiau Aumauni Gauga ake'afa'afalaina papiau ima'iai akepaaua. ²³ Ke ega'ina papiau'i isa akeaupugua kai kina oiso alogai maeai agemaunimue pugu,” eoma. Iesu ega eifa oma ega imoi aina kelogonia aisama, alo'i emafu alogaina.

Deo ega E'ai Tax Isoge Fouga

²⁴ Egae kai Iesu ega imoi fou kemai Kapenaum taoninai kekoko aisama, au papiau ima'iai tax monina silifa auni'i keafiafia au'i Peto eega kemai kepa'ani penia keinaka, “Oi emi pamalele auga tax Deo ega e'ai keoge auga eoge o aeoge?” keoma.

²⁵ Ke Peto iifa epamue einaka, “E, isa tax eo-geoge,” eoma.

Egae kai Peto emai e'ai ekoko aisama, Iesu enini'ani kaukau Peto epa'ani penia einaka, “Peto oi ala loopola oma? Aagoa kini'i kaisau ee'iai pinauga afa moni'i, ke tax keafi'i? Isa ifo'i gau'i ee'iai, o papiau i'oi'i ee'iai?” eoma.

²⁶ Ke Peto einaka, “Papiau i'oi'i ee'iai,” eoma.

Ega aisama Iesu einaka, “Ega koa aisama, isa gau'i auga kapa aga'o afakeoge. ²⁷ Kai iifaga laa'i, alo'i afapalifua puo, molao a'uai naku mopiuga. Ke ma'a kapa alola'au kakaua auga, ake foofa, ke egae silifa monina pani aloisa'i. Ega'ina monina foafia folao auni'a a'a tax fooge,” eoma.

18

Deo Ega Agofa'ai Kaisau Au Akaiki'a?
(Mako 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ Ke ega'ina kinagai mo, Iesu ega imoi kemai kepa'ani penia keinaka, “Deo ega agofa'ai, papiiau kapa auga au akaiki'a ipauma?” keoma.

² Ega aisama Iesu imoi e'ele aga'o eifaga emai epo'iai epaapa. ³ Egae kai eifa einaka, “Iifa ko'a maamiai laifania. Oi afoloponi ifomi imoi e'elemi koa afolopamiaimi koa aisama, oi Deo ega agofa'ai afolokoko mo laa'i. ⁴ Ega puo kaisau ifo epaake imoi e'ele i'ina auga koa epamia auga, Deo ega agofa'ai au akaiki'a ipauma. ⁵ Ke kaisau lau akauai imoi e'ele iina koa aga'o eifa koko auga, lau eifa kokoisau.

⁶ “Kai kaisau i'ina imoina e'ele aga'o lau epako'aniau auga laomai apala agepakina agekapa koa aisama, felo auga isa aisogai fo'ama kepaikumu'a kepo akaiki'a feipaaukopa kai, a'u moaina ipaumagai fei'afolai fekogo,” eoma.

*Laomai Apala Ikapa I'opo'i
(Mako 9:42-48; Luka 17:1-2)*

⁷ Iesu eifa pugu einaka, “I'ina agofa'a, kapa ma'o mo faaga'iai papiiau epa'ualai'i puogai, Deo i'ina agofa'a afa apala fepenia laoma. Ega'ina kapa'i auga fekemai paisa puo kemai kai, au kapa faagagai ega'ina kapa'i kemai auga, Deo isa afa apala fepenia laoma! ⁸ Ke oi imamu o ifemu afepapeaiso laomai apala afokapa koa aisama, fofoua. Oi fomelo o faagamu aga'o femou, ega koa Deo ega agofa'ai fokoko auga felo ipauma. Kai imamu o ifemu auni'i kekaega kai lo aealoalo auga alogai fekepiu kokoiso auga apala ipauma. ⁹ Ke maamu afepapeaiso laomai apala afokapa koa aisama fo'iulaisa. Oi maamu aga'omogai

Deo ega agofa'ai fokoko auga felo ipauma. Kai maamu auni'i kekaega kai, lo aealoalo auga alogai fekepiu kokoiso auga apala ipauma,” eoma.

Sipi Egea Auga Palapole
(Luka 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ Iesu eifa pugu einaka, “Oi auga imoi e'ele'i i'ina au'i aga'o foloisa papa'i. Gome imoi e'ele'i i'ina au'i e'i agelo aufa kina lau Amau ufai eague auga agogai keapa isa fou'i keifania aefuafua.*

¹² “Ke au aga'o sipi 100 eegai keapae, ke aga'o afepea gea koa aisama, sipi 99 ikuai afaepua'afuni'i kai, afaelao ega'ina egea auga afaekapuga ma? Oi ala oopola oma? ¹³ Iifa ko'a maamiai laifania, isa agelao agekapuga paisa, ke sipi ega'ina ageisa aisama, ega'ina aga'omo ekapulaisa auga alogama e'ele laa'i agepamia. Ke ega'ina alogama auga sipi 99 alogama'i ageka'egaina. ¹⁴ Ega koa i'opoga, oi Amami ufai eague auga anina mo aeani, imoi e'ele'i i'ina aga'o fegea eoma.”

Pako'a Auga Laomai Apala Ekapa Auga Fouga
(Luka 17:3)

¹⁵ Iesu eifa pugu einaka, “Oi aamu akimu aga'o eemuai laomai apala agekapa koa aisama, folao oi aunimi mo epomiaia isa kapa'ina eemuai epalifua auga, maagai foifania fopa'opaina. Ke isa oi ainamu ageafia koa aisama, oi isa fou omia efua. ¹⁶ Kai isa oi ainamu afaeafia koa aisama, papiiau

* **18:10-11:** Papiiau isa'i 10-11 fuagai i'ina iifaga kepapua: “Lau ega laifa oma, gome Papiiau Aumauni Gauga emai auga, papiiau sipi kegea koa i'opo'i au'i kania'i feagamauga eoma puo emai.”

aga'omo, o gua fou folao, ega koa kapa'ina emia auga papiiau gua, o oiso ega'ina kapa fekeisa, iifa ko'a'i ma'oi fekelogo, ke fekeifafoua. ¹⁷ Ke isa ega'ina papiiau'i lomaiseini'i au'i aina'i afaefia koa aisama, pako'a papiiau'i maa'iai foifafoua. Ke isa pako'a papiiau'i mo ganinagai, aina'i afaefia koa aisama, Deo akelogo au'i, o tax keafia laomai apala'i kekapa'i au'i ee'iai ala lokapa oma koa i'opoga mo isa eegai fokapa.

¹⁸ “Iifa ko'a maamiai laifania. Kapa'ina aagoai oifa'apua auga ufai Deo isafa ageifa'apua. Ke kapa'ina inae aagoai agologoina auga, ufai Deo isafa agelogoaina.

¹⁹ “Ke lapainimi pugu. Aagoai oi epomia papiiau auni'i akepako'ania kapa aga'omo akegoina aisama, lau Amau ufai eague auga, oi kapa'ina ogoina auga faumiai agekapa. ²⁰ Gome papiiau gua, o oiso lau akauai kekaigugu aisama, lau isafa egae isa epo'iai laague,” eoma.

Guani Auga Laa'i Auga Palapole

²¹ Ega aisama Peto Iesu eega emai epa'ani penia einaka, “Lopia, lau aau o akiu eeuai laomai apala aga'o agekapa koa aisama, ega laomai apala i'agegeaina pika fapamia? Imagea gua fapamia ma?” eoma.

²² Ke Iesu einaka, “Lau lapainio, imagea gua folopamia kai 77 fopamia.

²³ “Ega puo Deo ega agofa'a auga iina koa i'opoga. Kin aga'o ega pinauga au'i isa eegai keapitole au'i e'i apitole oko kegapakaisa eoma.

24 Ega'ina ekapaisa alogai, au aga'o isa eegai tal-ent monina 10,000† eapitole auga isa eega kemaiseina. 25 Kai isa ega'ina monina afa feoge auga eegai laa'i aekainia kainai, au akaiki'a eifa kapula isa ifo ke akafa gauga, ke kapa ma'oai eegai kekae au'i fou feke'afa'afalaini'i, ega apitole afa feoge eoma.

26 “Ega aisama au ega'ina isa agogai e'ualai eanife'u kai egoinia einaka, ‘Eeuai alomu moafiapia mo, ke lau oi emu kapa ma'oai afa'i alapenimueiso,’ eoma. 27 Ega aisama pinauga auga ega au akaiki'a isa gua eaniia, ke ega apitole ma'oai laa'i epamia, epapealaisa elao.

28 “Kai pinauga auga ega'ina elao aisama, pinauga auga aga'o isa fou kepinauga auga isa eegai denari monina 100‡ eapitole auga eisa. Ega aisama eafia aiso epepekia kai epaini kapulania einaka, ‘Kapa'ina lau eeuai loapitoleaina auga afa mopenimueisau,’ eoma.

29 “Ega aisama au ega'ina fou kepinauga auga isa agogai e'ualai eanife'u kai egoinia einaka, ‘Eeuai alomu moafiapia mo, ke lau oi emu moni afa alapenimueiso,’ eoma.

30 “Kai isa ega'ina auga gua aeania, ekailai elao tipula au'i epaini'i au ega'ina keafia tipula e'agai kepaagua, egae mo feagu felao ega apitole afa feoge kai fepealai eoma. 31 Kai pinauga au'i i'oi'i isa'i kapa'ina emia auga keisa aisama, alo'i emafu alogaina. Ke kelao e'i au akaiki'a maagai kapa ma'oai kemia au'i keifani'i.

† 18:24: Ega'ina monina akaiki'a ipauma puo afa ageoge auga afaekaina. ‡ 18:28: Ega'ina monina gafa aga'omo afa koa i'opoga.

³² “Ega aisama au akaiki'a pinauga auga apala auga eifa koko emai kai epainia einaka, ‘Oi pinauga apala aumu. Oi lau logoiniau emu apitole laa'i mapamia'i looma puo ma'oai laa'i lapamia'i. ³³ Lau oi guamu laaniia emu apitole laa'i lapamia koa i'opoga, oi fou opinauga auga isafa gua foania ega apitole laa'i fopamia auga aekainia ma?’ eoma. ³⁴ Ke au akaiki'a guakupuai pinauga auga tipula afugai kepinauga au'i ima'iai epaaua, egae feagu mo felao ega apitole ma'oai afa'i feoge afe'aina kai fepealai eoma.

³⁵ “Oi aamu o akimu eemuai apala ekapaisa auga guamu alo ipaumagai afolo'agegeaina koa aisama, lau Amau ufai eague auga isafa oi faagamuai ega koa i'opoga mo agekapa,” eoma.

19

Iesu Keamage Ke Kepaake'i Au'i Fou'i Epamalenia (Mako 10:1-12)

¹ Iesu ega'ina iifa'i eifani'i efua aisama, Kalilea ago epua'afuga elao Jordan agapuge apiegai, Iudea ago nie kaina agogai ekoko. ² Ke la'afou akaiki'a isa muninai kepea, ke egae keisafa au'i ma'oai epafelo'i.

³ Ega'ina alogai Faliseo au'i isa'i isa kega'opo keoma eega kemai kepa'ani penia keinaka, “Au aga'o akafa fou epo'iai kapa aga'omo elifu, o kapa ma'o kelifu kainai ifo ega logoai akafa gapaake ageoma auga ekainia ma?” keoma.

⁴ Ega aisama Iesu iifa epamue einaka, “Deo agofa'a epagama mo alogai, ‘aga'o maguae, ke

aga'o papie epagama.'[✠] ⁵ Ke eifa, 'Ega'ina kainai au ina ama agepua'afuni'i akafa auni'i akeagufou, ke auni'i auga imaau'iai aga'omo agemia,'[✠] eoma. Ega'ina fouga Deo ega iifa pukagai alokuapina ma? ⁶ Deo ega eifa oma kainai, isa auga papiiau auni'i laa'i kai aga'omo kemia. Ega puo kapa'ina Deo eogefoua aga'omo epamia auga, papiiau aumauni fakeaupea," eoma.

⁷ Ega aisama Faliseo au'i kepa'ani pugu keinaka, "Ega koa aisama, kapa puo Moses eifa au aga'o akafa gapaake ageoma aisama, papie ipaake pepa fepapua fepenai kai feulaisa felao eoma?" keoma.

⁸ Ke Iesu iifa epamue einaka, "Moses oi elogoinimi akafami fopaake'i eoma, gome oi guami e'inoka alogaina. Kai Deo agofa'a epagama alogai ega aekapa oma. ⁹ Iifa gome maamiai laifania. Kaisau akafa au i'oina aga'o fou afakefeu mo ganinagai agepaake, ke papie i'oina aga'o ageakafania koa aisama, Deo maagai auga, isa papie i'oina aga'o fou kefeu, laomai apala kekapa" eoma.

¹⁰ Iesu ega imoi i'ina iifaga a'o kelogonia aisama keifa keinaka, "Au papie auni'i epo'iai ega koa aisama, afalaamage auga felo ipauma," keoma.

¹¹ Kai Iesu einaka, "Oi oifa felo kai, papiiau ma'oai i'ina pamalelega fekeafia apu'i fekepamia auga afaekaina. Kai kaisau fau'iai i'ina pamalelega kepagama au'i mo akeafia apu'i akepamia agekaina. ¹² Gome au isa'i keogeoge au'i, isa ega kemauni oma, ke isa'i auga papiiau isa imoi

[✠] **19:4:** Genesis 1:27 [✠] **19:5:** Genesis 2:24

fakapamauni'i keoma puo, faaga'iai papie imoi fekeafia afuga auga keafilaisa. Kai isa'i auga Deo ega agofa'a faugai fekepinauga keoma kainai afakeamage. Ega puo kaisau iifa i'ina ageafia apuga agepamia koa, feafia apuga fepamia," eoma.

*Imoi E'ele'i Ke Deo Ega Agofa'a Fou Fou'i
(Mako 10:13-16; Luka 18:15-17)*

¹³ Ega'ina afegai papiau Iesu ima imoi e'ele'i kania'iai feogeaua, ke fau'iai femegamega keoma puo kemaiseini'i eegai. Kai Iesu ega imoi papiau imoi kemaiseini'i au'i kefinai'i.

¹⁴ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, "Imoi e'ele'i folokaisapu'i eeu kegamai, gome Deo ega agofa'a auga papiau imoi e'ele'i iina koa'i kemia au'i apu'i," eoma. ¹⁵ Ke ima imoi kania'iai eogeaua fau'iai emegamega efua aisama, ega'ina afuga epua'afuga.

*Pa'amu'amu Auga Agu'a
(Mako 10:17-31; Luka 18:18-30)*

¹⁶ Iesu ekailai elao alogai, au aga'o emai, epa'ani penia einaka, "Pamalele aumu, kapa'ina felo fakapa, agu pagai maunina faafia?" eoma.

¹⁷ Ega aisama Iesu einaka, "I'ina agofa'agai kai aga'o felo laa'i kai, Deo ifogamo mo felo ipauma. Ega puo kapa puo kapa'ina felo auga pa'anina lau lopa'ani peniau? Oi agu pagai maunina afugai mokoko looma koa aisama, Deo ega iifa kapula'i kai'iai fopea," eoma.

¹⁸ Ke au ega'ina epa'ani einaka, "Deo ega iifa kapula'i kapa'i au'i kai'iai fapea looma?" eoma.

Ke Iesu einaka, “Kai aga'o foloaupugua, au aga'o akafa fou folofeu, folopainao, ke pifogeai papiau folopaagu fofou'i. ¹⁹ Ke inamu amamu fopalopiani'i. Ke ifomu animu loani koa i'opoga, emu e'a ipafe au'i isafa ani'i ega foani oma,” eoma.

²⁰ Ega aisama au agu'a ega'ina eifa einaka, “Ega'ina iifa'i ma'oai laafi'ini'i kai kapa'ina auga alakapa koa?” eoma.

²¹ Ke Iesu iifa epamue einaka, “Oi Deo maagai alomu opaina ipauma gamia looma koa aisama, molao emu amu ma'oai mo'afa'afalaini'i ulalu papiau'i mopeni'i. Egae kai fomai muniuai fopea. Ega koa ufai alopa'amu'amu,” eoma.

²² Kai au agu'a ega'ina epa'amu'amu alogaina puo i'ina iifaga a'o elogonia aisama, alomafuai ekailai elao.

²³ Ega aisama Iesu ega imoi epaini'i einaka, “Iifa gome maamia laifania. Pa'amu'amu auga aga'o Deo ega agofa'ai gakoko ageoma auga age'inoka alogaina. ²⁴ Ke lapainimi pugu. Kamelo aga'o tiapu ikaina nilaga inegai gapagai ageoma auga afae'inoka alogaina. Kai pa'amu'amu auga Deo ega agofa'ai gakoko ageoma auga age'inoka alogaina,” eoma.

²⁵ Iesu ega imoi i'ina iifaga a'o kelogonia aisama kekauai alogaina, ke Iesu kepa'ani penia keinaka, “Ega koa aisama, kai mo kania'i ageis-agamau?” keoma.

²⁶ Ega aisama Iesu isa maa'i alo ipauma eisa kai epaini'i einaka, “Papiau ee'iai i'ina kapa'i akemia afaekaina kai Deo eegai auga, kapa ma'oai akemia agekaina,” eoma.

²⁷ Ega aisama Peto einaka, “Moisa! Lai emai kapa ma'oi apua'afuni'i oi munimuai apea. Ega puo lai faumaisai kapa'ina ekae agaafia?” eoma.

²⁸ Ega aisama Iesu ega imoi ma'oi epaini'i einaka, “Iifa gome maamia laifania. Kina fuagai kapa ma'oi mama'i akemia, ke Papiiau Aumauni Gauga ufai ega isapu akaiki'a eafia afugai ageagu aisama, oi lau muniuai opea aumi isafa, isapu akaiki'a afu'i 12 agoafi'i agoagu, Israel ikupuga 12 papiiau'i, ke papiiau ma'oi isafa e'i laomai felo, o apala auga afa agopeni'i. ²⁹ Ke kaisau lau akau faugai e'i e'a, aa'i aki'i, afakua'i, ina'i ama'i, gau'i, o e'i ago kepua'afuni'i au'i, kapa'ina kepua'afuga auga laagai 100 ageisogeau. Ke fuagai agu pagai maunina isafa apu'i agemia. ³⁰ Kai papiiau ma'o pau keufai au'i akemuniai, ke ma'o pau kemuniai au'i akeufai,” eoma.

20

Fino Agogai Kepinauga Au'i Palapole'i

¹ Ke Iesu palapole aga'o eifania pugu einaka, “Lau ega laifa oma, gome Deo ega agofa'a auga iina koa i'opoga. Ago inagome auga aga'o amagai ipauma epealai elao au isa'i afa'i feoge ega fino umagai fekepinauga eoma. ² Ke pinauga au'i eisa'i aisama, elogo isa denari aga'omo* agepeni'i eoma kai eulai'i kelao ega fino umagai kepinauga.

³ “Ke amagai kina maaga 9 o'clock koa i'opoga aisama, epealai elao afa'afa afugai au isa'i kapa aga'o akekapaisa keapa aage mo eisa'i. ⁴ Ega

* **20:2:** Kina aga'o fofouga kepinauga afa.

aisama epaini'i einaka, 'Oi isafa folao lau e'u fino uma alogai fopinauga, ke lau oi kapa'ina foafia laoma auga alapenimi,' eoma. ⁵ Ega puo isa kelao umai kepinauga.

“Ke kina maaga atiafa koa i'opoga alogai, ke 3 o'clock koa i'opoga alogai isafa epealai elao i'opoga mo ekapaisa. ⁶ Ke 5 o'clock koa i'opoga alogai elao pugu aisama, isa'i egae keapa paisa eisa'i. Ega aisama epa'ani peni'i einaka, 'Kapa puo kina fofouga inae oapa aage mo kapa aga'o alokapaisa mo emai egapigapi?’ eoma.

⁷ “Ke isa keinaka, 'Kai aga'o aemai lai afamai aeogeisa puo inae aapa aage mo emai egapigapi,' keoma.

“Ega aisama fino ago inagome auga isa epaini'i einaka, 'Ega koa aisama, oi isafa olao lau e'u fino uma alogai amopinauga,' eoma.

⁸ “Ke epa'umina aisama, fino uma inagome auga ega pinauga au'i e'ima'i auga epainia einaka, 'Pinauga au'i moifani'i kegamai kai, muniyai kemai au'i faaga'iai fo'ina, e'i moni fopeni'i felao, keufai kemai au'i faaga'iai fofua,' eoma.

⁹ “Ke pinauga au'i 5 o'clock koa i'opoga kemai au'i, kemai aga'o aga'o denari aga'omo keafia. ¹⁰ Ega puo pinauga au'i keufai kemai au'i keopolaga denari ma'o akeafi'i keoma. Kai isa ma'oai isafa denari aga'omo aga'omo keafia. ¹¹ Ke isa denari aga'omo keafia aisama, ago inagome auga eegai keifa mugumugu. ¹² Ke keifa keinaka, 'I'ina au'i muniyai kemai kina maaga aga'omo mo kepinauga kai, lai auga pinauga meauga akapaisa, ke kinai kina isapuga aapa apua emai

egapi kai, isa lai fou i'opo aga'omo lopamiaimai,' keoma.

¹³ “Kai ago inagome auga, pinauga auga aga'o epainia einaka, ‘Ekefa'au, oi ifomi ologo denari aga'omo foafia ooma, faugai opinauga. Ke lau oi eemuai kapa apala aga'o alakapaisa. ¹⁴ Ega puo emu moni mo moafia molao. Lau anina laani au muniai emai auga isafa moni oi loafia koa i'opoga mo mapenia laoma. ¹⁵ Ke lau ifou e'u moni faagagai kapa'ina makapa laoma auga falakapa ma? O lau lagafegafe puo oi lopikupa ma?’ eoma.

¹⁶ Egae kai Iesu eifa einaka, “Ega koa i'opoga kaisau keufai au'i akemuniai, ke kaisau kemuniai au'i akeufai,” eoma.

*Iesu Ega Mae Fouga Eifania Oiso Epamia
(Mako 10:32-34; Luka 18:31-34)*

¹⁷ Ega'ina afegai Iesu Ierusalem taonina elao alogai, ega imoi 12 e'afeini'i kelao me'egai kai epaini'i einaka: ¹⁸ “Amoisa. I'a Ierusalem taonina alao kai egae Papiiau Aumauni Gauga ake'afa'afalaina sakedote lopia'i ke Moses ega iifa pamalelega au'i ima'iai akepaaua. Ke ega'ina au'i isa femae iifaga akepaapa. ¹⁹ Ke akeafia Iudea papiiau'i laa'i au'i ima'iai akepaaua. Ke isa Papiiau Aumauni Gauga akepa'aua akegapuka, ke kolotiai akeau'u'ua agemae. Kai kina oiso aisama, isa maeai agemaunimue,” eoma.

*James Ioane Auni'i Ina'i Ega Pinoi
(Mako 10:35-45)*

²⁰ Ega'ina afegai Sebedi gauga au'i ina'i fou kemai Iesu agogai keanife'u kai Iesu kapa felo aga'o isa gauga fepeni'i eoma.

²¹ Ega aisama Iesu papie ega'ina epa'ani penia einaka, “Oi kapa'ina anina loani?” eoma.

Ke isa einaka, “Moifa ko'ania. Oi alolao emu agofa'ai aisama, lau gau i'ina auni'i, aga'o oi kaimuai feagu, ke aga'o lafanimuai feagu laoma,” eoma.

²² Kai Iesu Sebedi gauga auni'i epaini'i einaka, “Oi kapa'ina ogoina auga oko alologo kai ogoi aageniau mo. Oi lau kiekie kaputina alainu auga agoinu ma?” eoma.

Ke isa keinaka, “E, lai oi kiekie kaputina aloinu auga againu agekaina,” keoma.

²³ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Ko'a, oi lau e'u kaputiai kapa'ina alainu auga agoinu kai, kaiuai o lafaniuai foagu auga lau alakapa afaekaina. Ega'ina afuga auga lau Amau papiau kapa'i afu'i epafua ekae au'i agepeni'i,” eoma.

²⁴ Iesu ega imoi ou'aga isa ega eifa oma aina kelogonia aisama, Sebedi gauga auni'i ee'iai gua'i ekupu alogaina. ²⁵ Iesu isa eifa kaigugui'i kai epaini'i einaka, “Oi ologo Iudea papiau'i laa'i au'i, e'i lopia ago ke'ima au'i, e'i lopia isapugai isa ke'ima'i. Ke isa e'i au akaiki'a'i au'i, e'i isapuai isa ke'ima'i. ²⁶ Kai oi auga ega koa folokapa kai, epomia kaisau akaiki'a gamia eoma auga, oi ma'oai emi pinauga auga femia. ²⁷ Ke epomia isafa kaisau gaufai eoma auga, oi emi kala'afi koa i'opoga femia. ²⁸ Ke Papiau Aumauni Gauga isafa papiau isa ega pinauga fekekapa eoma aema kai,

fepalagaini'i ifo imauga fepipeni papiau ma'o e'i laomai apala'i afa'i feoge eoma puo emai.”

Iesu Maakimi'i Au'i Auni'i Epafelo'i
(Mako 10:46-52; Luka 18:35-43)

²⁹ Ega'ina afegai Iesu ega imoi fou Jeriko taonina kepua'afuga Ierusalem taonina kelao alogai, la'afou akaiki'a isa muni'iai kepea. ³⁰ Amoisa! Ega'ina alogai maakimi'i au'i auni'i keaga niegai Iesu epea pagai a'o kelogonia aisama, keagaga keinaka, “Lopia, Davide okogai lomai aumu, gua-mai moania,” keoma.

³¹ Kai la'afou papiau'i isa kefinai'i komo kegaoma keoma. Kai isa keagaga alogaina paisa keinaka, “Lopia, Davide okogai lomai aumu, gua-mai moania,” keoma pugu.

³² Ega aisama Iesu eapakipo eifani'i kai epa'ani peni'i einaka, “Kapa'ina anina oani eemiai makapa ooma?” eoma.

³³ Ke isa keinaka, “Lopia, lai anina aani afu amaisa aoma,” keoma.

³⁴ Iesu isa ega keifa oma aina'i elogonia aisama, gua'i eaniia puo maa'i eafi opogaina. Ega aisama fiakoa mo maa'i felo emia, ke isa muninai kepea.

21

Iesu Ierusalem Taoninai Ekoko Kealoga-malaina Keagaga Keifugaina

(Mako 11:1-11; Luka 19:28-38; Ioane 12:12-19)

¹ Egae kai Iesu ke ega imoi fou kemai Ierusalem taonina kelaisapia, ke kemai Olifa ikugai Betfake paguagai aisama, Iesu ega imoi auni'i eulai kakau'i kelao. ² Ke epaini'i

einaka, “Pagua agomiaia auga olao ke agokoko mo alogai, egae donki ke gauga agu'a fou ufeai kepaaukopa'i keapae agoisa'i. Isa auni'i fogupuki'i fomaiseini'i. ³ Ke aufalao aga'o iifa aga'o afeifania koa aisama, fopaina Lopia, ani'i eani fooma. Ke isa fiakoa mo donki gauga fou agelogoaini'i agomaiseini'i,” eoma.

⁴ I'ina kapa emia ega koa profeta Deo ega iifa pukagai kapa'ina kepapua auga ko'a emia.

⁵ “Sion gauga ifiaoga* amopaina:

‘Moisa, oi emu kin eemu efai moisa. Isa ifo e'ele epamia donki laagai eaguka, ega'ina auga isa donki gauga laagai eaguka efai.’”

Sakaraia 9:9

⁶ Iesu ega imoi auni'i kelao, ke Iesu isa epaini'i koa i'opoga mo kekapaisa. ⁷ Ke donki gauga fou kemaiseini'i, ke afe'i tiapu'i keafii'i laa'iai kepagapu pagaini'i, ke Iesu donki aga'o laagai eaguka.

⁸ Ke la'afou akaiki'a ipauma papiau'i afe'i tiapu'i keagai kekauni'i, ke isa'i au aga'i kefou'i keagai kelapai'i. ⁹ Egae kai la'afou papiau'i keufai kepea au'i, ke muniai kepea au'i keagaga keinaka,

“Hosana,† Davide okogai emai auga amaaufaina!”

“Lopia akagai emai auga, Deo eegai kapa felo'i eafi'i!”

Sam 118:26

“Au'oniai keagu au'i, Hosana kegaoma isa kegaau afagaina!”

keoma.

* **21:5:** Sion gauga ifiaoga auga Ierusaleme taonina papiau'i fou'i eifani'i. † **21:9:** I'ina iifaga Hibru malagai auga 'kania'a isagamauga' fougua eifania kai, papiau pau au afagai iifaga kepamia.

¹⁰ Ke Iesu elao Ierusaleme taoninai ekoko aisama, taoni alogai keagu papiiau'i ma'oa'i a'oa'o akaiki'a kekapaia, ke kepa'ani keinaka, “I'ina kaisau?” keoma.

¹¹ Ke la'afou papiiau'i Iesu muninai kemai au'i keinaka, “I'ina auga Iesu profeta auga, Kalilea agogai Nasareta taoninai emai auga,” keoma.

Iesu Deo Ega E'a Alogai

(Mako 11:15-19; Luka 19:45-48; Ioane 2:13-22)

¹² Ke Iesu elao Deo ega e'ai ekoko. Ke egae papiiau amu ke'afa'i au'i, ke ke'afa'afalaini'i au'i fou euoka'i. Ke moni keau pagainia papiiau'i e'i teipolo, ke keagu koofi ine'i keogeli ke'afa'afalaini'i teipolo'i isafa epaefo pagaini'i.

¹³ Ke ega'ina papiiau'i epaini'i einaka, “Deo ega iifa pukagai profeta Deo aina fougā iina kepapua oma, ‘Lau e'u e'a akeifaga megamega e'a’[✧] akeoma. Kai oi ‘i'ina e'a painao au'i e'i aguagu afuga opamia,’ ”[✧] eoma.

¹⁴ Ke maakimi'i au'i, ke melo au'i fou Deo ega e'a Iesu eega kemai ke isa epafelo'i. ¹⁵ Kai sake-dote lopia'i, ke Moses ega iifa pamalelega au'i, Iesu kapa akaiki'a'i ekapai'i keisa, ke imoi keagaga, ‘Hosana, Davide okogai emai auga amau afagaina,’ keoma aina'i kelogonia aisama, gual'i ekupu alogaina.

¹⁶ Ke Iesu kepa'ani penia keinaka, “Imoi kapa'ina keifania auga aina'i lologo ma?” keoma.

Ke Iesu einaka, “E, lau isa kapa'ina keifania auga aina'i lologo. Kai Deo ega iifa pukagai kepapua keifa, ‘Oi imoi e'ele'i, ke imoi u'uai

✧ 21:13: Aisaea 56:7 ✧ 21:13: Jeremaia 7:11

au'i fifina'iai au afagai loogeisa keifani'i,'[☆] keoma auga fougā, alokuapina mā?" eoma.

¹⁷ Ke epua'afuni'i epealai elao Betani taoninai, ke gapiai egae efeu.

Iesu Fik Auga Anina Laa'i Auga Eifa Apala Penia Auga Fougā

(Mako 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Egani amagai ipauma Iesu emue Ierusalem taonina elao pugu alogai inaega ekimu. ¹⁹ Ke fik auga aga'o keaga niegai eapa eisa puo, elao anina aga'o ekae mā auga gaisa eoma. Kai anina aga'o aeisa kai gagauga mo eisa'i aisama eifa einaka, "Oi animu aga'o foloogeoge pugu," eoma. Ke fiakoa mo au eogogo.

²⁰ Iesu ega imoi fik auga eogogo keisa aisama, kekauai alogaina ke kepa'ani keinaka, "Ala koa i'opoga fik auga eogogo efiaisakoa mo?" keoma.

²¹ Ke Iesu einaka, "Iifa ko'a maamiai laifania. Oi lau kapa'ina laifania auga agopako'ania ke opomi gua afaemia koa aisama, pau fik auga eegai kapa'ina lakapaisa auga mo afolokapa kai iku i'ina isafa agopaina, 'Ifomu molao a'uai mo'afolaiso,' agooma aisama, oifania koa i'opoga agemia. ²² Ke megamegai kapa'ina Deo ogoina gapenimi ooma auga alomi ko'agai agopako'ania koa aisama, kapa mā'oai agoafi'i paisa," eoma.

Iesu Isapu Kapagai Epamalele Auga Pa'anina

(Mako 11:27-33; Luka 20:1-8)

²³ Ke Iesu Deo ega e'a alogai ekoko ke egae epapamalele laolao kai, sakedote lopia'i ke Iudea au akaiki'a'i au'i fou kemai Iesu eegai kai

[☆] **21:16:** Sam 8:2

kepa'ani penia keinaka, “Isapu kapagai i'ina kapa'i lokapa'i? Ke kai isapu epeniio ega koa lokapa?” keoma.

²⁴ Ke Iesu einaka, “Lau isafa oi pa'ani aga'omo alapa'ani penimi. Ke afa agopamue koa aisama, egae kai lau isapu kapagai i'ina kapa'i lakapa'i au'i fou'i maamiaia alaifania. ²⁵ Ioane baptismo epipeni auga isapuga kapai emai? Ufai Deo eegai emai, o papiiau aumauni ee'iai emai?” eoma.

Ega aisama ifo'i mo epo'iai keifa keinaka, “I'a Ioane ega isapu ufai emai agaoma koa aisama, isa i'a agepa'ani peni'a, ‘Ega koa aisama, kapa puo isa alopako'ania?’ ageoma. ²⁶ Kai i'a agaifa, isa ega isapu papiiau aumauni ee'iai emai agaoma koa aisama, papiiau Ioane profeta auga keoma puo, amani'i ega afalaifa oma,” keoma.

²⁷ Ega puo isa keinaka, “Lai alalogo,” keoma.

Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Ega koa aisama, lau isafa isapu kapagai i'ina kapa'i lakapa'i auga, oi maamiaia afalaifania,” eoma.

Au Gauga Auni'i Palapole'i

²⁸ Egae kai Iesu palapole aga'o eifania einaka, “Oi ala oopola oma? Au aga'o gauga maguae'i auni'i fou keagu. Kina aga'o isa elao gauga fa'aniauga epainia einaka, ‘Gau, pau folao lau e'u fino umagai fopinauga,’ eoma.

²⁹ “Kai isa einaka, ‘Lau afalalao afalapinauga,’ eoma kai, muniai eopo pagai elao epinauga.

³⁰ “Egae kai au ega'ina elao gauga fa'aniauga epaina koa i'opoga mo, gauga aga'o isafa ega epaini oma. Ke gauga ega'ina einaka, ‘Au akaiki'a

aumu, alalao alapinauga,' eoma kai aelao aepinauga.

³¹ “Au gauga auni'i epol'iai, kapa auga ama kapa'ina anina eani auga ekapaisa?” eoma.

Ke isa keinaka, “Gauga fa'aniauga auga,” keoma. Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Iifa ko'a maamia laifania, tax isafina au'i, ke peage lapau papie'i au'i fou keufai oi agomia Deo ega agofa'ai kekoko. ³² Gome Ioane emai alo opai keagaga epakinimi kai, oi isa alopako'ania kai, tax isafina au'i, ke peage lapau papie'i fou mo isa kapa'ina eifania auga kepako'ania. Kai oi auga ega'ina kapa'i oisa'i mo ganinagai, emi laomai apala'i alopua'afuni'i, ke isa alopako'ania,” eoma.

*Ago Kepapinauga Ke Afa Keoge Au'i Palapole'i
(Mako 12:1-12; Luka 20:9-19)*

³³ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Ainami amopaaua palapole aga'o alaifania a'o amologo. Ega kinagai ago inagome auga aga'o ega fino uma aga'o ekapaisa. Egae kai pou fagapuga ekapa lofe, ke fino ikapa afuga isafa eapiia, ke au fekeapa afu feke'ima auga taoaga epaapa. Ke kapa ma'oai epafua'i aisama, uma alogai kepinauga papiu'i isa'i epa'ima'i kepapinaugania. Kai isa ifo auga ekailai afu agoma aga'o elao. ³⁴ Ke fino i'afe kina ekainia aisama, ago inagome auga ega pinauga au'i eulai'i kelao uma epa'ima'i au'i ee'iai ega fino anina afa kegaafia eoma.

³⁵ “Kai uma ke'ima au'i, isa ega pinauga au'i keafi apalani'i, aga'o keauniia, aga'o keaupugua,

ke aga'o kepoai kefounia. ³⁶ Ega aisama ega pin-auga au'i eulai kakau'i au'i koa laa'i kai, pau auga isa au'i keka'egaina au'i eulai'i kelao kai, uma ke'ima au'i isa isafa faaga'iai ega koa kekapaisa. ³⁷ Ke fuagai aisama, ifo gauga eulaisa elao. Ke eifa einaka, 'Laopolaga lau gau au akaiki'a akepamia,' eoma.

³⁸ "Kai fino uma ke'ima au'i isa gauga keisa aisama, ifo'i mo keifa keinaka, 'I'ina auga ago inagome auga gauga puo ago inagome age-mae aisama, i'ina ago isa apuga agemia. Ega puo amaaupugua ega koa i'ina ago muni isa apuga femia koa auga, i'a apu'a agemia,' keoma. ³⁹ Ke keafia fino uma afegai ke'afolaisa kai keaupugua.

⁴⁰ "Ega puo uma inagome agemai aisama, uma ke'ima au'i faaga'iai kapa'ina agekapa?"

⁴¹ Ke isa keinaka, "Isa ega'ina au'i apala'i puo agepalifu afe'aini'i. Egae kai papiu felo'i muni fino anina i'afe kina agekaina aisama, anina afa akeafia isa akepenia au'i fino uma ega'ina agepeni'i ake'ima," keoma.

⁴² Ke Iesu isa epaini'i einaka, "Oi Deo ega iifa pukagai i'ina iifaga alokuapina ma?

"E'a ipaapa au'i kepo uu'uga keumakalaina auga, kiuga uu'uga kapula ipauma emia.

Ega'ina kapa auga Lopia ifo ekapaisa, ke i'a maa'aisai ega'ina kapa felo ipauma.' *Sam 118:22-23*

⁴³ "Ega puo ega'ina iifaga koa i'opoga, lau oi maamia'i laifa gomeisamo. Deo ega agofa'a oi eemiai ageafi'aua, ke ageafia papiu kapa'i

pinauga ega'ina akekapa felo anina ageoge au'i agepeni'i.

⁴⁴ “Ke kepo ega'ina ega isapu akaiki'a. Ega puo kaisau ega'ina kepo ageumakalaina afaepako'ania auga, ega laomai apala afa ageafia. Ega'ina auga kapa aga'o kepo laagai e'ualai emu'amu'a koa i'opoga, isa kepo ega'ina laagai age'ualai ageaumu'a agelifu afe'ai. Ke kaisau ega laomai apala afa puogai, kepo ega'ina isa laagai age'ualai aisama, isa agemu'amu'a agelifu afe'ai,” eoma.

⁴⁵ Sakedote lopia'i ke Faliseo au'i Iesu ega palapole a'o kelogonia aisama, Iesu isa fou'i eifania auga kelogo. ⁴⁶ Ega puo keaga aga'o kekapunia kegaafia kegagope keoma. Kai la'afou papiiau'i Iesu profeta aga'o auga kepako'ania puo, kemani'iaini'i kapa aga'o akekapaia.

22

Amagelofe Miamia Akaiki'a Palapole (Luka 14:15-24)

¹ Ke Iesu palapole aga'o isa maa'iai eifania pugu einaka: ² “Deo ega agofa'a auga, kin aga'o gauga ega amagelofe miamiaga ekapa koa i'opoga. ³ Isa ega pinauga au'i eulai'i kelao papiiau iifa epeni'i miamia fekemai eoma au'i fekepaini'i fekemai eoma. Kai ega'ina papiiau'i mai anina akeani.

⁴ “Ke ega pinauga au'i i'oi'i eulai'i kelao pugu kai, epaini'i einaka, ‘Olao papiiau kapa'i mo iifa lapeni'i au'i fopaini'i, gapigapi fo'amaga lapafua ekae fooma. Ke lau e'u polomakau maguaega

apaoga, ke e'u a'o kefa'a au'i fou keaupugui' keifai'i kefua kekae, ke kapa ma'oi isafa kefua kekae. Ega puo amagelofe miamiaga fomai fooma,' eoma.

⁵ “Kai papiau ega'ina epo'iai kai aga'o isa ega iifa gefa aeaunia. Aga'o elao ega agoai epinauga, ke aga'o elao ega titoai ega amu e'afa'afalaini'i.

⁶ Ke i'oi'i isa'i au'i kin ega pinauga au'i ega'ina keafii'i keauniii'i, keafi apalani'i, ke keaupugui'i.

⁷ Kin ega'ina fougua elogo aisama, gua ekupu alogaina. Ke ega ifani au'i eulai'i kelao auau au'i ega'ina keaupugu afe'aini'i, ke e'i taoni keumaisa.

⁸ “Egae kai ega pinauga au'i epaini'i einaka, ‘Amagelofe miamia kina ekainia kai iifa lapeni'i fekemai laoma au'i iina fekemai auga laisa'i aekainia. ⁹ Ega puo olao keaga kiu'iai kai mo egae agoisa'i au'i iifa fopeni'i i'ina miamia fekemai,’ eoma. ¹⁰ Ega puo pinauga au'i kelao keagai papiau kapa'i mo egae keisa'i au'i, felo'i apala'i fou ma'oi kepaini'i kemai. Ke miamia kemai au'i amagelofe miamiaga afuga ega'ina ake kepa-pogua.

¹¹ “Kai kin emai miamia kemai au'i gaisa'i eoma aisama, epo'iai au aga'o amagelofe tiapuga ae'iuka eisa. ¹² Ke epa'ani penia einaka, ‘Ekefa'au, oi amagelofe tiapuga aloi'iuka kai ala looma inae lokoko?’ eoma. Kai au ega'ina iifa aga'o aeifania.

¹³ “Ega aisama kin ega pinauga au'i epaini'i einaka, ‘Amoafia ima ife amogope'i kai afegai uminagai amo'afolaisa. Egae isa ageapepe nie ageapalolia,’ eoma.

¹⁴ Egae kai Iesu eifa einaka, “Isa ega ekapa oma, gome Deo papiiau ma'lo iifa epenii'i ega miamia fekelao eoma kai, ekinani'i au'i auga, au'i ma'lo laa'i,” eoma.

Tax Isoge Pamalelega

(Mako 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵ Egae kai Faliseo au'i kepealai kelao iifa kepaapa, Iesu ifo ega nini'aniai fekepaaoa keoma.

¹⁶ Ke isa e'i imoi, ke Herod ega au fou keulai'i kelao Iesu kepa'ani penia keinaka, “Pamalele aumu, lai alogo oi auga iifa ko'a mo loifania. Ke iifa ko'agai mo Deo ega keaga papiiau lopamaleleni'i. Ke papiiau oi eemuai ala keopola oma auga gefa aloauga. Gome oi papiiau afe'i aloisa. ¹⁷ Ega puo lai oi apa'ani penio. Sisa tax fapenia auga ekainia o aekainia ma auga moifania amalogo aoma?” keoma.

¹⁸ Kai Iesu isa e'i opola apalagai kepa'ani auga elogo puo epaini'i einaka, “Pifoge aumi. Kapa puo lau o'opoisau? ¹⁹ Silifa monina oafia tax oogeoge auga amopakinaisau,” eoma. Ke au ega'ina denari monina aga'o keafia kepeniia.

²⁰ Ke Iesu ega'ina monina eafia epakina'i kai epa'ani peni'i einaka, “I'ina faagagai kai lalauga, ke kai aka ekae?” eoma.

²¹ Ke isa keinaka, “Sisa,” keoma.

Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Ega puo kapa'ina Sisa apuga auga Sisa fopenia, ke kapa'ina Deo apuga auga Deo fopenia,” eoma.

²² Isa Iesu ega eifa oma aina kelogonia aisama, kekauai alogai keopofua. Ke Iesu kepua'afuga kekailai kelao.

*Maunimue Afegai Amage Laa'i
(Mako 12:18-27; Luka 20:27-40)*

²³ Ke ega'ina kinagai mo, Saduseo au'i papiiau maeai afakemaunimue keoma au'i, Iesu pa'ani aga'o kegapa'ani penia keoma kemai eegai. ²⁴ Ke kepainia keinaka, “Pamalele aumu. Moses ega iifa alogai eifa, au aga'o ageamage kai gauga aga'o afaepamauga agemae koa aisama, aafuga isa akina feakafania ega koa au emae auga gauga aga'o femauni eoma. ²⁵ Pau lai epomaisai o'oe au'i imagea gua keagu. Fa'aniauga eamage kai imoi laa'i emae. Ega puo akafa epua'afuga isa akina ega'ina papiiega eakafania. ²⁶ Kai isa isafa ega koa i'opoga mo faagagai emia, ke isa muninai emauni auga isafa ega koa faagagai emia. Ega mo eoma elao eke afifua auga faagagai efua. ²⁷ Ke fuagai papie isafa emae. ²⁸ Ega puo papiiau akemaunimue pugu aisama, kaisau auga papie akafa ipauma agemia? Gome isa ma'oai papie ega'ina keakafania,” keoma.

²⁹ Kai Iesu einaka, “Oi Deo ega iifa alologo ke ega isapu ala koa auga isafa oko alologo puo, oapagea efua. ³⁰ Papiiau maeai akemaunimue aisama, afakeamage ke afakepaamageni'i kai, isa auga ufa agelo'i koa i'opo'i akemia. ³¹ Ke Deo papiiau maeai akemaunimue fouga oi maamiai eifania auga, ega iifa puka alogai alokuapina ma? ³² Abraham, Aisak, ke Iakobo ufainagai kemae mo ganinagai, Deo ago alogai lo eufa auga alogai Moses eapakina penia aisama eifa, ‘Lau Abraham, Aisak, ke Iakobo fou e'i Deo,’ eoma. Ega puo Deo auga kemae umamo au'i e'i Deo laa'i

kai, kemae kai keague au'i e'i Deo,” eoma.

³³ La'afou papiau'i i'ina pamalelega a'o kelogonia aisama, kekauai alogaina.

Deo Ega Iifa Akaiki'a Ipauma Auga Pa'anina
(Mako 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴ Kai Faliseo au'i Iesu Saduseo au'i ake'i ea-funia fougua kelogo aisama, isa kelao kela'afou.

³⁵ Egae kai pamalele auga Moses ega iifa elogo felo auga aga'o, Iesu e'opoisa, iina epa'ani peni oma einaka: ³⁶ “Pamalele aumu. Moses ega iifa kapula'i alo'iai iifa kapa auga akaiki'a ipauma?” eoma.

³⁷ Ke Iesu einaka, “ ‘Oi alomu ko'agai, guamu fofougai, alomu fofougai, ke imaaumu fofougai emu Lopia Deo anina foani.’[☆] ³⁸ I'ina iifaga auga eufai, ke iifa akaiki'a ipauma. ³⁹ Ke iifa gua auga, eufai auga fou afa'agamo i'opo'i mo koa i'opoga. Ega'ina auga, oi alomu ko'agai ifomu animu loani koa i'opoga, emu e'a ipafe auga anina ega foani oma.[☆] ⁴⁰ Moses ega iifa ke profeta ma'oi e'i iifa, i'ina iifa'i auni'i alo'iai kekae,” eoma.

Mesaia Auga Kai Gauga?

(Mako 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹⁻⁴² Ke Faliseo au'i egae kekaigugu keapaega kai, Iesu isa epa'ani peni'i einaka, “Oi Mesaia eegai ala oopola oma? Ke isa kaisau gauga ooma?” eoma.

Ke isa keinaka, “Isa auga Davide okogai agemai auga,” keoma.

⁴³⁻⁴⁴ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Ala koa i'opoga, Davide Deo ega Spirituai enini'ani

[☆] 22:37: Deuteronomy 6:5 [☆] 22:39: Lefitikus 19:18

aisama, isa Mesaia eifaga ‘Lopia’ eoma? Gome isa eifa,

“ ‘Lopia lau e'u Lopia epainia einaka:

“Kaiuai moagu felaolao,

oi emu ou au'i ifemu guagai alaoge'i alogafapi'i,”

eoma.

Sam 110:1

⁴⁵ Davide isa eifaga Lopia eoma koa aisama, ala koa i'opoga isa Davide okogai agemai?” eoma.

⁴⁶ Kai isa epo'iai kai aga'o iifa aga'o aeifania Iesu ega pa'ani afa aepamue. Ke ega'ina kina afegai, kemani'i kai aga'o isa pa'ani aga'o aepenia pugu.

23

Iesu Moses Ega Iifa Pamalelega Au'i Ke Faliseo Au'i Fou Efinai'i

(Mako 12:38-40; Luka 11:37-52; 20:45-47)

¹ Egae kai Iesu la'afou papiau'i ke ega imoi fou epaini'i einaka: ² “Moses ega iifa pamalelega au'i, ke Faliseo au'i fou auga Moses afuga keafia, ke isa iifa papiau kepeni'i kai'iai fekepea keoma. ³ Ega puo oi isa aina'i foafia, ke kapa ma'oai kepainimi fokapa'i keoma au'i fokapa'i. Kai kapa'ina kekapa auga folokapa, gome isa kapa'ina keifania auga akekapa. ⁴ Ke isa meu akaiki'a ke'ofa papiau fago'iai keogeaua kepua, ke meu i'oina i'oina papiau kepeni'i kai'iai kegapea keoma. Kai ifo'i akelogoaini'i ima'i keke'e aga'omo mo ganinagai akeafiakae, ega'ina papiau'i akepalagaini'i fago'iai meu akeafiopua.

⁵ “Kai isa kapa ma'oai kekapa'i auga, papiau fekeisa'i keoma puo kekapa'i. Ega puo isa fe'a e'ele Deo ega iifa faagagai kepapua auga akaiki'a

kepamia kai kania'iai o fago'iai keoge. Ke afe'i tiapuga kuagai ufe koa i'opo'i kepa'au opu'i, tiapu kepakaikai'i au'i kepamaefa alogaini'i. ⁶ Ke anina keani miamia kina'iai ke Iudea papiaui e'i la'afou afu'iai au akaiki'a'i keaguagu au'i mo afu'iai fekeagu keoma. ⁷ Ke anina keani afa'afa afu'iai papiaui isa fekepamegoni'i keoma. Ke anina keani, papiaui isa fekeifani'i 'Rabai' fekeoma'i keoma.

⁸ “Kai oi auga fakeifanimi 'Rabai,' fakeoma, gome oi emi Pamalele Auga aga'omo. Ke isa auga Kristo. Ke oi ma'oai auga isa papagai ke oi ma'oai aami akimi. ⁹ Ke aagoai kai aga'o foloifaga 'amau' folooma, gome oi Amami ko'a ipauma aga'omo, ke isa auga ufai eague. ¹⁰ Ega'ina mo laa'i kai, kai aga'o oi fakeifanimi pamalele aumi fakeoma. Gome oi emi pamalele auga aga'omo, ke ega'ina auga Kristo. ¹¹ Kai oi epomiaiai kaisau akaiki'a ipauma auga, oi emi pinauga auga agemia. ¹² Gome kaisau ifo akaiki'a epamia auga, Deo isa au e'ele agepamia. Kai kaisau ifo e'ele epamia auga, Deo isa au akaiki'a agepamia.

¹³⁻¹⁴ “Moses ega iifa pamalelega aumi ke Faliseo aumi fou pifoge aumi! Deo oi afa apala fepenimi laoma! Gome oi papiaui Deo ega agofa'ai fekekoko auga pa'afina okupuga. Ega koa okapa oi ifomi alokoko, ke papiaui egae kegakoko keoma au'i

isafa alogoaini'i akekoko.*

15 “Moses ega iifa pamalelega aumi ke Faliseo aumi fou pifoge aumi! Deo oi afa apala ipauma fepenimi laoma! Gome oi ago ma'oi ke a'u afu'i ma'oi opafua'i kai, papiu aga'omo alo opaponia munimiai epea. Ke isa oi fou omia aisama, oi isa opalifu alogaina, ke oi isa tiapolo gauga opamia. Ke oi emi laomai apala auga aga'omo mo koa i'opoga kai, isa ega laomai apala auga gua koa i'opoga emia, oi emi laomai apala eka'egaina.

16 “Moses ega iifa pamalelega aumi ke Faliseo aumi, oi auga maakimi'i au'i koa i'opomi papiu opapea me'e'i aumi! Deo oi afa apala fepenimi laoma! Gome oi papiu opaini'i oifa, aufalao aga'o Deo ega e'a akagai pako'a nini'anina agekapa auga kapa aga'o laa'i ooma. Kai isa Deo ega e'a alogai gold eka auga akagai pako'a nini'anina agekapa aisama, ega'ina nini'anina isa egope koa i'opoga puo laa'i agepamia afaekaina ooma. 17 Oi kafo'o maakimi'i aumi! Kapa'ina auga kapa akaiki'a: Gold, o Deo ega e'a gold epalolofania auga kapa akaiki'a? 18 Ke oi iina oifa oma isafa, 'Aufalao aga'o Deo amu opa'a penia afugai pako'a nini'anina agekapa auga kapa aga'o laa'i ooma. Kai aufalao aga'o pipeni amuga ega'ina afugai ekaega

* **23:13-14:** Papiu isa'i 13-14 fuagai i'ina iifaga kepapua: “Moses ega iifa pamalelega aumi ke Faliseo aumi fou pifoge aumi! Deo afa apala ipauma fepenimi laoma. Gome oi pifogai afuafu e'i amu oanianilaini'i, ke papiu kegisami ooma puo megamega maefa'i ipauma'i oifani'i. Ega puo oi afa apala ipauma agoafia.”

auga laagai pako'a nini'anina agekapa auga, ega'ina nini'anina isa egope koa i'opoga puo laa'i agepamia afaekaina,' ooma. ¹⁹ Oi maakimi'i aumi! Kapa'ina auga kapa akaiki'a: pipeni amuga, o Deo amu opa'a penia afuga pipeni epalolofania auga kapa akaiki'a? Iifa ko'a Deo amu opa'a penia afuga auga kapa akaiki'a. ²⁰ Ega puo kaisau Deo amu kepa'a penia afugai eapa pako'a nini'anina ekapa auga, afu ega'inagai mo pako'a nini'anina aekapa kai kapa ma'oi egae kekae au'i isafa laa'iai pako'a nini'anina ekapa. ²¹ Ke kaisau Deo ega e'a akagai pako'a nini'anina ekapa auga, e'a mo akagai pako'a nini'anina aekapa kai, Deo egae alogai eague auga isafa akagai pako'a nini'anina ekapa. ²² Ke ufa auga Deo ega aguagu afuga. Ega puo kaisau ufa akagai pako'a nini'anina ekapa auga, Deo ega aguagu afuga, ke Deo egae eague auga akagai pako'a nini'anina ekapa.

²³ “Moses ega iifa pamalelega aumi, ke Faliseo aumi auga pifoge aumi! Deo oi afa apala fepenimi laoma! Gome oi emi fo'ama gamuga felo'i fekepamia'i kapa'i au'i ou'aga alogai, aga'omo oafilaisa Deo opalao penia. Ega'ina kapa'i aka'i mint, dill ke cummin. Kai oi Moses ega iifai kapa akaiki'a'i fou'i eifani'i au'i oumakalaini'i. Ega'ina auga oi papiau ee'iai Deo maagai laomai felo fokapa, ke papiau gua'i foania. Ke oi Deo fopako'ania. Oi Moses ega iifa muniai laifani'i au'i fokapa'i, ke kapa'ina okapa kakaua auga isafa foloumakalaina fokapa. ²⁴ Oi maakimi'i au'i koa i'opomi, papiau opapea me'e'i. Oi emi

apala Deo maagai auga, kaputi alogai aguma koa i'opoga e'ele eka oisa aisama, oafilaisa. Kai emi apala Deo maagai akaiki'a ipauma kamelo koa i'opoga mo ganinagai, kaputi alogai eka oisa kai, aloisa koa i'opoga oinu okogopa. Ega koa okapa, kapa e'ele'i muni'iai opea kai, Deo maagai kapa akaiki'a auga oumakalaina.

²⁵ “Moses ega iifa pamalelega aumi ke Faliseo aumi fou pifoge aumi! Deo oi afa apala fepenimi laoma! Gome oi afemi, kaputi ke liti afe koa i'opoga auga oikua iisa felo ipauma. Kai oi alomi, kaputi liti fou alo'i koa i'opoga auga aloikua eofu afe'ai. Oi alomi auga a'ao epogu, ke kapa ma'oai apala'i omaani'i au'i, ke kapa oi alomi fekepagama alogaina au'i mo oi alomi epogu. ²⁶ Faliseo aumi, maami ekimi'i! Kaputi ke liti alo'i foiku kakaua kai, afe'i isafa felo agemia.

²⁷ “Moses ega iifa pamalelega aumi ke Faliseo aumi fou pifoge aumi! Deo oi afa apala fepenimi laoma! Gome oi afemi auga, la ke'ima felo iisa felo ipauma koa i'opoga. Kai alomi auga, la alogai kapa ofu'i ma'oai, ke papiiau aga'o imauga efoka, ke uniaga mo ekae koa i'opoga. ²⁸ Ega koa i'opoga, papiiau ee'iai oi afemiai auga, alo opai papiaumi koa i'opomi. Kai alomi auga, pifoge ke laomai apala'i ipauma'i epogu.

²⁹ “Moses ega iifa pamalelega aumi, ke Faliseo aumi fou pifoge aumi! Deo oi afa apala fepenimi laoma! Gome oi profeta ke alo opai au'i kemae au'i fou e'i la okapai'i ke opakaikai'i. ³⁰ Ke oifa oinaka, 'Lai ufumai apamai mia'iai amaagu koa aisama, lai isa fou aga'omo falamia profeta

ega'ina ifa'i falapafaka,' ooma. ³¹ Oi ega ooma puo, oi ifomi papiau profeta ega'ina keaupugu'i au'i oi ufumi apami auga ko'a mo oifafoua. ³² Ke oi ufumi apami laomai apala ke'inaisa auga laagai amoapau amopafua.

³³ “Oi auga kaapa ke kaapa apala ipauma auga gauga aumi! Oi ipeliai emi laomai apala afa foafia auga eegai ala agopiaukoko oma? ³⁴ Oi ufumi apami laomai apala ke'inaisa auga laagai foapau fopafua laoma puo lau profeta, ikifa au'i, ke e'u iifa pamalelega au'i laulai'i eemi kefai. Ega'ina papiau'i epo'iai isa'i agoaupugu'i, ke isa'i kolotiai agoau'u'u'i. Ke isa'i emi la'afou afu'iai agogapuki'i, ke isa'i au'i agoula'i taoni aga'o aga'o alo'iai agokoko agofai agolaoaina. ³⁵ Ega koa agokapa, aagoai papiau alo'i opaina au'i ifa'i efaka au'i ma'oai e'i puo oi agopuo. Ega'ina auga pau mo okapa auga mo laa'i kai, Apele faagagai age'ina agemai, Berakaia gauga, profeta Sakaraia Deo ega e'a, ke a'o Deo opa'a penia afuga fou epo'iai keaupugua auga isafa e'i puo oi agopuo. ³⁶ Iifa ko'a maamiai laifania, ega'ina kapa'i ma'oai oi pau oague aumi faagamiai akemia,” eoma.

Iesu Ierusalem Taonina Gua Eaniia
(Luka 13:34-35)

³⁷ Egae kai Iesu Ierusalem taonina eisa gua eaniia puo epapinapina einaka, “O Ierusalem, Ierusalem! Ierusalem taoninai oagu papiaumi. Oi profeta oaupugui'i, ke Deo papiau eemiai eulai'i au'i isafa kepoai ofoupugui'i. Ke o'olo ina papiega gauga epakai guguaini'i panina papagai

epakaisogoni'i koa i'opoga, lau isafa kina ma'o alou ko'agai oi gaumi maafi kaigugui'i laoma kai, oi opamafua anina aloani. ³⁸ Maami galao oi emi e'a maini emia ekae, kai aga'o egae laa'i amoisa. ³⁹ Gome lau lapainimi. Oi lau afofoisau pugu agelao agoifa, 'Lopia akagai emai auga Deo eegai kapa felo'i eafi'i,'[✧] agooma kai agoisau pugu," eoma.

24

Muni Kapa'ina Agemia Auga Fouga (Mako 13:1-31; Luka 21:5-28)

¹ Iesu Deo ega e'a epua'afuga elao alogai, ega imoi muninai kemai Deo ega e'a gaisa keoma kepakina. ² Ega aisama Iesu isa epa'ani peni'i einaka, "I'ina kapa'i ma'oai oisa'i ma? Iifa ko'a maamiai laifania. Kepo i'ina e'agai oisa'i au'i, aga'omo ganinagai aga'o laagai ekauau afofoisa kai ma'oai akeafi'i akepiulai'i," eoma.

³ Egae kai Iesu elao Olifa ikugai eagu alogai, ega imoi ogefakeai kelao kepa'ani penia keinaka, "Gaika i'ina kapa'i akemia, ke oi emu mai kina ke agofa'a ega fua kinagai gou kapa agemia auga maamaisai moifania?" keoma.

⁴ Ke Iesu einaka, "Foisa felo kai aga'o faefogeimi. ⁵ Gome papiiau ma'o lau akauai akemai akeifa, 'Lau Mesaia,' akeoma, ke ma'o akefoge'i. ⁶ Ke oi ifani kemia auga a'o agologo, ke ifani akemia auga fouga akeifania a'o agologo kai, foisa ega'ina kapa'i a'o'i agologoni'i aisama, folo-man'i. Ega'ina kapa'i auga fekemia auga mo akemia kai agofa'a ega fua auga muni kai agemai.

✧ 23:39: Sam 118:26

⁷ Agofa'a fofouga alogai, ago, ago fou akepipaini, ke kin, kin fou akepipaini. Ke kafokau akaiki'a'i akemai ke magea akaiki'a'i akemia, afu i'oi'i i'oi'i papiau'i akepalifu'i. ⁸ I'ina kapa'i akemia auga, papie aga'o inaegai gamauni eoma e'ina ekiekie auga kiekie koa i'opoga.

⁹ “Egae kai oi akeafimi papiau ima'iai akepaaumi, ke isa oi akeafi apalanimi, ke akeaupuguimi. Ke lau akau puogai ago ma'oai papiau'i alo'i ko'agai oi animi afakeani. ¹⁰ Ega'ina agemia kinagai, papiau ma'o e'i pako'a akepua'afuga, ke isa ifo'i mo epo'iai aga'o aga'o ake'afa'afalaini'i, ke alo'i ko'agai ani'i afakeani. ¹¹ Ke profeta pifoge'i ma'o ake'ue, papiau ma'o akefoge'i. ¹² Ke laomai apala auga ma'o agemia papiau ma'o laomai apala'i akekapa'i puo, papiau ma'o alo'i ko'agai papiau ani'i keani auga isapuga agekeke'a. ¹³ Kai kaisau ageapa kapula mo agelao fuagai auga, kania ageisagamau. ¹⁴ Ke iifa faunina Deo ega agofa'a fouga lau laifania auga, agofa'a fofouga alogai akeinogonia, ega koa ago ma'oai papiau'i ega'ina fouga ko'a auga akeifafoua afegai kai, agofa'a ega fua kina agemai.

¹⁵ “Ega puo kapa aga'o profeta Daniel fouga eifania auga kapa iisa mani'ina ipauma, Deo eifa aina'au penia auga, afu lolofagai ageapa agoisa aisama, fiakoa mo ega'ina afuga fopua'afuga femaini. I'ina kapa'ina eifania auga kaisau ekuapina auga oko felogo. ¹⁶ Ke papiau Iudea agogai keagu au'i isafa fekepiu iku fekelao. ¹⁷ Ke kaisau mo e'a ofaofagai keapa kelaagai au'i fakeake

e'i e'a alogai, kapa aga'o fakeafia. ¹⁸ Ke agoai kepinauga au'i isafa, fakelao e'i e'ai afe'i tiapu'i fakeafi'i. ¹⁹ Ega kinagai papie inae'iai, ke imoi kepa'u'i au'i kina apala ipauma ageafi'i. ²⁰ Kai oi fomegamega ega koa i'ina kapa inipo aupu, o Deo oau afagaina kinagai faemia. ²¹ Gome ega'ina kinagai kina apala'i ipauma'i akemia, kiekie akaiki'a'i akemia. Ke ega'ina kapa agemia auga, agofa'a egama mo alogai kiekie aga'o emia emai pau koa i'opoga auga laa'i, ke muni isafa kiekie aga'o ega'ina kiekiega koa i'opoga afaemia pugu. ²² Ke Lopia kina ega'ina faefoua ofola'o faepamia koa aisama, kai aga'o faeagu. Kai ekinani'i au'i fau'iai kina ega'ina agepafo'oania. ²³ Ega kinagai aufalao aga'o afeifa, 'Mesaia inamo'e, amoisa,' afeoma, o 'Mesaia egamo'e,' afeoma koa aisama, aina folopako'ania. ²⁴ Gome mesaia pifoge'i ke profeta pifoge'i akeapafoki, gou ke mirakulo akaiki'a'i akekapa'i. Ke afekaini'i koa aisama, Deo ekinani'i au'i mo ganinagai akefoge'i. ²⁵ Amoisa! Lau ega'ina kina aemai koa kai maamia i'ina kapa'i laifani'i, ega koa oi fofua foagu laoma.

²⁶ "Ega puo aufalao aga'o oi afepainimi afeinaka, 'Isa egae ago maininai,' afeoma koa aisama, folopealai ago maini fololao. Ke afeifa, 'Isa inamo'e e'a alogai eague,' afeoma koa aisama, aina folopako'ania. ²⁷ Gome kimage kina e'agau afugai eafi auga elao mo kina eake afugai koa i'opoga, Papiau Aumauni Gauga ega mai kina auga ega koa i'opoga agemia papiau ma'oai akeisa agekaina. ²⁸ Gome mae aga'o

kapai eka auga, paili isafa egae kekaigugu. Ega koa i'opoga, gaika i'ina kapa'i akemia aisama, agologo agofiakoa.

²⁹ “Ke kina apala'i ega'ina akemia afe'iai mo,
 “ ‘kina agepa'umina,
 ke gafa afaepoa,
 mi'imi'i ufai akea'opu,
 ke ufai kapa ma'oi akepigugu.’ *Aisaea*
13:10; 34:4

³⁰ “Ke ega kinagai Papiiau Aumauni Gauga emai auga gouga, ufa guagai agefoki akeisa. Ega aisama aagoai ago fofouga papiiau'i Papiiau Aumauni Gauga akepako'ania au'i akeapepe akepinapina. Egae kai Papiiau Aumauni Gauga isapu, ke eaea akaiki'agai ufai apuapuai agemai akeisa. ³¹ Ke isa fi'i a'ogai ega agelo ageulai'i akemai, ke isa ameku, afu paniai epua emai afu'iai, ufa apiegai ake'ina akemai akelao ufa apiegai papiiau kapa'i mo ekinani'i au'i akepakai guguaini'i.”

Papiiau Aumauni Gauga Ega Mai Pugu Kina
(Mako 13:28-37; Luka 21:29-33; 17:26-30, 34-36; 12:41-48)

³² Ke Iesu eifa pugu einaka, “Pau oi au aka fik auga faagagai kapa'ina emia auga foisa fomalele. Isa aga eikina e'ina gagauga eoge aisama, oi ologo kinafa'a kina emai efua ooma. ³³ Ega koa i'opoga, oi ega'ina kapa'i akemia agoisa'i aisama, fologo ega'ina kina emai kainagai emi pa'afi akegai mo ekae fooma. ³⁴ Iifa ko'a maamiai laifania. Pau papiiau'i akemae koa kai ega'ina kapa'i ma'oi akemia akeisa'i kai akemae. ³⁵ Ke aagoa ufa fou

akefua laa'i akemia kai, lau e'u iifa auga afaefua laa'i afaemia.”

³⁶ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Kai aga'o ega'ina kapa gaika kina, ke kina maaga kapagai agemia auga aelogo. Ke agelo mo ganinagai akelogo, ke Gauga isafa aelogo kai, Ama'a Deo mo elogo. ³⁷ Kai Papiiau Aumauni Gauga agemai pugu kina auga, papiiau Noa miagai ala kekapa oma koa i'opoga mo akekapa. ³⁸ Gome Noa miagai kou akaiki'a aemai koa kai, papiiau keaniani keinu keamage, ke kepaamage'i mo elao Noa sikuna alogai ekoko. ³⁹ Ke isa kapa'ina agemia auga oko aga'o akelogo mo elao, kou akaiki'a emai ma'oai kekogo afe'ai. Papiiau Aumauni Gauga agemai aisama, papiiau ega koa i'opoga mo akekapa. ⁴⁰ Au auni'i agoai kepinapinauga kai, Deo aga'o ageafi'aua, ke aga'o agepua'afuga. ⁴¹ Ke papie auni'i palafa ipaikumu'a kapa akeafia palafa kepapaikumu'a kai, Deo aga'o ageafi'aua, ke aga'o agepua'afuga.

⁴² “Ega puo fofua foagu isa ega mai pugu kina fo'ima. Gome kina kapagai oi emi Lopia agemai auga alologo. ⁴³ Kai oi i'ina iifaga kapa'ina eifania auga oko fologo: E'a inagome auga painao auga gapi'ai kina maaga kapagai agemai auga galogo koa aisama, isa ega e'a fe'ima puo, painao auga isa ega e'a faeaupea. ⁴⁴ Ega puo oi fofua foagu, gome oi Papiiau Aumauni Gauga agemai kina maaga alo'ima auga kina maagai agemai.

⁴⁵ “Ega koa aisama, kaisau auga alo ko'agai pinauga ekapa, ke ikifa auga? Isa auga isa ega au akaiki'a ageoge, isa pinauga au'i ma'oai fe'ima'i isapuga agepenia, ke e'i aniani kina

maaga agekaina aisama, e'i fo'lama isafa fepeni'i fekeania eoma auga. ⁴⁶ Ke au akaiki'a agemue agemai, isa ega pinauga epeniia auga agekapa ageisa aisama, kapa felo'i pinauga auga ega'ina agepenia. ⁴⁷ Iifa ko'a maamia laifania, au akaiki'a pinauga auga ega'ina epinauga felo puo, ega kapa ma'oai isa imagai ageoge age'ima. ⁴⁸ Kai pinauga auga iina afeifa oma auga amoopolaga, 'Lau e'u au akaiki'a elao paakai paakai agemai,' ageoma. ⁴⁹ Ke age'uegekae isa fou kepinauga au'i ageauni'i, ke ageaniani aage mo, ke inuinu au'i fou akeinuinu. ⁵⁰ Ke pinauga auga ega'ina, ega koa agekapa alogai, isa ega au akaiki'a ae'ima kinagai, ke kina maaga kapagai agemai auga aelogo auga kina maagai agemai. ⁵¹ Ega aisama au akaiki'a ageoge, pinauga auga ega'ina ageafia ageau kapulania, ke pifoge papi'au'i keagu afugai agepaagua, ke egae isa ageapepe, nie ageapalolia.

25

Ifiao Au'i Ou'aga Palapole'i

¹ Iesu eifa pugu einaka, "Ega kinagai Deo ega agofa'a auga iina koa i'opoga agemia. Ifiao agu'a'i faaga'i fofouga au'i ou'aga, au aga'o fou akefeufeu au'i e'i lanepa keafii'i amage mamaga auga kegaisa keoma kelao. ² Ega'ina ifiao'i epo'iai ima au'i ikifa ifiao'i kai, ima au'i kala'au ifiao'i. ³ Ke kala'au ifiao'i ima e'i lanepa keafii'i kai, oili eo aga'o akeafia. ⁴ Kai ikifa ifiao'i auga e'i lanepa, ke oili oga e'ele'i alo'iai kepa'efauka'i keafii'i kelao. ⁵ Ke kelao kai amage mamaga auga

aepaafiāfi aemai puo, ma'oi keagu ke'imaisa alogai maa'i efu puo kefeu.

⁶ “Isa kefeu elao fafueu'o aisama, aufalao aga'o eagaga einaka, ‘Amage mamaga auga emai in-amo'e, opealai omai amoisa,’ eoma.

⁷ “Ega aisama ega'ina ifiao'i faaga'i fofouga au'i ou'aga, au aga'o fou akefeufu au'i kekauai ke'ue e'i lanepa kepaafiau'i. ⁸ Ke kala'au ifiao'i au'i ikifa ifiao'i kepaini'i keinaka, ‘Lai emai lanepa afa'agamo akealo puo, amogafegafe oili afa amopenimai,’ keoma.

⁹ “Kai ikifa ifiao'i keinaka, ‘Lai oili afa oi agapenimi aisama, fou kai'alao oili agapapinauga afaekaina. Ega puo oili afalapenimi kai, oi olao kaisau oili ke'afa'afalaina au'i ee'iai ifomi emi oili amo'afa,’ keoma.

¹⁰ “Ke isa oili i'afa kelaoega kai, amage mamaga auga emai. Ke ifiao oili keafi umamo au'i, isa fou amagelofe miamiaga alogai kekoko, ke pa'afi kekupunia.

¹¹ “Ega'ina afegai ifiao ima oili i'afa kelao au'i isafa kemai keifa keinaka, ‘Lopia, lopia pa'afi mopaagalaisa lai amai amakoko aoma,’ keoma.

¹² “Kai isa iifa epamue einaka, ‘Iifa ko'a maamia laifania. Lau oi kaisau alalagonimi,’ eoma.

¹³ “Ega puo amu ma'oi fopafua'i fofua foagu. Gome oi Papiau Aumauni Gauga gaika kina age-mai, o kina maaga kapagai agemai auga alologo,” eoma.

*Kin Ega Pinauga Au'i Palapole
(Luka 19:11-27)*

14 Egae kai Iesu eifa pugu einaka, “Deo ega agofa'a auga iina koa i'opoga. Au aga'o afu agoma galao eoma alogai, ega pinauga au'i eifa kaigugu'i, ke ega amu isa ima'iai epaaua ke'imai'i. 15 Ega'ina alogai pinauga auga aga'o, talent monina ima epeniia, ke aga'o talent monina gua mo epeniia, ke aga'o auga talent monina aga'omo* epeniia. Ega koa ekapaisa auga, isa kapa aga'o akekapa agekaina eisa auga koa i'opoga, moni isafa ega koa epenii'i. Egae kai isa ekailai afu agoma elao. 16 Au talent monina ima eafia auga, fiakoa mo elao ega moni ega'ina epapinauga, ke ima mo laagai eogeaua. 17 Ke au talent monina gua eafia auga isafa elao, moni ega'ina epapinauga, ke laagai gua mo eogeaua pugu. 18 Kai au talent monina aga'omo eafia auga elao, apu eapiia ega au akaiki'a ega moni egae eogefake efufunia.

19 “Ke kina epo emaefa afegai, au akaiki'a ega'ina emue emai ega pinauga au'i ee'iai, ke moni epapealaisa isa epenii'i auga oko gapakaisa eoma. 20 Ega puo au talent monina ima eafia auga, ima mo laagai eogeaua auga fou eafii'i emai kai, eifa einaka, ‘Au akaiki'a aumu, oi lau lopako'aniau talent monina ima lopeniiau. Ke lau ima mo laagai laogeaua moisa,’ eoma.

21 “Ega aisama isa ega au akaiki'a eifa einaka, ‘Oi lopinauga felo, pinauga felo aumu, ke kapa'ina lapeniio fokapa laoma auga alomu ko'agai lokapaisa. Ke oi amu oisomo lapeniio au'i alomu ko'agai lokapa felo'i. Ega puo kapa ma'o

* **25:15:** Talent monina aga'omo auga gafa auni'i monina apiegai.

oi alapenio alo'ima'i. Ke mai emu au akaiki'a ega alogama auga fou amoalogama,' eoma.

²² “Ega'ina afegai au talent monina gua eafia auga isafa emai eifa einaka, ‘Au akaiki'a aumu, oi lau lopako'aniau talent gua lopeniiu. Ke lau gua mo laagai laogeaua moisa,’ eoma.

²³ “Ega aisama isa ega au akaiki'a iifa epamue einaka, ‘Oi lopinauga felo, pinauga felo aumu, ke kapa'ina lapeniio fokapa laoma auga alomu ko'agai lokapaisa. Ke amu oisomo lapeniio au'i alomu ko'agai lokapa felo'i. Ega puo lau oi kapa ma'o alapenio alo'ima'i. Ke mai emu au akaiki'a ega alogama auga fou amoalogama,' eoma.

²⁴ “Ega'ina afegai au talent aga'omo monina eafia auga emai eifa einaka, ‘Au akaiki'a aumu, lau lalogo oi gua'inoka aumu, ke kapa aga'o alofauga kai aufalao aga'o efauga auga anina loafia. Ke kapa aga'o alo'afoka auga afugai au pua'i lopakai guguaini'i. ²⁵ Ega puo lamani'i lalao emu talent monina apuai laogefake. Ega'ina monina oi apumu inamo'e moisa,' eoma.

²⁶ “Ke isa ega au akaiki'a iifa epamue einaka, ‘Oi apolo ke pinauga apala ipauma aumu! Oi lau kapa aga'o alafauga kai anina laafia, ke afu aga'ogai au oga'i ala'afoka'i kai ani'i laafi'i auga lologo ma? ²⁷ Oi ega loopola oma koa aisama, lau e'u moni panika au'i ee'iai fooge, ega koa lamue lamai aisama, moni ega'ina laagai aga'o fekegeaua faafia.

²⁸ “‘Isa eegai talent monina aga'omo ekaega auga amoafania, au talent monina ou'aga eegai kekae auga amopenia. ²⁹ Gome papiau

ma'oi e'e'iai amu ma'oi kekae mo ganinagai, ma'oi akeafia, ke ee'iai amu akepuapua. Ke kaisau eegai kapa aga'o laa'i mo ganinagai, kapa'ina isa eegai ekae auga akeafania. ³⁰ Ke pinauga auga ega'ina kapa aga'o aepapagama auga amoafia, e'a afe uminagai amopiulaisa, egae isa ageapepe nie ageapalolia,' eoma.

Kina Fuagai Afa Ala Agaafi Oma Auga Fouga

³¹ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Papiau Aumauni Gauga Kin agemia, eaea ke isapu akaiki'agai ega agelo alo'i elolofa au'i ma'oi fou akemai pugu aisama, isa ega aguagu afugai ageagu, ke ufa eaea ke isapuga akaiki'a auga alogai ageaguka agemai. ³² Ega'ina alogai ago ma'oi papiau'i isa agogai akepakai guguaini'i, ke sipi i'ima auga sipi nani fou e'ea'i aufa afu'iai epaapa'i koa i'opoga, isa papiau aga'o aga'o age'ea'i aufa afu'i agepeni'i. ³³ Ke isa papiau felo'i sipi koa i'opo'i au'i kaina kainai agepaapa'i kai, papiau apala'i nani koa i'opo'i au'i lafanina kaina agepaapa'i.

³⁴ “Egae kai Kin ageoge papiau isa kaina kainai keapa au'i agepaini'i ageinaka, ‘Lau Amau eegai kapa felo'i oafi'i aumi, oomai agofa'a egama mo alogai, lau Amau ega agofa'a oi apumi eoma auga amoafia apumi gamia. ³⁵ Gome lau inaeu ekimu aisama, oi lau kapa aga'o openiiu laanii. Ke aisou ekupu aisama, kapa aga'o openiiu lainu. Ke lau au a'iu lamia aisama, oi lau oifa kokoisau. ³⁶ Ke tiapu anina laani aisama, tiapu opai'iukaisau, ke laisafa aisama, oi o'imaisau. Ke lau tipulai laagu aisama, omai oisau.’

³⁷ “Ega aisama alo opai papiâu'i isa akepaina akeinaka, ‘Lopia, gaika oi inaemu ekimu aisao fo'ama apeniio loaniia, o aisomu ekupu kapa aga'o apeniio loinu? ³⁸ Ke gaika oi au a'imu lomia, ke lai oi aifa kokoiso, o tiapu anina loani aisama, tiapu apai'iukaiso? ³⁹ Ke gaika loisafa a'imaiso, o tipulai loagu afai aisao?’ akeoma.

⁴⁰ “Ke Kin iifa agepamue ageinaka, ‘Tifa ko'a maamiaï laifania. Kapa'ina mo lau aau akiu e'ele'i i'ina aga'o eegai okapaisa auga, lau eeuai okapaisa,’ ageoma.

⁴¹ “Egae kai papiâu lafanina kaina keapa au'i agepaini'i ageinaka, ‘Oi Deo afa apala epeniimi aumi, lau eeuai okailai olao, tiapolo ega agelo fou fau'iai Deo lo aealoalo afuga ekapaisa efua ekaega auga afugai amokoko. ⁴² Gome lau inaeu ekimu kai, oi lau kapa aga'o alopeniau alaania, ke aisou ekupu kai, oi kapa aga'o alopeniau alainu. ⁴³ Ke lau au a'iu lamia kai, aloifa kokoisau, ke lau tiapu anina laani kai, oi lau tiapu aga'o alopai'iukaisau. Ke lau loisafa kai, alo'imaisau, ke tipulai laagu kai, alomai aloisau,’ ageoma.

⁴⁴ “Ega aisama isa isafa iifa akepamue akeinaka, ‘Lopia, gaika oi inaemu ekimu, o aisomu ekupu, o au a'imu lomia, o tiapu anina loani, o loisafa, o tipulai loagu aisao kai alapalagainio?’ akeoma.

⁴⁵ “Ke Kin iifa agepamue ageinaka, ‘Tifa ko'a maamiaï laifania. Kapa'ina mo lau aau akiu e'ele'i i'ina aga'o eegai alokapaisa auga, lau eeuai alokapaisa,’ ageoma.

⁴⁶ “Egae kai papiâu apala'i au'i afu aoniamo afa apala ipauma fekeafia auga afuga akelao kai, alo opai papiâu'i auga, Deo agu pagai maunina epeni'i afuga akelao,” eoma.

26

Iudea Au Akaiki'a Au'i Iesu Isaupugua Kefagaisa

(Mako 14:1-2; Luka 22:1-2; Ioane 11:45-53)

¹⁻² Iesu ega'ina kapa'i ma'oi eifani'i efua aisama, ega imoi epaini'i einaka, “Kina auni'i mo kekae Pasover miamiaga agemia auga oi ologo. Ke ega'ina kinagai Papiâu Aumauni Gauga papiâu ima'iai akepaaua kolotiai akeau'u'ua,” eoma.

³ Ega'ina alogai sakedote lopia'i ke Iudea au akaiki'a au'i fou sakedote lopia fa'a aka Kafiafas ega e'a akaiki'agai kekaigugu. ⁴ Ke isa keaga aga'o kekapunia ogefakiai Iesu fekeafia fekegope, ke fekeaupugua keoma. ⁵ Kai keinaka, “I'a miamia kinagai ega'ina falakapa, o laa'i koa aisama, papiâu epo'iai kelele ke a'oa'o akaiki'a afemia,” keoma.

Betaniai Papie Aga'o Oili Eafia Iesu Kania E'efaisa

(Mako 14:3-9; Ioane 12:1-8)

⁶ Ega'ina afegai Iesu elao Betani taoninai au aga'o aka Saimon, Iesu isa molumolu isafaga eafia kai, epafelo auga ega e'ai eagu. ⁷ Ega'ina alogai papie aga'o oga e'ele alogai oili foga felo ipauma, ke afa akaiki'a ipauma auga eafia emai

Iesu eaniani laolao kai, ega'ina oilina kania e'efaisa.

⁸ Kai Iesu ega imoi papie ega ekapa oma keisa aisama, gua'i ekupu alogaina ke keifa keinaka, “Kapa puo ega'ina oilina epalifu aagenia mo?

⁹ Gome ega'ina oilina afa akaiki'agai fei'afalai ke monina ulalu papiau'i ipeni'i femia,” keoma.

¹⁰ Kai Iesu isa kapa'ina keifania auga elogo aisama epaini'i einaka, “Kapa puo i'ina papiega opaakekuania? Ega koa folokapa gome isa kapa felo ipauma lau eeuai ekapaisa. ¹¹ Gome ulalu au'i auga aufa kina mo eemiai akeagu kai, lau auga oi fou afalaagu mo afaelaolao. ¹² Ke isa oili foga felo i'ina lau kaniau'ai e'efaisa aisama, lau imaa'u ifufuga agemia auga, pau ekapa umania mo. ¹³ Iifa ko'a maamia'i laifania. Agofa'a fofouga alogai kapai mo iifa faunina lau fou akeinogonia aisama, i'ina papiega lau faagauai kapa'ina eka-paisa auga isafa akeopolaga akeifafoua,” eoma.

*Judas Elogo Iesu Age'afa'afalaina Eoma
(Mako 14:10-11; Luka 22:3-6)*

¹⁴ Egae kai Iesu ega imoi 12 epo'iai aga'o aka Judas Iskariot sakedote lopia'i ee'i elao. ¹⁵ Ke epa'ani einaka, “Iesu oi imamia'i alapaaua koa aisama, kapa'ina lau agopeniau?” eoma. Ega puo isa silifa monina 30 kepaauga kepeniia. ¹⁶ Ega aisama ega'ina kinagai e'ina keaga aga'o ekapunia Iesu sakedote lopia'i ima'iai gapaa'u eoma.

*Pasover Fo'amaga Kepafua Eka
(Mako 14:12-21; Luka 22:7-20; Ioane 13:21-30)*

¹⁷ Ega'ina afegai palafa ipaufuga mulamula laa'i kai, palafa maini mo keania miamiaga aka

Pasover kinagai aisama, Iesu ega imoi kemai isa kepa'ani penia keinaka, “Kapai Pasover mi-amiaga fo'amaga fapafua feka foania looma?” keoma.

¹⁸ Ke Iesu einaka, “Olaho taoni alogai okoko, egae au aga'o agoisa, ke fopaina foinaka, ‘Pamalele auga eifa: Lau e'u kina emai ekainia puo, e'u imoi fou oi emu e'ai Pasover miamiaga fakapa eoma fooma.’ ” ¹⁹ Ega puo Iesu ega imoi kelao Iesu eifania koa kekapaisa, ke egae Pasover fo'amaga kepafua eka.

²⁰ Epagapigapi aisama, Iesu ega imoi 12 fou teipoloai keagukipo kegaaniani keoma. ²¹ Ke keaniani laolao kai epaini'i einaka, “Iifa ko'a maamiai laifania. Oi epomiaia aga'o lau age'afa'afalainiau,” eoma.

²² Ega aisama alo'i emafu alogaina, ke ke'ina aga'o aga'o isa kepainia keinaka, “Lopia, lau ma?” keoma.

²³ Ke Iesu einaka, “Kaisau lau fou imamai litiai agakaopua auga lau age'afa'afalainiau. ²⁴ Ke Papiiau Aumauni Gauga agelao fougaga kepapua auga, i'opoga mo faagagai agemia. Kai au kapa Papiiau Aumauni Gauga age'afa'afalaina auga, Deo isa afa apala ipauma agepenia! Kai au ega'ina faemauni koa aisama, fefelo alogaina,” eoma.

²⁵ Ega aisama Judas Iesu age'afa'afalaina auga epa'ani einaka, “Rabai, lau ma?” eoma.

Ega aisama Iesu einaka, “E! Oi,” eoma.

²⁶ Ke keaniani laolao kai Iesu palafa eafia Deo maagai tenkiu eifania, efaipoga ega imoi

epenii'i kai einaka, “Amoafia amoania. Ina'ina lau imaaui,” eoma.

²⁷ Egae kai fino kaputina eafia, Deo maagai tenkiu eifania, ega imoi epenii'i kai, eifa einaka, “Ma'oai amoafia amoinu. ²⁸ I'ina auga lau ifau, Deo ke papiiau fou epo'iai pako'a kapula mamaga gouga lakapa auga. Ke i'ina ifa, Deo papiiau ma'o e'i laomai apala'i fe'agegeaini'i puogai agefaka. ²⁹ Kai maamiai laifania, lau fino puaga i'ina feina afalainu pugu agelao ega'ina kinagai lau Amau ega agofa'ai kai, oi fou fino mamaga againu pugu,” eoma.

³⁰ Ke Deo isau afagaina iifina keifinia efua aisama, kekailai Olifa ikuga kelao.

*Peto Iesu Agepuniaiaina Auga Fouga
(Mako 14:27-31; Luka 22:31-34; Ioane 13:36-38)*

³¹ Egae kai Iesu ega imoi epaini'i einaka, “I'ina gapinai oi ma'oai lau puouai ago'ualai, gome lau fou Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma:

“Lau sipi i'ima auga alaauga,
ke sipi ma'oai akekani afe'ai.” *Sakaraia 13:7*

³² Kai lau alamaunimue afegai, oi agomiai alafai alalao Kalilea agogai,” eoma.

³³ Ega aisama Peto eifa einaka, “Isa ma'oai oi puomuai feke'ualai mo ganinagai, lau auga afala'ualai laa'i,” eoma.

³⁴ Kai Iesu einaka, “Iifa ko'a maamuai laifania. Pau gapiai o'olo aeagaga koa kai, oi lau alopunia-iainau oiso alopamia,” eoma.

³⁵ Kai Peto eifa pugu einaka, “Lau oi auni'a kai'alao mo famae ma ganinagai, oi afalapunia-ianio laa'i,” eoma. Ke Iesu ega imoi i'oi'i ma'oai isafa, isa eifania koa keifania.

*Iesu Ketsemaniai Emegamega
(Mako 14:32-42; Luka 22:39-46)*

³⁶ Egae kai Iesu ega imoi fou kelao afu aka Ketsemani, ke egae epaini'i einaka, “Inae amoagu kai malao egamogae mamegamega,” eoma. ³⁷ Ke Iesu Peto, ke Sebedi gauga auni'i James, ke Ioane fou eafii'i fou kelao, ke kapa'ina mo faagagai akemia au'i eopolani'i alo emafu alogaina, ke opolaga elao mo emai. ³⁸ Egae kai isa epaini'i einaka, “Lau e'u alomafu kiekie auga akaiki'a ipauma puo, famae koa ganinagai agekaina. Oi inae foagu, folofeu lau fou fa'ima'ima,” eoma.

³⁹ Egae kai isa epua'afuni'i elao afa'agamo aakai kai, e'ualai a'isaai eomu kipo kai, emegamega einaka, “Amau, afekaina koa aisama, i'ina kiekie kaputina eeuai moafi'aua. Kai lau anina laani auga faeikapa kai, oi anina loani auga gaikapa,” eoma.

⁴⁰ Egae kai emue elao ega imoi oiso ke-feu eisa'i. Ega aisama Peto epa'ani penia einaka, “Oi aumi, kina maaga aga'omo lau fou faagu fa'ima'ima auga afaekaina ma? ⁴¹ Foagu fo'ima'ima ke fomegamega ega koa i'opo apala'i alo'iai afolokoko. Oi lalaumi auga gaagu ga'ima'ima ke gamegamega eoma kai, imaaumi auga eapoke,” eoma.

⁴² Egae kai emue kai, emegamega pugu einaka, “Amau, i'ina kiekie kaputina afoloafi'aua alainu

kai kiekie ega'ina agefua koa aisama, kapa'ina anina loani auga gaikapa laoma,” eoma.

⁴³ Ke emue elao ega imoi kefeu eisa'i, gome maa'i emeau. ⁴⁴ Ega puo epua'afuni'i emue elao megamega i'opoga mo eifania oiso epamia pugu.

⁴⁵ Egae kai emue elao ega imoi ee'iai, ke epaini'i einaka, “Oi ofeu olaagai aefua koa ma? Kina maaga emai efua. Maami galao Papiau Au-mauni Gauga laomai apala'i kekapa au'i ima'iai ke'afa'afalaina amoisa. ⁴⁶ Amo'ue alao. Lau e'afa'afalainiau auga emai!” eoma.

Iesu Keafia

(Mako 14:43-50; Luka 22:47-53; Ioane 18:3-12)

⁴⁷ Iesu enini'ani laolao kai, ega imoi au'i 12 epo'iai aga'o Judas keoma auga emai isa ee'iai. Ke sakedote lopia'i, ke au akaiki'a'i papiau ke'ima'i au'i fou au keulai'i au'i, la'afou akaiki'agai ifani a'ifa'i ke kopi fou keafii'i isa fou kemai. ⁴⁸ Kai Judas Iesu e'afa'afalaina auga ega'ina au'i fou Iesu eega akelao koa kai epaini'i einaka, “Alagoapa auga egamo'e. Isa foafia!” eoma. ⁴⁹ Ega puo kelao Iesu eegai aisama, Judas Iesu epamegonia einaka, “Pamalele aumu, oi loague ma?” eoma, ke egoapia.

⁵⁰ Ke Iesu einaka, “Ekefa'au, kapa'ina ikapa lomai auga mokapa,” eoma.

Ega aisama au Judas fou kemai au'i keapalai, Iesu keafiiia kegopeisa. ⁵¹ Ega'ina alogai Iesu fou kelao au'i aga'o ega ifani a'ifaga efuaua, sakedote lopia fa'a ega pinauga auga aga'o eauniia ke aina efoua.

⁵² Kai Iesu isa epainia einaka, “Oi emu ifani a'ifaga afugai moukamue, gome kai ima'iai a'ifa eka auga a'ifai akemae. ⁵³ Oi loopolaga lau Amau alaifaga aisama, Isa fiakoa mo lau fauai agelo 6000 aua aua e'i ikupu au'i 12 alogai afakemai ma looma? Iifa ko'a Isa ega koa agekapa agekaina. ⁵⁴ Kai Isa ega agekapa oma koa aisama, Isa ifo ega iifa pukagai lau fou keifania iina famaie oma keoma auga ala ageoma agemai ageko'a?” eoma.

⁵⁵ Egae kai e'afoaipini la'afou isa isafina kemai au'i epaini'i einaka, “Lau painao au, o eemiai kelele akaiki'a aga'o lakapaisa ma puo, ifani a'ifa'i kopi fou oafii'i omai amoafiau ooma? Aufa kina mo Deo ega e'ai laagu lapamalele kai aloafiau alogopeisau. ⁵⁶ Kai i'ina kapa'i kemia ega koa Deo ega iifa pukagai profeta kapa'ina kepapua auga ko'a femia kainai kemia,” eoma. Ega'ina papiiau'i Iesu keafia kegopeisa aisama, ega imoi ma'oai Iesu kepua'afuga kepiau.

Iesu Kansolo Au'i Ago'iai Iifa Epakaisa

(Mako 14:53-65; Luka 22:54-55, 63-71; Ioane 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Au Iesu keafia au'i kelaoaina sakedote lopia'i, ke au akaiki'a'i papiiau ke'ima'i au'i sakedote lopia fa'a Kaiafas afugai kela'afou keagu auga eegai. ⁵⁸ Kai ega'ina alogai Peto Iesu muninai aakai epakaisa epea elao, ke epapea ukini'i elao mo sakedote lopia fa'a ega afu afegai. Ke ekoko ima'ima au'i fou keagu kai kapa'ina agemia auga feisa eoma.

⁵⁹ Ega'ina alogai sakedote lopia'i ke kansolo au'i ma'oai pifoge nini'ani'i kekapuni'i ko'a'i

koa fekepamia'i, Iesu fekepaagu fofoua, ke fekeaupugua keoma. ⁶⁰ Ke papiâu ma'o kemaiseini'i Iesu kapa aga'o aekapaisa auga, pifogei ko'a ekapaisa keoma mo ganinagai, isa Iesu fekeaupugua auga keagaga aga'o akekapulaisa.

Kai fuagai au auni'i keapalai. ⁶¹ Ke isa keifa keinaka, "I'ina auga eifa, 'Lau Deo ega e'a alaaúoka agekaina kai, kina oiso alogai alapaapa pugu,' eoma aina alogonia," keoma.

⁶² Ega aisama sakedote lopia fa'a e'ue eapa kai Iesu epainia einaka, "I'ina au'i nini'ani kapa'i oi eemuai keifani'i? Oi iifa aga'o afolopamue ma?" eoma. ⁶³ Kai Iesu komo mo eoma.

Ke sakedote lopia fa'a Iesu epainia pugu einaka, "Lau Deo eague aoniamo auga agogai pako'a nini'aninai oi laifa kapula penio, ko'a mo foifania. Oi Mesaia, Deo Gauga aumu ma auga maamaisai moifania?" eoma.

⁶⁴ Ke Iesu einaka, "E! Oi loifania koa i'opoga, lau Deo gauga paisa. Kai oi ma'oai lapainimi: Muni oi Papiâu Aumauni Gauga Deo Au Akaiki'a Auga kaina kainai ageagu, ufai apuapuai agemai agoisa," eoma.

⁶⁵ Ega aisama sakedote lopia fa'aga ifo afe tiapuga e'i'inia kai eifa einaka, "Isa Deo eegai eifa apala! Kapa puo isa fekeifafoua papiâu'i aga'o fokapuga femai pugu? Amoisa, isa Deo eifa apala penia auga pau ifo'a aina'aisai eake. ⁶⁶ Oi ma'oai ala oopola oma?" eoma.

Ke isa keinaka, "Isa femae auga ekainia," keoma.

⁶⁷ Egae kai ega'ina papiâu'i Iesu kua maaga ke'upeisa, ke ima'i kepafufua kai keauniia, ke

isa'i isa kepoaisa. ⁶⁸ Ke kepainia keinaka, “Mesaia aumu, kaisau eaunio auga profeta koa momia moifania?” keoma.

Peto Iesu Epuniaiaina

(Mako 14:66-72; Luka 22:56-62; Ioane 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pau ega'ina alogai Peto isafa egae sakedote lopia fa'a ega e'a afegai eagu. Ega'ina alogai sakedote lopia fa'a ega pinauga ifiaoga aga'o emai isa epainia einaka, “Oi isafa Iesu Kalilea auga fou olao omaimai aumu aga'o,” eoma.

⁷⁰ Kai isa egae keagu au'i ma'oi mo ago'iai epuniai einaka, “Oi kapa'ina loifania auga oko alalogo,” eoma.

⁷¹ Egae kai elao pealai pa'afina akegai, ke egae ifiao i'oina aga'o isa eisa aisama, papiu egae keapa au'i epaini'i einaka, “I'ina auga Iesu Nasareta auga fou kelao kemaimai auga,” eoma.

⁷² Kai Peto iifa ko'a ipauma keifania auga kagakaga gouga ekapaisa kai epuniai pugu einaka, “Lau au ega'ina alalagonia,” eoma.

⁷³ Ke keagu afa'agamo aisama, egae keapa au'i kelao Peto eegai ke kepainia keinaka, “Ko'a oi isafa Iesu ega imoi aga'o, gome oi emu nini'aniai akapulaiso,” keoma.

⁷⁴ Ega aisama Peto ifo mo eifa apala penia, ke kagakaga kainai pako'a iifaga kekapa auga gouga ekapaisa kai eifa einaka, “Iifa gome, lau au ega'ina alalagonia,” eoma.

Ke fiakoa mo o'olo eagaga. ⁷⁵ Ega aisama Peto Iesu kapa eoma auga iifaga eopolaga: “O'olo aea-gaga koa kai lau alopuniaiainiau oiso alopamia,”

eoma. Ke epealai elao afegai kai, eapepe alogaina.

27

*Kansolo Au'i Iesu Femae Keoma
(Mako 15:1; Luka 22:1-2; Ioane 18:28-32)*

¹ Egani amagai ipauma, sakedote lopia'i ke au akaiki'a'i ega'ina fou kepako'ania keifa Iesu femae keoma. ² Ke keafia kegopeisa kepapea kelaoaina kafana Pilato imagai kepaaua.

Judas Ifo Ekopa

³ Kai Judas Iesu e'afa'afalaina auga, Iesu femae keoma auga eisa aisama, alo ekiekie alogaina puo, silifa monina 30 kepenia auga emueaina elaoaina sakedote lopia'i ke au akaiki'a'i fou epenii'i. ⁴ Ke einaka, “Lau laomai apala lakapaisa, gome lau au aga'o laomai apala aga'o aekapaisa auga, la'afa'afalaina,” eoma.

Ke isa keinaka, “Ega'ina lai eemaisai auga kapa aga'o laa'i. Oi ifomu emu opopo, ala alooma koa ifomu,” keoma.

⁵ Ke Judas moni ega'ina Deo ega e'a alogai epiunialao eka kai, ekilai elao ifo ekopa.

⁶ Ke sakedote lopia'i moni ega'ina keafia ke keinaka, “I'ina monina Deo ega e'a alogai moni aogeoge afugai faoge auga keifa apua. Gome i'ina monina auga papiiau aga'o ifa efaka auga monina,” keoma. ⁷ Ega puo ifo'i epo'iai kepako'ania oga ikapa auga ega ago ke'afaisa. Ke ega'ina afugai afu i'oina papiiau'i, Ierusaleme taonina papiiau'i laa'i au'i kefufuni'i. ⁸ Ega kainai ega'ina ago kepafaala, ifa ago keoma. Ke aka ega'ina

pau ekae paisa. ⁹ Ega'ina kapa emia ega koa Deo profeta Jeremaia akegai eifafoua iifaga ko'a emia: 'Israel papiâu'i isa afa silifa monina 30 kepamia, ke ega'ina monina keafia oga ikapa auga ega ago ke'afaisa. ¹⁰ Ke ega koa emia auga, Lopia lau epainiau koa i'opoga mo emia.'☆

Iesu Pilato Agogai Iifa Epakaisa

(Mako 15:2-5; Luka 23:3-5; Ioane 18:33-38)

¹¹ Kai ega'ina alogai Iesu kafana Pilato agogai eapa iifa epakaisa. Pilato isa epa'ani penia einaka, “Oi Iudea papiâu'i e'i kin ma?” eoma.

Ke Iesu einaka, “E, oi loifania koa i'opoga,” eoma.

¹² Kai sakedote lopia'i ke au akaiki'a'i fou isa kepaagu fofoua aisama, e'i iifa afa aga'o aepamue. ¹³ Ega aisama Pilato isa epa'ani penia einaka, “Oi isa kapa ma'o mo faaga'iai kenini'ani kepaagu fofouso auga aina'i alologo ma?” eoma.

¹⁴ Kai Iesu isa kepaagu fofoua auga iifa'i aga'omo ganinagai afa aepamue puo, kafana Pilato ekauai alogaina.

Pilato Iesu Femae Auga Ifaga Epaapa

(Mako 15:6-15; Luka 23:13-25; Ioane 18:39–19:16)

¹⁵ Kai ega'ina kina auga Pasover miamiaga kina. Ke ega'ina kinagai, kafana ekapakapa koa i'opoga la'afou papiâu'i tipula auga aga'o kekinaga auga epapapealaisa. ¹⁶ Ega kinagai tipula auga aga'o apala ipauma, papiâu ma'oai kelogo afe'aina auga aka Barabas eagu. ¹⁷ Ega puo la'afou papiâu'i kekaigugu aisama, Pilato

☆ **27:10:** Sakaraia 11:12-13; Jeremaia 32:6-9

isa epa'ani peni'i einaka, “Anina oani au kapa mapapealaisa ooma? Barabas, o Iesu keifaga Mesaia keoma auga mapapealaisa ooma?” eoma.
¹⁸ Isa ega epa'ani oma, gome papiiau ega'ina au'i Iesu eegai kepikupa kainai keafia isa imagai kepaaua auga elogo.

¹⁹ Ke Pilato ega agu afugai eagu papiiau e'i laomai felo o apala afa epeni'i afugai eaguega kai, isa akafa iifa eulaisa einaka, “Au ega'ina kapa apala aga'o aekapaisa auga faagagai kapa aga'o folokapa. Gome lau pau lanipi, ke nipiai au ega'ina puogai kiekie akaiki'a laafia,” eoma.

²⁰ Kai sakedote lopia'i, ke au akaiki'a'i fou la'afou papiiau'i alo'i keania, Pilato fekegoina Barabas fepapealaisa kai, Iesu auga femae keoma.

²¹ Ke Kafana Pilato isa epa'ani peni'i einaka, “I'ina au'i auni'i epo'iai kaisau mapapealaisa oi eemi gafai ooma?” eoma.

Ke isa keinaka, “Barabas mopapealaisa,” keoma.

²² Ke isa epa'ani pugu einaka, “Ega koa aisama, Iesu Mesaia keoma auga faagagai kapa'ina fakapa ooma?” eoma.

Ke isa ma'oi keinaka, “Kolotiai moau'u'ua,” keoma.

²³ Ega aisama Pilato isa epa'ani peni'i pugu einaka, “Kapa puo isa kolotiai maau'u'ua ooma? Isa laomai apala ipauma kapa ekapaisa?” eoma.

Kai isa keagaga alogaina paisa keinaka, “Kolotiai moau'u'ua,” keoma.

²⁴ Ke Pilato Iesu fepealai auga keagaga aga'o ekapunia aeisa kai, a'oa'o akaiki'a mo e'uegekae

auga eisa. Ega aisama fei eafia la'afou ago'iai ima eikuisa kai eifa einaka, “Au i'ina alo opai auga ifa agefaka auga lau e'u puo laa'i kai, oi emi puo!” eoma.

²⁵ Ke papiiau ma'oai keinaka, “Isa ifa agefaka auga lai ke gaumai fou emai puo,” keoma.

²⁶ Pilato papiiau ega keifa oma aina'i elogonia aisama, Barabas epapealaisa ee'i elao kai, ega imoi epaini'i Iesu kegapukia kai, Roma ifani au'i ima'iai epaaua, kolotiai fekeau'u'ua eoma.

*Ifani Au'i Iesu Kepa'aua Kea'alaina
(Mako 15:16-20; Ioane 19:2-3)*

²⁷ Egae kai kafana Pilato ega ifani au'i Iesu keafia kafana eagu e'agai kekokoaina kai, ifani au'i fofouga kemaiseini'i keapa lofe. ²⁸ Egae kai tiapuga kepai'iulaisa kai, ifani au'i tiapu kei'iuka tiapuga iisa pitoga kai eaea auga aga'o isa kepai'iuka. ²⁹ Egae kai a'ifu keafipo'e kin kania'iai kraon keogeoge auga koa kepamia kaniagai keogeisa. Ke inipo auga keafia i'ini koa kepamia ima kainai kepaafia, ke agogai keanife'u kai kepa'aua kea'alaina keinaka, “Iudea papiiau'i e'i kin, amaa afagaina!” keoma. ³⁰ Egae kai ke'upeisa, ke inipo auga imagai keafia kania keauniia ke keauauga pugu. ³¹ Ke ifani au'i Iesu kepa'aua ke keauniia afegai, e'i tiapu kepai'iuka auga kepai'iulaisa kai, ifo afe tiapuga kepai'iukamue pugu. Egae kai kolotiai kegaau'u'ua keoma, kepaapea kelaoaina.

*Iesu Kolotiai Keau'u'ua
(Mako 15:21-32; Luka 23:26-43; Ioane 19:17-27)*

³² Ifani au'i Iesu kolotiai kegaau'u'ua keoma kelaoaina alogai, Sairene auga aga'o aka Saimon fou kepiaogai. Ke ifani au'i isa kepamani'inia Iesu ega koloti epuaise fou kelao. ³³ Ke kelao mo afu aka Kolkota keoma auga afugai. Kolkota i'a mala'aisai auga Papiau Kania'i Uniaga afuga. ³⁴ Egae ifani au'i Iesu fino aukelo fou keoge lapuinia auga kepeniia gainu keoma kai, Iesu einu opogaina gamuga eoponia aisama eumaka aeinu. ³⁵ Egae kai kolotiai keau'u'ua afegai, Iesu afe tiapuga kapa kaisau ageafia auga kagakaga kainai ke'opoisa, opuaga kepa'aua. Ke ifo'i mo epo'iai afe tiapuga ke'eaisa.* ³⁶ Egae kai egae keagukipo kai, keagu ke'imaisa. ³⁷ Ke kania laagai isa kapa puo kolotiai keau'u'ua auga iifaga iina kepapua oma keau'u'ua eka:

I'INA AUGA IESU, IUDEA PAPIAU'I E'I KIN AUGA

³⁸ Ke painao au'i auni'i isafa isa fou kolotiai keau'u'ui'i, aga'o kaina kainai ke aga'o lafanina kaina. ³⁹ Ke papiau egae kepea pagai au'i isa keifa apala penia ke kania'i ke'afoisa. ⁴⁰ Ke keinaka, “Oi loifa Deo ega e'a aloauoka kai, kina oiso alogai alopaapamue pugu looma! Ega kainai ifomu kaniamu moagamauga! Ke oi Deo Gauga koa aisama, kolotiai moake!” keoma.

⁴¹ Ega koa i'opoga sakedote lopia'i, Moses ega iifa pamalelega au'i, ke au akaiki'a'i fou isafa isa kepa'aua keinaka: ⁴² “Isa papiau isa'i kania'i eagamauga kai, ifo auga kania ageagamauga afaekaina. Ke isa Israel papiau'i e'i kin koa

* **27:35:** Papiau isa'i puka isa'i kepapua'i au'i alo'iai iina kepapua oma: “Ega koa Deo ega iifa profeta keifania auga ko'a mo emia.’

aisama, pau ifo kolotiai gaake ega koa faisa fapako'ania. ⁴³ Isa Deo epako'ania. Ke isa eifa, 'Lau Deo Gauga,' eoma puo, Deo isa anina eani koa aisama, Deo isa kania gaagamauga," keoma. ⁴⁴ Ega koa i'opoga, painao au'i auni'i isa fou kolotiai keauu'ui'i au'i isafa, iifa apala'i isa eegai keifani'i.

Iesu Emae

(Mako 15:33-41; Luka 23:44-49; Ioane 19:28-30)

⁴⁵ Iesu kolotiai keau'u'ua afegai, atiafai elao 3 o'clock alogai umina akaiki'a ega'ina ago fofouga eumi apua. ⁴⁶ Ke kina maaga 3 o'clock koa i'opoga aisama, Iesu eagaga akaiki'a einaka, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" eoma. Ega'ina nini'anina i'a mala'aisai auga, "E'u Deo, e'u Deo kapa puo lopua'afuniau?" eoma.

⁴⁷ Papiiau isa'i egae keapa au'i Iesu ega eifa oma aina kelogonia aisama, keifa keinaka, "Isa Elaija eifaga," keoma.

⁴⁸ Ke fiakoa mo epo'iai au aga'o epiau elao tiapu manipina eafia, fino pi'igugai ei'iupia, inipo augai egopeisa kai, Iesu epeniia gainu eoma.

⁴⁹ Kai isa'i au'i keinaka, "Mopua'afuga kai Elaija agemai isa kania ageagamauga ma auga amaisa," keoma.

⁵⁰ Ke Iesu eagaga akaiki'a pugu afegai aisama, lalauga epua'afuga emae.

⁵¹ Ega aisama tiapu akaiki'a Deo ega e'a alogai ke'e'e pagainia auga ipuainagai a'uoniai e'i'ipea eake papagai, ke aagoa epigugu, ke fopa kefafa-pea. ⁵² Ega'ina alogai la ake'i keagalai, ke Deo ega papiiau kema'e au'i ma'o imaa'u'iai kemaunimue.

⁵³ Ke isa kemaunimue laai kepealai kai Iesu emaunimue aisama, kelao Deo ega taoni Ierusalemeai kekoko papiiau ma'o keapakina peni'i.

⁵⁴ Iesu emae alogai ifani lopiaga, ifani au'i 100 e'ima'i auga, ke egae keapa Iesu ke'ima au'i fou kafokau akaiki'a e'ue, ke kapa ma'oai kemia au'i keisa'i. Ega aisama kemani'i alogaina ke keifa keinaka, "Iifa gome isa Deo Gauga paisa," keoma.

⁵⁵ Ke papie ma'o isafa egae aakai mo keapa kai maa'i elao Iesu keisa. Ega'ina papie'i auga, Kalilea agogai Iesu muninai kepeapea kapa'ina mo anina eani aisama, kepapalagaina au'i. ⁵⁶ Papie ega'ina epo'iai Maria Makdalena, James ke Iosepa fou ina'i aka Maria, ke Sebedi gauga au'i ina'i.

Iesu Imaauga Laai Keogeisa

(Mako 15:42-47; Luka 23:50-56; Ioane 19:38-42)

⁵⁷ Iesu emae kinagai epagapigapi aisama, pa'amua'amu auga aga'o Arimatea taoninai emai auga aka Iosepa emai. Isa ifo isafa Iesu ega imoi aga'o emia. ⁵⁸ Isa Pilato eega elao Iesu imauga feafia auga pinoina epinoi. Ke Pilato ega imoi eifa kapula peni'i Iesu imauga isa kegapenia eoma. ⁵⁹ Ke Iosepa Iesu imauga eafia tiapu felo ipauma aka linen tiapugai emokaisa. ⁶⁰ Egae kai eafia elaoaina ifo la mamaga fopai eapi kanina auga alogai epakala. Ke kepo akaiki'a la ega'ina ake epae apua kai ekailai elao. ⁶¹ Ke Maria Makdalena ke Maria aga'o auga fou la apie kaina keagu.

⁶² Iesu laai keogeisa kina auga, Deo keau afagaina kina agogai auga, ke pinauga kepafua

afe'aina kinagai. Ke egani aisama, sakedote lopia'i ke Faliseo au'i fou Pilato eega kelao. ⁶³ Ke kepainia keinaka, "Au akaiki'a aumu. Pifoge auga ega'ina aemae koa kai iina eifa oma auga aopolaga puo amai, 'Kina oiso afegai alamaunimue,' eoma. ⁶⁴ Ega puo moifa kapulania isa laaga ake kegakaisapua, ke kina oiso ima'ima gamia. Oma'e kai ega imoi isa imauga afekepainaoga kai papiu maa'iai afekeifa isa maeai emauni afekeoma. Ke isa ega koa akekapa koa aisama, pifoge akaiki'a agemia. Ega'ina auga pifoge ufaina isa ekapa kakaua auga ageka'egaina," keoma.

⁶⁵ Ega aisama Pilato einaka, "Oi eemiai ima'ima au'i keague. Olao la amo'ima, ke la ala ago'ima felo oma auga okapa," eoma. ⁶⁶ Ega puo isa ima'ima au'i fou kelao Iesu keoge auga laaga pa'afina kekaisapua, ke kai aga'o faepagalaisa auga gouga pa'afi akegai keogeisa. Ke au isa'i isafa egae kepaapa'i la ke'imaisa.

28

Iesu Maeai Emaunimue

(Mako 16:1-8; Luka 24:1-12; Ioane 20:1-10)

¹ Iudea papiu'i Deo keau afagaina kina epagai, ke egani iifi aga'o alogai kina eufai auga kinagai amagai ipauma Maria Makdalena, ke Maria aga'o auga auni'i Iesu laaga kegaisa keoma kelao.

² Ke amoisa, kafokau akaiki'a ipauma e'ue, gome Lopia ega agelo aga'o ufai eake emai, ke elao la akegai fopa kepae apua auga epaemue kai laagai eagu. ³ Isa iisa auga kimage eafi eaea

koa i'opoga, ke ega tiapu auga keloga snou koa i'opoga. ⁴Ega aisama egae keapa ke'ima'ima au'i, agelo ega'ina kemani'iai alogaina kepigugu, ke mae au'i koa kemia.

⁵ Agelo papie epaini'i einaka, “Folomani'i. Gome lau lalogo oi Iesu kolotiai keau'u'ua auga okapuga. ⁶ Isa eifania koa i'opoga, isa emau-nimue inae laa'i. Omai isa eka afuga amoisa. ⁷ Egae kai ofiakoa olao ega imoi au'i amopaini'i: ‘Isa maeai emau-nimue, ke agomiai ageufai agelao Kalilea ago. Oi agolao egae isa agoisa.’ Pau lau oi lapainimi efua,” eoma.

⁸ Ega aisama papie mani'iai ke alogamai fiakoa mo kekailai kelao, ke kepiau Iesu ega imoi au'i ipaini'i kelao. ⁹ Ke fiakoa mo Iesu eapafoki fou kepiaogai, ke epamegoni'i einaka, “Oi oague ma?” eoma. Ega aisama isa kelao Iesu ife fo'inai keomukipo ifegai keafi kai keau afagaina. ¹⁰ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Folomani'i kai olao lau e'u imoi* opaini'i Kalilea ago kegalao egae isa lau akeisau,” eoma.

Au Akaiki'a'i Ima'ima Au'i Ke'afai'i Fakenini'ani Keoma

¹¹ Papie ega'ina Iesu ega imoi ipaini'i kelaolao kai, ima'ima au'i isa'i kelao Ierusalem taoninai kapa ma'oa'i kemia au'i sakedote lopia'i maa'iai keifania. ¹² Ke sakedote lopia'i kelao au akaiki'a'i au'i fou kela'afou, ke kapa'ina fekekapa auga iifaga kepaapa. Egae kai ifani au'i la ke'ima au'i moni akaiki'a ipauma kepenii'i. ¹³ Ke kepaini'i keinaka, “Oi foifa, ‘Lai gapiai afeufeu kai, Iesu

* **28:10:** Grik malagai ‘aau akiu’

ega imoi kemai isa imauga kepainaoga fooma.’
¹⁴ Ke oi ofeu auga fougā kafana agelogo aisama,
 lai agalao kapa'ina isa alo aekainia auga oko
 agapakapaisa, ke kelele aga'o oi eemi afaemai,”
 keoma. ¹⁵ Ega puo ifani au'i moni keafiia ke
 kepaini'i koa kekapaisa. Ke isa kapa'ina keifania
 auga fougā Iudea papiāu'i epo'iai epea kepalofe
 aisoge mo emai pau kina.

Iesu Ega Imoi E'i Pinauga Epenii'i

(Mako 16:14-18; Luka 24:36-49; Ioane 20:19-23)

¹⁶ Egae kai Iesu ega imoi au'i 11 au'i kelao
 Kalileai Iesu epaini'i iku fekelao eoma auga iku-
 gai. ¹⁷ Ke isa Iesu keisa aisama, keau afagaina
 kai epo'iai isa'i auga alo'i kepama'o. ¹⁸ Ega
 aisama Iesu emai ee'iai eapa kai epaini'i einaka,
 “Deo, ufai ke aagoai isapu ma'oai lau epeniiāu.
¹⁹ Ega puo olao agofa'ai ago ma'oai papiāu'i lau
 e'u imoi opamia'i. Ke Ama, Gauga ke Deo ega
 Spiritu akagai papiāu baptismo fopeni'i. ²⁰ Ke
 kapa ma'oai oi maamia'i laifa kapulani'i au'i isa
 fopamaleleni'i, ega koa kai'iai fekepea. Ke iifa
 gome maamia'i laifania, lau oi eemia'i alaagu mo
 agelao agofa'a ega fua auga kina agemai kai,”
 eoma.

Mauni Mamaga Iifaga
The New Testament in the Mekeo Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Mekeo long Niugini

Copyright © 1998 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Mekeo

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

8871f5d6-c3ae-5e9e-818d-14da98b9a092